

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Årsrapport 2016

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	4
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	13
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	13
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	14
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	15
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	15
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	16
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	17
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	17
3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet	18
3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester	19
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	19
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring	20
3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø	21
3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene	22
3.1.1.11 Kommunereform	22
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	23
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	23
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	24
3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge	24
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	24
3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	25
3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	25
3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	26
3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	27
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	28
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling	28
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	30
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	36
3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende	39

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	40
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	41
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	41
3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks	41
3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	42
3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	63
3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	65
3.5 Andre forhold	65
4 Styring og kontroll i embetet	66
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	66
4.1.1 Embetets risikostyring	66
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	66
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	66
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	67
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	67
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	68
5 Vurdering av framtidsutsikter	70
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	70
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	70
5.3 Andre forhold	71
6 Årsregnskap	72

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Fylkesmannen er meget godt fornøyd med embedets arbeid i 2016. Det ble i Statsråd 20 mai 2016 bestemt at Fylkesmannen i Nord- og Sør-Trøndelag skulle slås sammen til Fylkesmannen i Trøndelag fra 2018. Selv om arbeidet med den forestående sammenslåingen har krevd mye ressursbruk og oppmerksomhet i 2016, har vi samtidig greid å løse kjerneoppgaven.

Fylkesmannens arbeid med kommunereformen, og spesielt tilrådingen, var et klart prioritert område siste år. I vår tilråding ble det lagt hovedvekt på vedtakene i de enkelte kommunestyrene samtidig som det ble gjennomført en tydelig faglig vurdering av måloppnåelse i forhold til målene for reformen. Vi presenterte også et mulig langsiktig bilde av en kommunestruktur i Nord-Trøndelag. Det har vært en god dialog med fylkets ordførere i dette arbeidet.

Vi har i 2016 merket de økonomiske effektene av det interne lønnsløftet vi har gjennomført samt de siste års akkumulerte krav til avbyråkratisering og effektivisering i staten. Det er viktig at vi 2017 får kommet ordentlig i gang med, og tatt ut effektene av, digitalisert samhandling med innbyggerne for å få tatt ut økonomisk effekt av dette. Vi leverer et mindreforbruk på omlag 300 000 kroner. Dette er betydelig mindre enn de siste årene, noe som utfordrer oss i 2017 da det må påregnes økte kostnader i forbindelse med planleggingen av FM Trøndelag.

Embedet har på de fleste fagområdene løst embetsoppdragene med meget god måloppnåelse. I 2015 hadde vi avvik på volumkrav for tiltak, innenfor bygg, justis og barnevernområdet. Dette har selvfølgelig hatt stor oppmerksomhet i 2016. Innenfor klagesaksbehandling etter plan og bygningsloven er det jobbet målrettet med å redusere antall klagesaker i restanse, og redusere saksbehandlingstiden. I månedsskiftet november/desember var vi nede på 14 saker i restanse innenfor de fristene vi har for saksbehandlingstid. Til sammenligning var vi for noen måneder siden oppe i over 40 klagesaker på restanselisten. Vi mener derfor at målrettet arbeid med gjennomføring av en rekke ulike tiltak har gitt god effekt. Vi er svært opptatt av å videreføre dette.

Fylkesmannen har avvik på systemrevisjoner på kommunale helse- og omsorgstjenester i 2016. Dette skyldes bl.a noen hendelsesbaserte tilsynssaker som har vært svært ressurskrevende, kombinert med flere systemrevisjoner på spesialisthelsetjenesten enn målkravet tilsier. Det har vært dialog med Statens Helsetilsyn underveis med de foretatte omprioriteringer. Vergemålsområdet utfordrer oss fremdeles ressursmessig. Det har vært gjort en stor innsats på dette i området i 2016 for å holde frister, og vi er nå nesten i mål.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Fylkesmannen har god dialog med KMD om situasjonen i fylket, ikke minst gjennom arbeidet med kommuneproposisjon, statsbudsjett og kommunereform. Året 2016 ble sterkt preget av arbeidet med kommunereformen. I Nord – Trøndelag ble det gjennomført folkeavstemninger i 15 av 23 kommuner. Innbyggernes råd ble tatt til følge av samtlige kommunestyre. Dette resulterte i at kommunene Steinkjer og Verran går sammen i nye Steinkjer kommune, og at kommunene Namsos, Namdalseid og Fosnes går sammen i nye Namsos kommune.

17. juni 2016 vedtok Kongen i statsråd at Leksvik kommune sammen med Rissa kommune i Sør-Trøndelag blir til én kommune fra 1. januar 2018. Fylkesmannen har i sitt arbeid lagt vekt på at dette er en frivillig reform, selv om også Fylkesmannen i Nord – Trøndelag ser at man ikke når reformens målsettinger på alle områder i alle deler av fylket. Vi synes det er spesielt hyggelig at embedet scorer svært godt på alle parametere i Sentio Reserarch sin undersøkelse av viktige interessenters syn på embedets rolle i reformen.

Vi har et spennende utviklingsarbeid sammen med Nord-Trøndelag Fylkeskommune om utvikling av en ressursportal som på en enkel måte gjør relevante data tilgjengelig for data og analyse. Dette arbeidet ble påstartet som en utvikling av en egen ressursportal for pleie- og omsorgsområdet. Arbeidet følges nå opp ved at det er etablert et studietilbud ved Nord – Universitet, hvor målgruppen er kommunalt ansatte som jobber med plan og analyse. Vi håper at denne portalen og studietilbudet blir til stor nytte for kommunene og andre, slik at vi får styrket samfunnsplanleggingen i fylket. Vi har også samarbeidet godt med bl.a. Gielem nastedh og fylkeskommunen i utgivelsen av Mov 1. gærja – Den første boka mi – på sørsamisk. Boka er den første i sitt slag på sørsamisk. Dette som en del av satsingen – «Nord – Trøndelag leser» for å styrke leseferdighetene blant nord-trønderske barn og unge.

Fylkesmannen er svært opptatt av vårt samfunnsoppdrag om å bidra til Sørsamisk språk, kultur og næringsutvikling. Boka er sånn sett et bidrag også til dette.

Kommunene i fylket har i 2016 vist stor vilje og evne til å bidra i arbeidet med bosetting og mottak av flyktninger. Selv om det har kommet langt færre enn planlagt, har dette fungert godt. Det er imidlertid uheldig at det har vært så stor usikkerhet og endringer på dette området, noe som har medført utfordringer for flere kommuner. Fylkesmannen har lagt stor vekt på å følge opp alle flyktninger med tanke på å skaffe oss god oversikt og kunnskap om hvordan de har det, uavhengig av hvilken status de har hatt eller hvor de har hatt sitt tilhold. Fylkesmannen registrerer også at økt bosetting, spesielt av barnefamilier, gir utfordringer i forhold til utenforskap og mulighet for deltakelse, særlig for barn som over tid lever i lavinntektsfamilier. Selv om hovedmålet og løsning ligger gjennom egen forsørging, er det grunn til å øke oppmerksomheten rundt tiltak for å motvirke at særlig barn vokser opp på siden av det samfunnet de senere skal bli en del av, uavhengig av hvor de kommer fra og hvilken status de har. Fylkesmannen har over tid prioritert arbeidet med barn og unge generelt og utsatte barn og unge spesielt. Det er derfor med tilfredshet vi registrerer at kommunene i Nord-Trøndelag nå har gått sammen om en felles barnevernsvakt for hele fylket. Dette er en viktig milepæl, ikke minst for de barn og unge som trenger en slik tjeneste.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Fylkesmannen Trøndelag

Vedtaket om å slå sammen embetene har selvfølgelig medført ressursbruk internt. Det er gjennomført flere ledersamlinger på tvers, i tillegg til møter med verneombud og tillitsvalgte. Vi startet arbeidet med sammenslåingen før mandatet fra KMD forelå, først og fremst på det administrative områder, men også jobbing med målsettinger, fyrtårnsatsinger og verdier som skal kjennetegne det nye embetet. Lokal Omstillingsgruppe kom i gang med sitt arbeid i november. Vi ser frem til å realisere et nytt embete og vi håper at vi klarer å forene det beste fra oss begge i dag, samtidig som vi skaper et nytt og sterkere embetet til beste for Trøndelag.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Inge Ryan [sign]

Steinkjer, 22. februar 2017

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp i Nord - Trøndelag. Samtidig har vi også en rolle i forhold til å rapportere tilbake til Storting og Regjering på hvordan statlig politikk virker i fylket. Fylkesmannen skal med dette som utgangspunkt virke til det beste for fylket og ta de initiativ som er påkrevd.

Fylkesmannen er en regional statlig samordnende myndighet – med hovedoppgaver innen tilsyn, fagutvikling, veiledning og kontroll.

Visjon

Fylkesmannen skal bidra til et godt, levedyktig og bærekraftig Nord-Trøndelag.

Verdigrunnlag

Vår myndighetsutøvelse forutsetter lokal, regional og nasjonal tillit. Vår samhandling med innbyggere, kommuner og sentrale myndigheter skal derfor være preget av:

- **Kvalitet**

- **Dristighet**

- **Nytenkning**

- **Respekt**

- **Åpenhet**

Samarbeid med andre

Fylkesmennene i Nord og Sør-Trøndelag inngikk i 2013 en samarbeidsavtale på embetsnivå. Fagavdelingene har fulgt opp med avtaler embetene i mellom på avdelingsnivå. Som en del av samarbeidsavtalen skal det gjennomføres årlige felles ledermøter. I 2016 er det, med bakgrunn i sammenslåingsvedtaket, gjennomført flere ledermøter på tvers, der også nestlederne har deltatt ved enkelte anledninger.

Fylkesmannen har et tett samarbeid både med KS og Nord-Trøndelag fylkeskommune. I fellesskap arrangeres samlinger, blant annet i forbindelse med statsbudsjett og kommuneproposisjon. Dette er viktige arenaer for oss i samhandlingen med kommunene, der vi får formidlet nasjonal politikk. Dette følges også opp gjennom egne samlinger knyttet til ulike fagdisipliner. Kommunebesøk i enkeltkommuner og tilsyn er også sentrale arenaer for å formidle, og bidra til iverksettelse, av nasjonal politikk. Fylkesmannen bidrar også til formidling av nasjonal politikk gjennom uttalelser til kommunens overordnede planer, og løpende veiledning på ulike fagområder.

Sammen med fylkeskommunen og KS har vi deltatt i et rådgivende folkehelsesteam, som har bistått kommunene i deres arbeid med å utarbeide oversiktsdokument for kommunenes folkehelsearbeid. Ti kommuner har nå ferdigstilt sine oversiktsdokument.

Skognæringa i Trøndelag fikk i 2016 status som Arenaprojekt i Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet sitt klyngeutviklingsprogram. Partnerskapet arenaprojektet består av 15 kjernebedrifter, 10 klyngebedrifter, 12 FoU aktører og 11 samarbeidspartnere, hvor Fylkesmannens landbruksavdeling deltar. Prosjektet har som visjon at skognæringa i Trøndelag skal ta en ledende rolle innen utviklingen av bioøkonomien i regionen. Hovedmålet er å maksimere klyngens verdiskaping. Arenasatsingen går over tre år og har organisert arbeidet i fire grupper; Fiber, bygg, skog og infrastruktur. Gruppene jobber med tiltak og delprosjekter som skal bidra til økt bruk av tre, økt bruk av trefiber, økt avvirkning og mer effektivt logistikksystem. Fylkesmannen bidrar faglig og økonomisk til flere av tiltakene.

På oppvekst- og utdanningsområdet er samarbeidet med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viktig. Sammen er det etablert felles årshjul på eksamensfeltet og tett og godt samarbeid på flere områder; barnehagefeltet, samisk språk og kultur, gjennomføring av konferanser og kompetanse for kvalitet.

Vi har et godt utviklet samarbeid i 5-fylke. Samarbeidet gjennomføres både på leder-, barnehage- og opplæringsområdet. Også oppvekst- og utdanning samarbeider tett med KS og fylkeskommunen: Andre viktige samarbeidspartnere er Nord universitet og Utdanningsforbundet. Vi erfarer at samarbeid med andre aktører er viktig for å løse oppdrag både på barnehage- og opplæringsfeltet. Fylkesmannen satt i styret i Oppvekstprogrammet ut 2016 da programmet ble lagt ned.

Fylkesmannens mener det er viktig at reindriftsforvaltningen er synlig overfor omverdenen, samtidig som reindriftsavdelingen opprettholder den gode dialog med reindriftsutøverne. Dialogen skjer gjennom formaliserte møter som reindriftskonferansen og andre møter, men også gjennom uformelle kontakter i forbindelse med enkeltsaker.

På reindriftsområdet har vi inngått avtaler med Fylkesmennene i Nordland og Sør-Trøndelag om bruk av reindriftsfaglig kompetanse. Samarbeidet har fungert bra i 2016. I tillegg har vi avtale med Fylkesmannen i Nordland om bruk av inntil 30 prosent av jurist, med spesiell kompetanse i forhold til reindriftsjuss. Tilgang til reindriftsfaglig juristkompetanse er viktig.

Vi har etter hvert utviklet et godt samarbeid med Reinsamlaget i Nord-Trøndelag, spesielt i forhold til å skape felles møteplasser.

På miljøområdet har samarbeidsavtalen med miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vært lagt til grunn for vår virksomhet i 2016. Vi har gjennomført felles faggruppemøter i alle de fire faggruppene i 2016. Miljøvernavdelingen har i 2016 deltatt i tilsynssamarbeid med andre regionale HMS-tilsynsetater (bl.a. Arbeidstilsynet og Det lokale el.tilsyn), og deltatt i landsomfattende risikoaksjon med øvrige HMS-etater.

2.2 Organisasjon og ledelse

Embetet har sitt hovedsete på Statens Hus Steinkjer. Vi har valgt å organisere virksomheten vår i sju avdelinger, hvorav Reindriftsavdelingen er lokalisert på Saemien Sijte i Snåsa.

Fylkesmannen hadde pr. 31.12.16 147 ansatte (91 kvinner og 56 menn) fordelt på 124 årsverk.

Embetet ledes av Fylkesmann Inge Ryan og assisterende fylkesmann Gerd Janne Kristoffersen.

Embetet er organisert i syv fagavdelinger, i tillegg til embetsledelsen. Avdelingsledelsen består av:

Kommunaldirektør Hans Brattås

Admsjef Roar Veiseth

Utdanningsdirektør Randi Segtnan

Landbruksdirektør Kirsten I. Værdal

Reindriftsdirektør Kjell Kippe

Miljøverndirektør Bjørnar Wiseth

Fylkeslege Marit Kverkild *

Velferdsdirektør Erik Stene*

*Sosial, helse og barnevernsavdelingen har delt ledelse.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

I 2016 har embetets andel av lønnsutgifter og husleie økt fra 91,9 % til 93,7 % av totalt bevilget ramme på kap. 0525 post. 01. Dette gjør at andel «frie midler» krymper. Dette har bl.a. sammenheng med full effekt av egeninitert lønnsløft kombinert med ABE-reformen.

Vi har en gledelig nedgang i turnover i 2016 ned fra 10,49 til 4,75. Om dette skyldes interne eller eksterne forhold vet vi ikke, men gitt den potensielle usikkerheten som ligger knyttet til sammenslåingen er vi meget godt fornøyd med at vi har mer enn halvert turnover. Litt turnover er sunt i enhver organisasjon.

Vi har ikke hatt lærling i 2016, for nærmere begrunnelse se rapportering på kap. 3.1.6

Vi har dessverre et øning i sykefraværet fra 5,36 % i 2015 til 5,95 % (legemeldt og egenmeldt) i 2016. Vi er IA virksomhet og har god tilgang på kompetanse i sykefraværsoppfølgingen. Vi har tett dialog også med tillitsvalgte og verneombud for å avdekke evt. jobbrelatert sykefravær.

Andel administrasjon av totalt antall årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum, andel administrasjon	Økonomi	Lønn	IKT	Personal	Arkiv	Resepsjon og sentralbord	Antall årsverk totalt
Antall årsverk	13.4 %	2.0	1.0	2.0	1.6	7.0	3.0	123.9

Vi har tatt med årsverk tilknyttet administrasjonsavdelingen. Her inngår også fellestjenester for Statens hus. Administrasjonssjef og embetsledelse er ikke inkludert. Øvrig administrativ ressursbruk i fagavdelingene er ikke tatt med, da denne er vanskelig å måle. Årsverk pr. 31.12.16.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	- 3 866 569

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	- 291 814.0
Budsjettavvik (%)	- 0.4 %

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	75 440 361.0
Lønn 052501	60 126 576.0
Lønnsandel av driftsutgifter	79.7 %

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	10 346 122
Husleie (% av driftsutgifter)	14 %

I forbindelse med utbygging av byggetrinn II på Statens Hus i 1997 fikk fylkesmannen tilført i overkant av kr. 800.000 for å dekke kostnader for fellestjenesten på vegne av flere leietakere. Dette merdvikre til at kostnadene er høyere for Fylkesmannen enn hva de reelt er.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	50 110	35 946	14 164

Medarbeiderundersøkelsen

Betegnelse på rapporteringskrav	Differanse 2016-2014	Gjennomsnittlig score for 2016	Gjennomsnittlig score for 2014
I vårt embete stimuleres det til læring og samarbeid på tvers av avdelingene	- 3.5	0.0	3.5
I vårt embete utvikler vi oss faglig ved gjensidig kontakt med andre embeter	0.2	3.8	3.6

Har ikke et tilsvarende spm som spm 1 i 2016, satte derfor bare inn gjennomsnittsscore for 2014.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2016
052501	75 989
052521	6 845
Post 01 (unntatt 052501)	15 087
Post 20-29 (unntatt 052521)	35 074
Post 30-39	4 205
Post 40-49	343
Post 60-69	68 100
Post 70-79	27 742
Post 80-89	2 550

Aldersfordeling

Totalt antall ansatte pr. 31.12	Antall ansatte under 20 år	Antall ansatte 20 - 29 år	Antall ansatte 30 - 39 år	Antall ansatte 40 - 49 år	Antall ansatte 50 - 59 år	Antall ansatte over 60 år
147	0	11	24	38	43	31

Årsverk og lønnsutgifter

Betegnelse på rapporteringskrav	Rapporteringsåret
Gjennomsnittlig totalt antall årsverk for aktuelt år	123.96
Gjennomsnittlig årsverk for kvinner	77.61
Gjennomsnittlig årsverk for menn	46.35
Gjennomsnittlig årsverk for faste stillinger	112.41
Gjennomsnittlig årsverk for midlertidige stillinger	11.65
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk	614 836.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for kvinner	589 743.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for menn	656 853.00

Turnover

Turnover i prosent	Gjennomsnittlig antall ansatte i rapporteringsåret	Totalt antall ansatte som har sluttet (ekskludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret og ble erstattet	Totalt antall ansatte som har sluttet (inkludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret
4.75 %	126.43	6.00	9.00

Tilstandsrapportering om likestilling i embetet

Betegnelse på rapporteringskrav:	2015	2016
Sum Antall ansatte	149.00	147.00
Grunnlagstall 1: Antall menn	55.00	56.00
Grunnlagstall 2: Antall kvinner	94.00	91.00
Grunnlagstall 3: Gjennomsnittlig månedslønn for menn	44 897.00	45 408.00
Grunnlagstall 4: Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner	39 147.00	42 209.00
Sum antall deltidsansatte	14.00	15.00
Sum prosent andel deltidsansatte	9.40 %	10.20 %
Grunnlagstall 5: Antall menn i deltidsstilling	5.00	5.00
Grunnlagstall 6: Antall kvinner i deltidsstilling	9.00	10.00
Sum antall midlertidige ansatte	19.00	18.00
Sum prosent antall midlertidig ansatte	12.75 %	12.24 %
Grunnlagstall 7: Antall menn i midlertidig stilling	7.00	7.00
Grunnlagstall 8: Antall kvinner i midlertidig stilling	12.00	11.00
Sum personer i foreldrepermisjon	12.00	11.00
Grunnlagstall 9: Antall menn i foreldrepermisjon	6.00	6.00
Grunnlagstall 10: Antall kvinner i foreldrepermisjon	6.00	5.00
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 669.00	1 866.00
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	254.00	288.00
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 415.00	1 578.00
Sum andel legemeldt sykefravær menn	1.23 %	1.51 %
Sum andel legemeldt sykefravær kvinner	5.45 %	6.16 %
Grunntall 11: Antall legemeldte sykedager for menn	149.00	190.00
Grunntall 12: Avtalte arbeidsdager for menn	12 105.00	12 549.00
Grunntall 13: Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 189.00	1 377.00
Grunntall 14: Avtalte arbeidsdager for kvinner	21 822.00	22 371.00
Sum andel egenmeldt sykefravær menn	0.87 %	0.78 %
Sum andel egenmeldt sykefravær kvinner	1.04 %	0.90 %
Grunntall 15: Antall egenmeldte sykedager for menn	105.00	98.00
Grunntall 16: Antall egenmeldte sykedager for kvinner	226.00	201.00

Tilstandsrapportering om likestilling på leder- og medarbeidernivå

Betegnelse på rapporteringskrav:	2016	2015
Antall ansatte i embetet	147.00	149.00
Antall kvinnelige ansatte	91.00	94.00
Antall mannlige ansatte	56.00	55.00
Antall kvinner med personalansvar	6.00	6.00
Antall menn med personalansvar	8.00	8.00
Sum antall ansatte med personalansvar	14.00	14.00
Andel kvinner med personalansvar	4.08 %	4.03 %
Andel menn med personalansvar	5.44 %	5.37 %
Andel ansatte med personalansvar	9.52 %	9.40 %
Antall ansatte uten personalansvar	133.00	135.00
Antall kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	85.00	88.00
Antall mannlige medarbeidere uten personalansvar	48.00	47.00
Andel kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	57.82 %	59.06 %
Andel mannlige medarbeidere uten personalansvar	32.65 %	31.54 %
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige ledere	61 342.00	59 301.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige ledere	66 850.00	65 018.00
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige medarbeider	42 209.00	39 147.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige medarbeidere	45 408.00	44 897.00

Ledere er med i grunnlaget

Gjennomsnittlig månedslønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Årstall	Prosent menn av alle ansatte pr. 31.12.	Prosent kvinner av alle ansatte pr. 31.12.	Månedslønn menn pr. 31.12	Månedslønn kvinner pr. 31.12	Prosentandel kvinners månedslønn av menns månedslønn pr. 31.12
Totalt i virksomheten	2016	37 %	63 %	47 870	43 417	91
Totalt i virksomheten	2015	37 %	63 %	47 017	41 459	88
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2016	3 %	4 %	73 107	76 006	104
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2015	4 %	2 %	69 983	68 544	98
Seksjonssjef / ass. dir.	2016	2 %	4 %	57 681	52 380	91
Seksjonssjef / ass. dir.	2015	3 %	3 %	58 210	58 720	101
Saksbehandler 1	2016	18 %	25 %	46 157	45 529	99
Saksbehandler 1	2015	15 %	18 %	45 375	44 967	99
Saksbehandler 2	2016	10 %	16 %	41 893	42 196	101
Saksbehandler 2	2015	12 %	24 %	48 016	40 596	85
Kontorstillinger	2016	2 %	10 %	34 750	34 502	99
Kontorstillinger	2015	2 %	11 %	34 225	33 960	99
Fagarb.stillinger	2016	1 %	4 %	34 567	29 070	84
Fagarb.stillinger	2015	1 %	5 %	33 150	28 408	86
Læringer	2016					0
Læringer	2015					0

Antall ansatte er ikke identisk med antall ansatte i tab. 9. likestilling i embetet. Denne tabellen tar utgangspunkt i lønsmottagere per 31.12.16. Lønn er beregnet ut i fra 100 % stilling for å oppnå likt sammenligningsgrunnlag. Vi har ikke hatt læringer tilsatt i embetet i 2015 og 2016.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Kommunene er i kraft av sin samfunnsrolle en viktig samhandlingspartner for Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Vi har derfor, også i 2016, vært opptatt av å ha tett dialog med kommunene innenfor alle våre fagområder. Samtidig er det slik at mange av våre saksområder i høyeste grad angår innbyggere, altså enkeltindivider, i den enkelte kommune. Vi tok derfor i 2016 et initiativ overfor NRK sitt distriktskontor i Trøndelag om å opprette en fast programpost med emner som er av «bred almen interesse». NRK besluttet å opprette en fast programpost i NRK radio hver onsdag fra 17. august og ut desember måned. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag stilte i studio annenhver uke med ulike fagpersoner knyttet til temaene som sto programmet.

Fylkesmannen har årlig en nyttårskonferanse hvor vi inviterer ordførere, rådmenn, stortings- og fylkespolitikere samt regionale statsledere til en to dagers konferanse. Det er en arena hvor vi kan formidle bl.a. styringssignaler ved starten av et år. I 2016 var tema for konferansen bl.a. reformer i offentlig sektor samt bosetting og integrering av flyktninger.

Vi vil her gi en nærmere beskrivelse av hvordan vi avdelingsvis har jobbet for å sikre at nasjonal politikk er kjent og iverksatt i fylket:

Kommunalavdelingen har vektlagt å samordne plan internt i embetet, veilede kommunene og å ha god kontakt med andre regionale statsetater og fylkeskommunen. Gjennom dette har sørget for formidling av nasjonale føringer, både fra retningslinjer og rundskriv, samt praksis gjennom spesielt avgjørelser i innsigelsessaker.

Kommunalavdelingen har også fulgt opp klare føringer om å vektlegge det kommunale sjølstyre og i vår skjønnsutøvelse er dette ivaretatt både i løpende veiledning og gjennom avgjørelser i enkeltsaker.

Fylkesmannens tilsynsoppgaver blir samordnet gjennom en egen oval. Gjennom dette prøver vi å utvikle et lærende tilsyn metodisk, samt å koordinere våre tilsyn. Videre samhandles det med kommunerevisjonen og andre statlige tilsyn.

Landbruksavdelingen legger stor vekt på dialog med kommunene i arbeidet med å formidle og iverksette nasjonal politikk. Veiledning, kurs- og fagsamlinger er viktig i tiltak denne sammenheng. Dialog og formidling vektlegges både til administrativt og politisk nivå.

På reindriftsområdet skjer dialogen med kommunene i hovedsak i forbindelse med kommuneplanarbeid og konkrete arealsaker. De aller fleste saker avklares gjennom dialogen, men det har vært nødvendig å fremme innsigelse i en del saker.

Vi mener veilederrollen opp mot kommunene på planområdet i det store fungerer godt. Når det er sagt mener vår reindriftsavdeling at det kan være noe å gå på når det gjelder å ivareta rettighetsperspektivet på en optimal måte.

Innenfor helse, sosial og barnevernområdet har det vært mange politiske satsinger innenfor det faglig administrative og politiske eierskapet rundt i kommunene. Iverksetting av nasjonal politikk ivaretas gjennom at vi, i all vår kommunedialog, legger frem og gjør kjent de nasjonale oppdrag som kommer. Vi følger dette videre opp overfor fagsektorene i de ulike møtearenaer vi har, både på overordnet strategisk nivå med ledere - og overfor de aktuelle fagmiljøene. Vi samarbeider også tett med KS for å sikre bred oppslutning og styrke gjennomføringsevnen. Kombinasjon av å jobbe både med fagmiljøene og ledelsesnivåene gir gode resultater med tanke på gjennomføring og eierskap til de nye satsingene.

Fylkesmannen har også i 2016 deltatt aktivt på ulike arenaer som vedrører samhandlingsreformen i fylket. Fylkesmannen ønsker å understøtte de ulike aktørene på dette området. Vårt inntrykk er at kommunene og sykehusene i Nord-Trøndelag engasjerer seg, og at de er opptatt av å få samarbeidet til å fungere for å sikre gode og sammenhengende behandlingsforløp for innbyggerne i fylket. Partene uttrykker at de synes samarbeidet fungerer godt. Men, det er fortsatt utfordringer i forhold til reformens krav. Mange kommuner opplever blant annet at de får overført oppgaver og krav uten at finansieringen står i forhold til dette.

På bakgrunn av en analyse vi har foretatt, kan det se ut som at det i Nord-Trøndelag er noen prosesser som forsterkes med reformen. Noen kommuner har økt inntak i korttidsplasser ved sykehjem. Analysen indikerer også at kommunene har en økt årsverksressursinnsats pr. pasient. Dette kan sannsynlig forklares med at flere pasienter har behov for intensiv behandling i kommunen. Fylkesmannen er bekymret over at legeressursen i sykehjemmene i Nord-Trøndelag ikke har økt som i resten av lande. Fylkesmannen har tydeliggjort for kommunenes ledelse at legeressursen må økes.

Gjennom arbeidet med og oppfølgingen av Omsorgsplan 2020 ser vi at kommunene i Nord-Trøndelag jobber med fremtidens utfordringer. Det er nødvendig at kommunene etablerer egne innovasjonsstrategier for å ha et helhetlig og sterkt trykk på de kommende utfordringer. Dette arbeidet kan gjerne forankres regionalt, fordi samarbeid over kommunegrensene anses som et viktig suksesskriteie. For å understøtte dette har Fylkesmannen bidratt aktivt gjennom bruk av tilskuddsmidler. Arbeidet med ressursportalen (APO) anser vi som et viktig bidrag for at kommunene får et grunnlag for å bedrive egenanalyse og kunnskapsbasert planlegging.

Fylkesmannen har jobbet aktivt utadrettet med førerkortfeltet 2016. Vi har hatt opplæring for turnusleger, foredrag for spesialisthelsetjenesten og andre etater hos våre samarbeidspartnere.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har informert og veiledet til deltakelse i statlige satsinger.

Eksempel på dette er satsingen på bevisstgjøring og kompetanseheving på bruk av og gjennomføring av nasjonale prøver. Ved utvelgelse av deltakere, legger Fylkesmannen ROS-analyser til grunn for henvendelser til aktuelle deltakere tas. Denne oppfølgingen ivaretar vårt oppdrag om å følge opp kommuner med lav kvalitet og kompetanse. Kompensatoriske tiltak tilbys. Det kan for eksempel være deltakelse i veilederkorps og bedre læringsmiljøetsatsing.

Fylkesmannen er opptatt av at skog inneholder mye biologisk mangfold som det er viktig å ta vare på. Innenfor området frivillig skogvern merker

Fylkesmannen stor interesse blant nordtrønderske skogeiere til å melde inn aktuelle områder som er verneverdige. Fylkesmannen gjennomgår disse tilbudene med tanke på vern i utvalgte områder. Vi er glade for skogeierens engasjement, fordi dette bidrar til at vi får tatt vare på viktige miljøverdier i skog for framtiden.

Fylkesmannen har lagt statlige retningslinjer til grunn i sitt arbeid med å ivareta klima- og miljøhensyn i saker etter plan- og bygningsloven (bl.a. mht. strandsonen, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging). Det er i 2016 fremmet innsigelse til tre kommuneplaner sin arealdel, og til fire reguleringsplaner. Ett kommunalt dispensasjonsvedtak er påklaget. Statlige føringer/politikk er lagt til grunn i avdelingens arbeid med naturmangfold, vern og forurensning. Kunnskapsformidling er foretatt gjennom ni lunsjseminarer om utvalgte miljøtema, samt kurs og seminarer. Det er publisert tre kronikker med tema strandsone, miljøgifter og naturmangfold som har vært på trykk i hhv. Adresseavisen og flere lokalaviser.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Embetsledelsen samhandler med Fylkesrådet og KS gjennom regionalt planutvalg. I 2016 har det vært arbeidet med regional planstrategi og man er i startfasen av en ny Fylkesplan.

Kommunalavdelingen har på planområdet gjennom Regionalt planforum et velfungerende samarbeid med regional stat; Statens vegvesen, NVE, Statens kartverk, Kystverket med flere.

Kommunalavdelingen har prioritert å etablere godt samarbeid med kommunene i tidlig fase i planarbeidet og samordne sektorene slik at kommunene opplever tydelige avklaringer fra Fylkesmannen.

Miljøvernavdelingen har videreført samordningen med andre regionale statsetater som Mattilsynet og NVE. I tillegg er tilsynssamarbeidet med regionale HMS-tilsynsetater videreført.

Landbruksavdelingen samarbeider godt med Innovasjon Norge gjennom et tett og godt samarbeid i det regionale partnerskapet. Samarbeidet med Mattilsynet er betydelig styrket, noe som har hatt stor betydning blant annet i forbindelse med håndtering av MRSA. Som følge av utbrudd av MRSA i svinebesetninger i Nord-Trøndelag i 2015 og 2016 er det arbeidet intensivt med informasjon, veiledning og saksbehandling av erstatningssaker etter forskrift om erstatning etter offentlig pålegg i plante og husdyrproduksjonen. Det er samarbeidet tett med Mattilsynet i samtlige saker. På grunn av enkelte sakers kompleksitet, har det vært nødvendig med tett dialog og forhåndsavklaringer med Landbruksdirektoratet. Det er blant annet i samråd med Landbruksdirektoratet utviklet arbeidsformer som muliggjør at foretak kan ta avgjørelser om bygging av ny driftsbygning som alternativ til sanering av eksisterende i omfattende saker. I slike saker blir erstatningsandel fastsatt av Fylkesmannen med faglig bistand fra rådgivende ingeniører. Vi er godt fornøyd med hvordan vi i samråd med Landbruksdirektoratet har utført erstatningsarbeidet i slike saker. Vi har også informert Landbruks- og Matdepartementet om kompleksiteten og omfanget i MRSA erstatningssaksbehandlingen.

Fylkesmannen har et godt samarbeid med Nord universitet, NTNU og Dronning Mauds Minne. Vi samarbeider om kompetanseheving på mange nivå og ser at regionale utfordringer løses tilfredsstillende. Den nye inndelingen av universitets- og høyskolesektoren har imidlertid ført til at vi må forholde oss til store universiteter som begge har hovedsete utenfor fylkets grenser.

Gjennom flere år har oppvekst- og utdanningsavdelingen hatt fokus på gruppa barn og unge i alderen 0-24 med minoritetsspråklig bakgrunn. Fra 2013 har vi arrangert fagdager for å sikre opplæring i barnehage og skole for å øke gjennomføringen i videregående skole. I forkant, under og etter satsingen Kompetanse for mangfold har vi gjennomført samlinger med tema naturfag, matematikk, språk og begrep, læringsmiljø og traumer. En helhetlig tilnærming har som mål at utsatte barn og unge skal mestre egne liv.

Mange av de som trenger hjelp innenfor bl.a. helse- og velferdsområdet har ofte bistandsbehov på mange områder samtidig. Dette setter store krav til de som skal yte hjelp med tanke på hvordan de skal gi et «tilbud som henger sammen». Vi registrerer at dette er utfordringer i den enkelte kommune, men også mellom kommunene og ulike spesialisttjenester og mellom disse igjen. Gjennom mange klagesaker og tilsynsarbeid ser vi at dette i praksis gir betydelige utfordringer for de enkeltmennesker og familier som trenger samtidig hjelp og bistand. Vi har i vårt tilsynsarbeid bevisst forsøkt å rette oppmerksomheten i større grad på forløp. Da kan vi bedre se hvordan helheten blir ivaretatt i de enkelte saker, og hendelser vi fører tilsyn med. Dette mener vi i større grad kan bidra til å utvikle felles forståelse for tjenester som er samordnet, helhetlig og samtidige.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Fylkesmannen veileder både internt og mot kommunene med det mål at rettsikkerheten skal være godt ivaretatt for fylkets innbyggere. Kommunalavdelingen behandler en rekke klagesaker og ivaretar rettsikkerheten for vergetrengende. Det er lagt stor vekt på å ha god juridisk kompetanse for å følge opp disse ansvarsområdene.

Sosial- helse og barnevernsområdet har stor oppmerksomhet i vårt fylke. Både fra brukerne, pårørende, tjenesteytere, media og samfunnet for øvrig. Dette bidrar til stor oppmerksomhet på utvikling og forbedring av disse fagområdene. En slik oppmerksomhet bidrar også til å øke rettsikkerheten for våre innbyggere.

Barnevernet har i 2016 fått betydelig oppmerksomhet og er fulgt opp tett fra vår side. Det arbeides med ideologi, ressursbruk, ledelse og utøvingen av barnevernsfaget, men dette er ikke nok alene. Det er mange som må bidra til at vi får jobbet bedre med utsatte barn, unge og deres familier. Vi har lagt vekt på en tett dialog med kommunene, hvor vi har faste dialogmøter med kommunens administrative og politiske ledelse og barnevernets ledelse sammen. På disse dialogmøtene deltar også NAV på deler av møtene, for å sikre en bedre og samlet innsats overfor barnefamilier og unge i overgangen barnevern og NAV. Dette gir en langt bedre mulighet for å skape felles forståelse av både utfordringer og løsninger, samt forsterke eierskapet til tjenestene. Vi mener dette også gir større mulighet til overføring av god praksis mellom tjenestene, og med det fokus på forbedring.

Vi ser en fortsatt bedring av mange resultater på barnevernsområdet. Fristbruddene på undersøkelser er redusert fra 38.5% i 2013 til ca 15 % i 2016. Av 364 barn i fosterhjem som kommunene har tilsynsansvar for, er det fortsatt 127(151 i 2015) barn som ikke får tilsyn etter lovkravet. Selv om dette er bedret fra 2015, er det fortsatt ikke godt nok og vil derfor ha stor oppmerksomhet fra vår side i 2017. Mer gledelig er det å registrere at i kommunenes oppfølging av de 388 barn i fosterhjem får 325 oppfølging i henhold til lovkravet. Dette er en betydelig forbedring,

hvor det i 2013 var 157 barn som ikke fikk denne oppfølgingen.

Et viktig oppdrag på alle fagområdene til sosial, helse- og barnevern er å øke rettsikkerheten. I 2016 har vi derfor på tredje året på rad et studium i regi av NTNU med studenter fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, NAV og barnevernet samlet. Vi etablerer i 2017 forvaltningskompetansenettverk i de ulike tjenesteområdene i fylket. Vi svært fornøyd med at også barnevernet deltar, da dette også bidrar til å inkludere barn og unge i større grad med de andre kommunale helse- og velferdstjenestene. Vi anser dette som viktig bidrag i arbeidet med å øke rettsikkerheten til de ulike brukerne av tjenester og bidra til økt samarbeid og samhandling mellom tjenesteutøverne. Vi har sett tydelig forbedring på forvaltningskompetansen både gjennom klagesaker og øvrig kontakt vi har med de enkelte kommuner.

Et svært sentralt oppdrag og samfunnsmandat er å bidra til å sikre rettsikkerhet for innbyggerne. Vi registrerer at det fortsatt er et økende antall klager og hendelser hvor rettsikkerhet blir et sentralt vurderingstema. Videre har vi over tid sett at dette varierer mye, fra kommune til kommune og blant andre forvaltere av tjenester.

Et viktig grep vi har tatt, for å øke rettsikkerheten og samtidig understøtte målet om økt samordning og helhet, er opprette studier «forvaltningsstudiet i Nord-Trøndelag». Fylkesmannen arrangerer sammen med NTNU et årsstudium hvor ansatte fra helse- og omsorg, barnevern og NAV deltar på felles utdanning. Første del er felles forvaltningsrett, med spesialisering siste halvdel av studiet på de ulike fagområdene. Vi registrerer at dette har bidratt til økt bevissthet og endret praksis på mange områder.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen gjennomførte i 2016 tilsyn sammen med Sosial- helse og barnevernsavdelingen ved institusjoner for enslige mindreårige for å kartlegge om ungdommene får det skoletilbudet de har rett på. Dette var prioritert i embetets satsing i forbindelse med utfordringene rundt flykntingetilstrømmingen høsten 2015.

Tilsyn på barnehage- og opplæringsfeltet samt etter introduksjonsloven ble gjennomført som forutsatt. Tilbakemelding fra sektor forteller at tilsynsmetodikken som brukes er med på å øke regeletterlevelsen i sektor på en god måte. Tilsyn oppleves av de fleste som nyttig og utviklende. Egeninitierte tilsyn ble gjennomført som et ledd i kvalitetssikring av gjennomføringen av nasjonale prøver.

Miljøvern avdelingen har gjennomført tilsyn på forurensningsområdet (65 kontroller) og av kommunen som myndighetsutøver (to kommuner ble kontrollert mht. lokal luftkvalitet). Miljøvern avdelingen har deltatt i fem nasjonale kontrollaksjoner koordinert av Miljødirektoratet. I tillegg er rollen som klageinstans for kommunale vedtak utøvd, bl.a. ved klagesaksbehandling på områdene motorferdsel (tre saker), forurenset grunn (to saker) og avløp (en sak).

For å ivareta rettsikkerhet og likebehandling har Landbruksavdelingen lagt stor vekt på å tilby kurs og veiledning for å styrke kompetanse i førstelinjetjenesten i kommunene. Videre er risikobasert kontrollplan utarbeidet og fulgt opp. Det har i 2016 vært spesielt oppmerksomhet på harmonisering av forvaltningen når det gjelder avkortning i tilskudd som følge av mislighold, feilopplysninger eller brudd på annet regelverk. Det er også lagt vekt på veiledning til kommunene for å oppnå enhetlig praksis knyttet til endring av søknader (endring til søkers gunst).

Som en følge av ekstremt mye nedbør og lave temperaturer våren 2015, ble det i sentrale deler av fylket store forsinkelser med våronn. Forsommeren var i tillegg våt og kald, og dette medførte store avlingstap. Vi mottok og behandlet 350 søknader, og det er ubetalt 9,0 millioner kroner i erstatninger. De fleste erstatningssakene er innenfor vekstgruppe korn. Fylkesmannen har vedtaksmyndighet, men kommunenes saksforberedende rolle er viktig for å legge til rette for en effektiv og god søknadsbehandling. For å bidra til god kvalitet og fullstendige søknader er det arbeidet mye med informasjon til kommunene gjennom orienteringsmøter, utarbeidelse av veiledningsmaterieill og hjelpemidler. Dette har bidratt til at arbeidet stort sett har blitt gjennomført effektivt og med høy kvalitet.

På reindriftsområdet er fylkesmannen førstelinje i forhold til reineierne. Vi legger derfor vekt på kompetanseheving av egne medarbeidere, spesielt de som jobber med tilskuddsforvaltning. For første gang hadde vi i 2016 felles kontrollplan og denne er også fulgt opp på reindriftsområdet. For å sikre den generelle rettssikkerheten for reindriftsutøverne bruker vi den delte juristkompetansen vi har med Nordland og Sør-Trøndelag aktivt.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Året 2016 ble sterkt preget av arbeidet med kommunereformen. Fylkesmannen har god dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om situasjonen i fylket, både gjennom arbeidet med kommuneproposisjon, statsbudsjett og kommunereform. Dette gjelder også andre fagdepartement og direktorat.

I dialog med utdanningssektoren har vi i 2016 hatt oppmerksomhet rettet mot gjennomføring, og pedagogisk bruk, av nasjonale prøver. I løpet av 2016 mener vi å se at det har skjedd en stor holdningsendring blant lærere, foreldre og skoleeiere. Arbeidet har blitt lagt merke til ut over fylkets grenser. Vi har blant annet hatt innlegg på samlinger i Utdanningsdirektoratet. Resultatene tar tid å forbedre, men høsten 2016 viste en liten framgang i fylket. Oppvekst- og utdanningsavdelingen gjennomførte i samarbeid med KS et kompetansehevingsprogram for skoleledere i 2016. Kursrekken kom i stand etter innspill fra sektor. Tilbakemeldinger på kursrekken fortalte at innhold og opplegg ga deltakerne kompetansepåfyll og nettverk.

I samarbeid med Kompetanse Norge (tidligere Vox), Nord universitet, og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag startet vi i 2016 en poenggivende videreutdanning i norsk som andrespråk. Dette er det første av sitt slag i landet. Tidligere har ikke-kompetansegivende kurs vært prioritert. Det nye tilbudet gir 15 studiepoeng.

Regjeringen arbeider med å få økt fokus på kvalitet i barnehagen. Oppvekst- og utdanningsavdelingen har vært aktive pådrivere for at dyktige fagfolk fra fylket skal la seg høre gjennom å bidra på hørings- og kvalitetskonferanser. Vi er tilfredse med at våre fagfolk både ute i sektor og hos Fylkesmannen lyttes til og at innspillene gjenkjennes i styringsdokumenter på både barnehage- og opplæringsfeltet.

Landbruk21Trøndelag (L21T) er etablert som kunnskapsbasert innovasjonsprogram, som tar utgangspunkt i mulighetene i det trønderske landbruket. Programmet bygger på erfaringer fra tidligere arbeid, blant annet Grønn forskning i Midt-Norge. Foreløpig er L21T etablert som et 3-årig prosjekt, men med en ambisjon om å utvikle en langsiktig forretningsmodell. L21T ble etablert med full styrke fra andre halvår 2016, og

spiller på lag med trønderske og nasjonale kunnskapsmiljø. I løpet av kort tid har prosjektet kommet i inngrep med næringslivet og kunnskapsmiljøene. Prosjektet skal bidra til å utvikle potensial og se muligheter til innovasjon i de trønderske verdikjedene med utgangspunkt i de landbaserte naturressursene. Prosjektet har et spesielt fokus på å skape synergier mellom grønn og blå sektor.

Klima er et viktig samfunnsområde for Fylkesmannen. I 2016 bidro vi til opprettelsen av klimaråd for Nord-Trøndelag i samarbeid med andre aktører, bl.a. fylkeskommunen og KS. Flere gode nordtrønderske klimaprojekter fikk i 2016 støtte gjennom Miljødirektoratets klimaprogram (Klimasats). Dette forteller noe om at nordtrønderske kommuner er offensive og villige til å tenke nytt. Prosjektene omfatter bl.a. transporttiltak («reis smart»), med tilrettelegging for økt bruk av kollektivtransport og sykkel.

Fylkesmannen har vært en aktiv pådriver for å få i gang en felles barnevernsvakt i Nord-Trøndelag. Med hjelp fra KS lokalt og Barne- og familiedepartementet har det vært gjennomført et prosjekt med utprøving av en barnevernsvakt. Fylkesmannen har fulgt opp spørsmålet om videreføring for hele fylket i dialog med de aktuelle kommunene. Dette er nå besluttet innført i alle fylkets kommuner, med unntak av Stjørdal, Frosta og Meråker som benytter barnevernsvakta i Trondheim. Dette bidrar til en økt profesjonalisering av tilbudet, samtidig som det også avlastar den lokale barnevernstjenesten.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Vi har fulgt opp statlige planretningslinjer og nasjonale forventninger gjennom medvirkning i kommunale planprosesser og derigjennom virket for en bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk.

FM har hatt dialog med og (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket.

Ja. I løpet av året har Fylkesmannen formidlet nasjonale og regionale hensyn ut til alle kommunen gjennom løpende saksbehandling, plansamlinger, regionalt planforum og annen dialog med kommunene.

Prinsippene i de statlige (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Prinsippene i de statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Ja. Forholdet til statlige planretningslinjer utgjør en viktig del av Fylkesmannens uttalelse til regionale og kommunale planer.

Andel relevante kommunale og (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100%

Ja. Fylkesmannen uttaler seg til alle varsel om planoppstart og prioriterer også øvrige henvendelser knyttet til regulerings spørsmål i tidlig fase.

Mekling i planer med uløste (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100%

Det er meklet i alle plansaker hvor det er bedt om mekling.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Alle planer etter plan- og (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til klimaendringer.

Ja. Det vurderes hvorvidt dette er tilfredsstillende ivaretatt gjennom planforslagenes ROS-analyse og oppfølging av denne.

Vurdering av konsekvenser av klimaendringer i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til klimaendringer?

Ja

Alle planer etter plan- og (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet.

Ja. Det vurderes hvorvidt planforslagene har en tilfredsstillende ROS-analyse og om denne følges opp.

Vurdering av konsekvenser av samfunnssikkerhet i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet?

Ja

Landbrukets og reindriftens (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Landbrukets og reindriftens arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Landbruksavdelingen og Reindriftsavdelingen prioriterer høyt å være tidlig og tydelig, samt en god og konstruktiv prosessdeltaker i kommunale og regionale planprosesser som berører landbrukets og/eller reindriftens arealressurser. Som et ledd i å være tidlig og forutsigbar gir Fylkesmannens fagavdelinger forhåndsuttalelse til alle varsler om oppstart av planprosesser. Vi prioriterer høyt å reise på befaringer, og vi søker å bidra til å finne løsninger gjennom dialog som innebærer at viktige arealressurser ikke omdisponeres.

Det gjennomføres hvert år en plansamling for kommunene, og landbruksavdelingen har i tillegg fagsamlinger for kommunene hvor vern om arealressursene står sentralt. Landbruksavdelingen, delvis også sammen med reindriftsavdelingen, besøkte i 2016 de fleste kommunenes plankomiteer for folkevalgtopplæring innenfor landbruk og jordvern (samt reindrift der reindriftsavdelingen var med).

Regional plan for arealbruk, vedtatt av fylkestinget i 2013, fastlegger rammer og regionalpolitiske retningslinjer både for landbrukets og reindriftens arealressurser.

Reduksjon i omdisponering av dyrket mark sammenlignet med 2014. (fra kapittel 3.1.1.1.6.2 i TB)

Rapportere på

Reduksjon i omdisponering av dyrket mark sammenlignet med 2014.

I Nord-Trøndelag hadde vi en reduksjon i omdisponering av dyrka jord fra 2014 til 2015. I 2014 ble det omdisponert 294 da dyrka jord, og i 2015 164 da. Omdisponeringstallene for 2016 foreligger ikke ennå.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Oppvekst- og utdanning får gode tilbakemeldinger og ligger godt over resultatmålene både på barnehage og opplæring.

Barnehageeiers og (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Vi ligger over gjennomsnittet og vi får svært gode tilbakemeldinger på vårt arbeid.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Differanse resultatmål	Resultatmål	Grunnlagstall
0.2	3.7	3.9

Skoleeiers tilfredshet med (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Tallene viser at vi ligger langt over landsgjennomsnittet for 2015.

Vi følger kommunene tett i nasjonale satsinger og innretter veiledning og støtte opp mot kommunenes behov, for eksempel gjennom nettverk, dialog mv.

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Resultatmål	Differanse resultatmål	Grunnlagstall
72.0 %	16.0 %	88.0 %

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Vi gjennomførte sammen med FMST en samfunnsikkerhets- og beredskapssamling for kommunene i Trøndelag 25.-26.oktober. Det ble under samlingen lagt spesiell vekt på temaene klimatilpasning, erfaring etter øvelser og arbeid med ROS-analyser. Vi har vært ute i noen kommuner og hatt opplæring i DSB-CIM og også gjennomført veiledning i helhetlig ROS, samt deltatt på kommunale beredskapsråd og bistått kommuner under planlegging av deres egne øvelser. På grunn av langvarig sykemelding og utskiftning av personell har vi ikke hatt ressurser til å gjennomføre mer enn en øvelse for kommunal kriseledelse. Denne øvelsen var en del av den store nødnettøvelsen i Meråker 16.november der justis- og beredskapsministeren var til stede. Vi ønsket i utgangspunktet også å gjennomføre noen regionale veiledningsseminarer for kommunene, men dette falt ut pga. ressursituasjonen.

Gjennomført tilsyn i ¼ av kommunene. (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført tilsyn i ¼ av kommunene.

Vi gjennomførte 4 tilsyn i 2016 og selv om vi flyttet over 2 til 2017, så er de nå gjennomført og vi er bra i rute til å holde snittet på å gjennomføre tilsyn med 25% av kommunene i året.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	- 7.61	17.39 %	23.00	4.00

2 av beredskapstilsynene for 2016 ble utsatt til og gjennomført i januar 2017

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Det har i 2016 vært en nær og tett kontakt, planlegging og gjennomføring av ulike tiltak for å øke kunnskapen generelt om sosialtjenesteloven og på fagspesifikke områder spesielt. Vi har over tid registrert en utfordring knyttet til manglende forvaltningskunnskap som en del av utøvelsen av sosialtjenesteloven. I 2016 ble det derfor på nytt gjennomført et studietilbud til ansatte på NAV kontorene. tilbudet gjennomføres for både NAV, barnevern og helse omsorg, for å gjennom dette bidra til å understøtte tverrfaglig innsats lokalt og understøtte økt rettsikkerhet. Vi vil i 2017 etablere egne forvaltningsnettverk i kommunene, hvor sosial, helse og omsorg og barnevern utgjør felles kompetansenettverk. Denne innrettingen er også fulgt opp på andre kompetansetiltak, hvor vi i større grad har lagt opp til kompetansetiltak som skal understøtte tverrfaglig samhandling lokalt. Dette har vi materialisert gjennom at vi også i 2016 arrangerte en stor møteplass: "folk først", hvor kjerneverdier i arbeidet med folk har stor plass.

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring. (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring.

Det er ingen avvik på dette området. Vi har gjennomført en rekke opplæringstilbud, både i egenregi, sammen med NAV fylke, Husbanken og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Vi har også i 2016 lagt stor vekt på å bringe NAV sammen med andre aktører som også arbeider med de samme mennesker og familier. Vi kan da spesielt nevne "Folk først" hvor vi har samlet alle aktuelle fagområder i samme arena, for derigjennom å understøtte en flerfaglig og samordnet innsats overfor brukerne av de lokale tjenestene.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	7	7

Nord-Trøndelag er organisert i 7 tjenester/områder

3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet

Fylkesmannen har samarbeidet med Nord-Trøndelag fylkeskommune og KS i et rådgivende folkehelsesteam som har vært i ulike kommuner i fylket og samarbeidet om oppbygging av oversiktsdokumentene. 10 kommuner har ferdigstilt et oversikts dokument. 6-7 andre er under arbeide med det.

Aktiv satsing på oppbyggingen av Friskliv. Ressursgruppe bestående av brukerrepresentant, ansatt fra kommuner i fylkests ulike regioner, Verdal utviklingssentral, Nord-Trøndelag fylkeskommune, HF Midt-Norge/Læring og Mestring. Driver oppsøkende virksomhet i kommunene møter ledelse /administrasjonene, arrangerer to fagdager i året.

Implementering av tjenesteavtale 10 mellom HF Midt-Norge og KS Nord-Trøndelag, samarbeid om forebygging i frisklivsarbeidet i fylket.

Flere av fylkets frisklivssentraler og enkelte kommuner som har frisklivstilbud er med i forskningsprosjektet ledet av Ellen Blom, PhD-stipendiat, NTNU/Høgskulen i Sogn og Fjordane

Regionalt samarbeid i Midt-Norge, Læring og Mestring v/ St.Olav, Ressurs for opplæring av pasienter og pårørende i Midt-Norge (ROPP) Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal

Alle kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har utarbeidet lokale helse- og omsorgsplaner som del av det helhetlige kommuneplanarbeidet.

Etter gjennomgang av det helhetlige kommunale planarbeidet i fylket har de fleste kommuner utarbeidet delplaner på helse- og omsorgsområdet. Arbeidet med ressursportalen (APO), anser vi som et viktig bidrag for at kommunene får et grunnlag for å bedrive egenanalyse og kunnskapsbasert planlegging for sektoren.

Alle kommuner har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens. (fra kapittel 3.1.3.1.2 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens.

Alle kommuner i fylket har satt demensomsorg på dagsorden. Kartlegging viser at det er en økning i antall dagaktivitetstilbud, pårørendeskoler og demensteam. Alle kommuner deltar i kompetansehevingsprogrammet ABC Demens.

Alle kommuner har oppnådd en (fra kapittel 3.1.3.1.3 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har oppnådd en økt andel ansatte med relevant utdanning sammenliknet med 2015.

Kommunene i Nord Trøndelag jobber med å rekruttere og øke andelen ansatte med relevant utdanning med bakgrunn i kommunenes egne analyser. Gjennom systematisk bruk av tilskuddsforvaltning benytter kommunene de økonomiske virkemidlene som er stilt til disposisjon til å utdanne ansatte. Videre er stimuleringsmidlene til innovasjonstiltak med på å bidra til nytenkning i helse- og omsorgssektoren. Flere kommuner opplever svikt i søkning til stillinger med helse- og sosialfaglig utdanning som verne- og sykepleiere, noe som har bidratt til at fokuset på dette er økt den siste tiden.

Alle kommuner skal ha deltatt i kompetansehevende program. (fra kapittel 3.1.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner skal ha deltatt i kompetansehevende program.

Alle kommuner har deltatt i kompetansehevende program/tiltak det siste året.

3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag forvalter tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet på flere områder, og som gjennom søknad fra kommunene m.fl. blir vurdert. Vi legger stor vekt på at slike søknader og initiativ blir sett i sammenheng med de utfordringer vi er blitt gjort kjent med gjennom klagesaksbehandling, tilsyn, statistikker, kartlegginger og lignende. Det er viktig for oss at vi gjennom dette sikrer at tiltak og innsats som skjer understøtter de målsettinger vi har på området og at det skjer med bakgrunn i kunnskapsbaserte analyser av situasjonen lokalt. På rus- og psykiske helseområdet i forbindelse med Opptreppingsplan rus 2016-2020 er det fylkesmannen sin klare oppfatning at det skjer mye godt arbeid som gjøres og som hensyntar tjenesteutvikling og kapasitetsøkning overfor både de yngste og de tyngste i denne helsekategorien.

Alle kommuner i fylket har tatt i bruk BrukerPlan eller lignende kartleggingsverktøy i sitt planverk. (fra kapittel 3.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner i fylket har tatt i bruk BrukerPlan eller lignende kartleggingsverktøy i sitt planverk.

Alle kommuner har tatt i bruk verktøyet Brukerplan.

Alle kommuner i fylket har deltatt i kompetansehevende tiltak på rusfeltet. (fra kapittel 3.1.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner i fylket har deltatt i kompetansehevende tiltak på rusfeltet.

Representanter fra alle kommunene har deltatt på en eller flere kompetansehevende samlinger i regi av Fylkesmannen og Kompetansesentrene.

Alle kommuner har dokumentert kapasitetsvekst i (fra kapittel 3.1.3.2.3 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har dokumentert kapasitetsvekst i lokalt rus- og psykisk helsearbeid sammenliknet med 2015.

Antallet kommuner i N-T som har hatt kapasitetsvekst kommer fram i SINTEF'S rapport IS 24/8 for 2016, og som er bestilt av Helsedirektoratet hvert år. Alle kommunene har rapportert, men når det gjelder årsverksrapportering pr. 10.000 innbygger for 2015 kom det fram at kommunene har regnet sine årsverk noe forskjellig. Av tallene kan man lese at dette har skjedd i minst 2 kommuner på grunn av det høye årsverksantallet, og disse to er derfor utelatt i sammenligningen mellom rapporteringen i 2015 og 2016.

Tallene for 2015 er 667 årsverk, mens tallene for 2016 er 684, og i Nord-Trøndelag er dette en økning på 17 årsverk pr. 10.000 innbygger innen rus- og psykisk helsetjenesten, både for voksne og barn.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Det er arbeidet med konkrete arbeidsoppgaver knyttet til dette målet i 2016.

Restaureringsprosjekter skal være igangsatt i (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Restaureringsprosjekter skal være igangsatt i henhold til plan 2016-2020 for restaurering av myr og annen våtmark.

Det er fem områder i Nord-Trøndelag som er omfattet av plan 2016 - 2020 for restaurering av myr og annen våtmark. I to av områdene er prosjekt igangsatt, i ett område er prosjekteringen ferdig, i ett område er avtale med grunneier uavklart, og ett område er prosjekt ikke påbegynt.

Overvåkingsprogram er igangsatt i alle vannregioner. (fra kapittel 3.1.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Overvåkingsprogram er igangsatt i alle vannregioner.

Overvåkingsprogram i vannregion Trøndelag er igangsatt. Det er noe forskjellige modeller i Sør- og Nord-Trøndelag, og det er et samordningsbehov som følge av dette.

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2015.

Fylkesmannen har myndighet til pålegg, men de tre siste år er pålegg om miljøundersøkelser erstattet med frivillige avtaler med regulant (Nord-Trøndelag elektrisitetsverk) i de store innsjøene Namsvatn, Tunnsjøen og Limingen. Opplegget er samkjørt med Miljødirektoratets nye rutiner for undersøkelser av store regulerte innsjøer.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring

Dette er vanskelig å måle på årsintervaller i hvert fylke fordi alle forekomster av trua arter og naturtyper blir ikke overvåket hvert år. Det bør knyttes opp mot arbeidet med rødliste for arter og naturtyper, samt naturindeks for Norge. Disse rulleres med lengre intervaller. Vi har jobbet med tiltak i henhold til handlingsplaner. I tillegg har vi stort fokus på kunnskapsformidling om trua arter og naturtyper til andre regionale sektormyndigheter, kommunal forvaltning og grunneiere. Vi har også et stort fokus på bekjemping av fremmede skadelige arter i samarbeid med kommunene og andre regionale myndigheter.

Alle tiltak for truede arter og (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tiltak for truede arter og naturtyper skal være i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

Handlingsplaner relevante for fylket er fulgt opp, og tiltak som gjennomføres er i henhold til plan. Handlingsplan for elvemusling følges opp i hele landet. Tiltak for hubro på tre lokaliteter i Nord-Trøndelag er startet opp. Faggrunnlag for fire lavarter knyttet til boreal regnskog i Midt-Norge er videre bearbeidet og sendes Miljødirektoratet i 2017. Utkast til faggrunnlag for billen *phryganophilus ruficollis* ble sendt Miljødirektoratet i 2016. Vi jobber videre med en endelig sammenstilt versjon.

Arbeid med og forvaltning av trua naturtyper og trua arter, inkludert utvalgte naturtyper og prioriterte arter

Hvilken art / naturtype	Type tiltak	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Der det er handlingsplan/faggrunnlag: Koordinerende FM oppgir hvilke fylker det var oppfølging av HP/FG i 2016?	Hvordan ble midler fra koordinerende FM fordelt til andre fylker?	Sum brukt	Ev. oppdragsnr.
Kystlynghei	Annet	Skjøtselsplan Eiternes, Nærøy		Annet	58 250	3.1.4.2.2
Slåttemark	Annet	Skjøtselsplan to slåttemarker i Leksvik kommune		Annet	80 000	3.1.4.2.2
Slåttemyr	Annet	Revidering av skjøtselsplan Rosåsen, Høylandet kommune		Annet	83 000	3.1.4.2.2
Slåttemark	Annet	Revidering av skjøtselsplan Fosshammer, Stjørdal kommune		Annet	20 070	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Annet	Skjøtselsplan Arnø		Annet	68 550	3.1.4.2.2
Slåttemark og kystlynghei	Annet	Drift skjøtselsgruppe, reiser og intern drift		Annet	108 898	3.1.4.2.2
Kystlynghei	Overvåking	Overvåking revegetering i kystlynghei etter ukontrollert brann		Annet	32 280	3.1.4.2.2
Hule eiker	Kartlegging	Kartlegging		Annet	3 238	5.1.12.4
Namsblank	Annet	Drift og sekretærfunksjon	Nord-Trøndelag	Annet	50 000	5.1.12
Namsblank	Annet	Utvikling av overvåkningsmetoder	Nord-Trøndelag	Annet	100 000	5.1.12.4
Trøndertorvmose	Overvåking	Overvåking	Nord-Trøndelag	Annet	150 000	5.1.12.4
Oresinoberlav og trønderringlav	Kartlegging	Kartlegging	Nord-Trøndelag	Annet	143 000	5.1.12.4
Trua arter sopp og lav regnskog	Kartlegging	Kartlegging	Nord-Trøndelag	Annet	150 000	5.1.12.4
Trua arter	Annet	Intern drift	Nord-Trøndelag	Annet	103 761	5.1.12
Elvemusling	Skjøtsel	Prosjekt bekjemping fremmede skadelige arter, Stjørdal	Nord-Trøndelag	Annet	90 000	5.1.12.4
Elvemusling	Informasjon	Informasjonstiltak	Nord-Trøndelag	Annet	107 400	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Kartlegging Meldal kommune	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	45 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Sengsdalsvassdraget, Hemne kommune	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	10 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering i 5 elver	Nord-Trøndelag	Annet	59 000	5.1.12.4
Elvemusling	Annet	Oslo/Akershus del 2 metodeutvikling, vannprøver og DNA	Oslo og Akershus	Etter søknad fra andre fylker	20 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering	Telemark	Etter søknad fra andre fylker	50 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering	Rogaland	Etter søknad fra andre fylker	50 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering	Møre og Romsdal	Etter søknad fra andre fylker	40 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering Storelva i Tvedestrand	Aust- og Vest-Agder	Etter søknad fra andre fylker	30 000	5.1.12.4
Elvemusling	Kartlegging	Inventering	Sør-Trøndelag	Etter søknad fra andre fylker	35 000	5.1.12.4
Elvemusling	Annet	Drift elvemuslingdatabase mm	Nord-Trøndelag	Annet	245 794	5.1.12
					1 933 241	

3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø

Miljøvernavdelingen har brukt sine virkemidler for å redusere forurensning til det ytre miljø i størst mulig grad, gjennom både veiledning og rollen som myndighetsutøver. Det er arbeidet med utslippstillatelser og gjennomført tilsyn, og inntektene fra dette arbeidet har aldri vært høyere enn i 2016 (1,1 mill. NOK).

Alle industri- og avfallsvirksomheter driver i tråd med nye krav i industriutslippsdirektivet. (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle industri- og avfallsvirksomheter driver i tråd med nye krav i industriutslippsdirektivet.

Ett anlegg i vårt fylke må vurderes iht. kravene i IED (fjørfeanlegg). Dette er ikke gjennomført i 2016.

Avløpsanleggene skal ha lukket alle avvik som ble påvist i 2015. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Avløpsanleggene skal ha lukket alle avvik som ble påvist i 2015.

Vi gjennomførte kontrollene på avløpsanleggene i 2014 her i Nord-Trøndelag. Totalt ble da fem kommuner kontrollert. Tre av disse kommunene har lukket alle avvik og er avsluttet. De to øvrige kommunene har igjen ett avvik hver som ikke er lukket (omhandler registrering av mengde overløp i begge tilfellene, er i ett tilfelle knyttet opp til krav om akkrediterte prøver).

3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene

Besvart innkomne spørsmål, kurs- og konferansevirksomhet, økonomiforum, saker i ephorte om økonomiforvaltning mv. Omfang som i tidligere år. Vi erfarer at det er behov for bistand fra fylkesmannen fra både små og store kommuner i fylket.

De siste årene er preget av at kommuneøkonomien i fylket er stabilisert på et noe bedre nivå. Det er fortsatt ikke tilstrekkelige driftsmarginer og reserver i alle kommuner. Det er mange små kommuner i fylket, og det gir begrensninger i fht hvor økonomisk robust kommunene blir. Det er også sårbarhet i fht bemanning av økonomifunksjonen i flere av kommunene. Vårt hovedinntrykk er at kommunene i fylket er inne i en periode med god økonomisk kontroll, og at viljen til styring er bedre enn for noen år siden. Det gis samtidig klare signaler i plandokumentene om at økonomien er krevende, og at svekking av fremtidig inntektsnivå vil kunne medføre lavere aktivitet.

Nytt inntektssystem fra 2017 vil gi endringer i inntektsnivå, men overgangsordningene demper utslagene på kort sikt.

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2016 ikke skal overstige antallet ved utgangen av 2015. (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2016 ikke skal overstige antallet ved utgangen av 2015.

Leksvik kommune ble meldt ut av Robek i juni 2016. Det er for øyeblikket ingen kommuner i Robek i Nord-Trøndelag. Vi har ingen indikasjoner på nye Robek-kommuner i nær framtid, verken ut fra regnskapstall pr 31.12.15 eller foreløpig gjennomgang av budsjetter og økonomiplaner 2017-2020.

Antall kommuner i ROBEK

Kommuner per okt'15	Kommuner per okt'16	Avvik
1.00	0.00	- 1.00

3.1.1.11 Kommunereform

Alle kommunene i fylket har gjennomført utredninger der fordeler og ulemper ved å slå seg sammen med nabokommuner har vært vurdert. Alle kommuner har fattet vedtak om sammenslåing med nabokommuner eller ikke. Resultatet av dette innebærer at Leksvik kommune, sammen med Rissa kommune i Sør-Trøndelag følger løp 1 i reformprosessen og etablerer ny kommune 1.1.2018. Øvrige lokale og gjensidige vedtak innebærer at Verran og Steinkjer etablerer ny kommune, det samme gjør Namsos, Namdalseid og Namsos. Fylkesmannen har ivaretatt prosessveilederrollen i kommunereformen og leverte sin tilråding og oppsummering av prosessene i eget fylke innen fristen 1.10.2016, der Fylkesmannen tilrår de lokale gjensidige vedtakene som er fattet. Hovedkonklusjonen til Fylkesmannen er at de lokale vedtakene samlet sett for fylket ikke oppfyller reformens mål og intensjoner. Fylkesmannen peker derfor i sin tilråding på en langsiktig løsning rundt de etablerte samarbeidsløsningene og regionsentra i fylket, som innebærer en hovedinndeling av fylket i Ytre Namdal, Midtre Namdal, Indre Namdal, Inn-

Trøndelag, Innherred og Værnes. I tillegg tilrår Fylkesmannen 3 grensejusteringer; Austra, Lund og Verrabotn.

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Fjellandbruksprosjektet avsluttes i første del av 2017. Målene om økt utbygging av fjøs for økt melk- og kjøttproduksjon er nådd. Kompetansehevings-tiltak er igangsatt og det er skapt økt motivasjon.

Midlene til utredning og tilrettelegging er innvilget i tråd med Regionalt næringsprogram for Nord-Trøndelag.

I samarbeid med IN, NT fylkeskommune, Matnavet på Mære og andre regionale aktører i begge Trøndelagsfylkene arbeider fylkesmannen programmessig med mobilisering til utvikling av landbruksrelatert næringsvirksomhet.

I 2016 avsluttet kurset/studiet "Prossessorientert bygde- og næringsutvikling" som FMLA Nord-Trøndelag arrangerte for ansatte i kommuner og i det regionale partnerskapet.

Regionalt bygdeutviklingsprogram (fra kapittel 3.1.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet og fulgt opp i tråd med nasjonal politikk.

Regionalt bygdeutviklingsprogram for Trøndelag er utarbeidet i samarbeid med regionalt partnerskap. Programmet bygger på nasjonale føringer og gir regionale prioriteringer. Programperioden er forlenget til utgangen av 2018. Det er igangsatt en evaluering av programmet for inneværende periode, for å bidra med kunnskap i prosessen med utvikling av ny Fylkesplan for Trøndelag og som bakgrunn for revisjon av Regionalt bygdeutviklingsprogram. Nytt program for Trøndelag skal ferdigstilles innen 1. september 2018.

Tilfredsstillende foryngelse av all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse av all hogst innen tre år etter hogst.

Kommunene gjennomfører årlig resultatkontroll av skogbruket etter nasjonalt opplegg. Kontrollen fra 2016 som kontrollerte avvikning fra 2013 viste at 21 % av arealet hadde foryngelse under minste krav i forskriften, dvs ikke hadde oppfylt foryngelsesplikten. Ca halvparten av dette arealet var ikke forynget i hele tatt, mens på den andre halvparten var det enten plantet for lite eller vært stor avgang. Feltene fra resultatkontrollen er nå kjent for kommunene og således enkle for forvaltningen å følge opp videre i forhold til foryngelsesplikt. Siden resultatkontrollen gir et bilde på situasjonen i fylket er det svært mange felt som ikke er plantet eller har stor avgang som må følges opp i 2017. Fylkesmannen har nå trappet opp innsatsen på dette området og vil ha stort trykk opp mot næringa og kommunene slik at disse feltene blir forynget skikkelig. Det er nok helt avgjørende for resultatet at vi som Fylkesmann setter temaet på dagsorden og gir kommunene tilstrekkelig støtte og veiledning til å håndheve foryngelsesplikten opp mot skogeierne. De fleste skogeiere har nok også et informasjonsbehov i forhold til det store skadeomfanget vi nå registrerer på utført planting.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Regionalt miljøprogram stimulerer til bærekraftig jordbruksproduksjon. Det er i Nord-Trøndelag prioritert å støtte tiltak både til bevaring av biologisk mangfold, kulturminner og å hindre forurensning av vann og klimagassutslipp til luft. Satsene til grasdekt vannvei og til utsatt jordarbeiding for erosjonsklasse 3 og 4 er økt siste år og det forventes økt søking på disse tiltakene framover.

Vi har ikke nådd målene for omfang av drenering. Innsats for informasjon er økt og det forventes økt etterspørsel. Det er stor etterspørsel etter tilskudd til hydrotekniske anlegg i SMIL.

Andel kommuner som følger opp (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel kommuner som følger opp kontroll med foryngelseskravet: 100 pst i løpet av tre år.

Landbruksdirektoratet sitt system for oppfølging av skogeiere som ikke har plantet viser at 3 av 19 berørte kommuner har tatt alt for lett på oppfølgingen. Vi kan ikke se at de har sendt ut brev med egenmeldingsskjema til skogeierne. Det er også en hel del av kommunene som kun har sendt brev til skogeierne uten å fulgt opp arbeidet videre med registrering av resultat eller håndheving av foryngelsesplikt. Når vi er på forvaltningskontroll i kommunene kontrollerer vi hvordan kommunene følger opp foryngelsesplikten generelt. Utover feltene som ligger i ØKS,

og det vi finner på forvaltningskontroll har ikke Fylkesmannen noen komplett oversikt over innsatsen kommunene gjør med foryngelsesplikt. Oppfølging av foryngelsesplikt er en jobb som mange av kommunene ikke utfører uten at Fylkesmannen maser. Vi erkjenner at vi må ligge mer systematisk på kommunene på denne jobben i 2017 slik at alle kommunene følger opp arbeidet. For å lykkes med dette vil vi i 2017 bruke mer tid og krefter gjennom året opp mot kommunene. Påminnelse på e-post er ikke tilstrekkelig. Vi ser for oss veiledning av enkelte kommuner og samtaler med andre kommuner. Vi vil også vurdere om vi kan organisere en større forvaltningskontroll av kommunenes håndtering av foryngelsesplikt.

Økt planting med tilskudd til tettere (fra kapittel 3.1.6.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2015.

Fra 2015 til 2016 økte omfanget av gjødsling fra 0 til 101 dekar i fylket. Regelverket kom så sent på året at vi rakk ikke å organisere noe før gjødslingssesongen. I 2017 har vi tatt grep og forventer en betydelig økt aktivitet med gjødsling i Trøndelag.

Fra 2015 til 2016 økte det totale plantetallet fra 2,6 mill til 2,7 mill planter. Om lag 200 000 av disse plantene fikk tilskudd etter ordningen tettere planting. Vi fikk en effekt, men ikke så stor effekt som vi hadde ønsket med det nye tilskuddet. Vi gikk ut i de to største avisene med informasjon om det nye tilskuddet. I 2017 tenker vi å bruke flere lokalaviser for å markedsføre ordningen mot skogeiere.

Alle miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer. (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer.

Miljømidlene er forvaltet etter regionalt miljøprogram og nasjonale føringer. Tilskuddssatsen er siste år økt for erosjonsklasse 3 og 4 for utsatt jordarbeiding og til grasdekt vannveg/vegetasjonssone. Tilskudd til drift av beitelag gis til sanker som pålagt av Landbruksdirektoratet.

Fylkesmannen har økt innsatsen og kontroll av kommunen for å få økt bruken av avkorting ved feilopplysning i søknadene og ved regelverksbrudd.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge

Det er etablert faste månedlige møtepunkter internt for å samordne og koordinere de ulike oppdragene som gis på fagområdene barnevern, sosial og helse for å sikre at vi har en samordnet og tydelig innsats i forhold til utsatte barn og unge. Fylkesmannen startet i 2014 med dialogmøter med barneverntjenestene der også politisk og administrativ ledelse inviteres til å delta. I 2016 ble dialogmøtene gjennomført med NAV-lederne tilstede. Formålet med dette er å utfordre kommunene til å utvikle og forbedre samarbeidet særlig rundt barnefamilier med svak økonomi og for ungdom med tiltak fra barnevernet. Vi opplever det som et svært viktig tiltak for at dette arbeidet og innsatsen er forankret i den enkelte kommunes ledelse for å gi et sterkt eierskap. Den årlige Folk først-konferansen er en viktig møtearena der fagfeltet møtes tverrfaglig sammen med brukerorganisasjoner og frivillige, og der Fylkesmannen ønsker inspirere til, synliggjøre behovet for, samordning og samarbeid mellom de ulike instanser og aktører som arbeider med barn, unge og familier.

Det ble i 2016 etablert to omsorgssenter for enslige mindreårige i fylket. Fylkesmannen prioriterte å etablere et tverrfaglig tilsynsteam, for å kunne vurdere barnas helhetlige tilbud både når det gjelder omsorg og oppfølging, helsemessige og psykososiale forhold samt oppfølging og tilrettelegging av skoletilbud.

Fylkesmannens har sammen med flere embeter hatt et samarbeid med Forandringsfabrikken i 2016. Formålet har vært å få kunnskap og erfaringer fra barn og unge som grunnlag benyttes til å utvikle vårt tilsyn til beste for de det gjelder. Kunnskap og erfaringer fra barn og unge synliggjør og underbygger behovet for barns medvirkning, og for samordning og samarbeid mellom tjenester og institusjoner. Kunnskapen benyttes i vår veiledning og tilsyn med kommunene.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

De innbyggerne som har behov for boligsosiale tiltak trenger hjelp fra mange, ofte samtidig. Disse tjenestene sorteres ofte under flere instanser, avdelinger og seksjoner i en og samme kommune, noen ganger også sammen med tjenester fra instanser utenfor kommunen. Vi har gjort flere tiltak for å bringe disse aktørene og ansvaret mer sammen. Et av tiltakene har vært å bringe dette inn i den store satsingen på bedre forvaltningskompetanse i kommunene, hvor NTNU har ansvaret for det faglige innholdet og alle kommuner nå har vært med på. Videre har vi god samhandling med Husbanken og bringer de med på styringsarenaer og i fagsamlinger for tjenesteutøverne.

Gjennomført minimum to (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført minimum to kompetansehevede tiltak for kommunene i fylket om boligsosialt arbeid, f.eks. bolig og integrering av flyktninger, bolig og tjenester til rusmiddelavhengige, helhetlig planlegging, bolig og folkehelse.

Fylkesmannens bidrag til at det boligsosiale arbeidet i kommunene er kunnskapsbasert

Resultatmål	Differanse	Grunnlagstall 1
2	0	2

3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket

Vi har i 2016 brukt mye tid på samarbeid opp mot Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og også på ulike samarbeidsprosjekter med Länsstyrelsen i Jämtland (GSK-prosjekt/øvelse Lukas, interreg prosjektet GSS 2 og nødnettøvelse). I tillegg gjennomførte vi en øvelse for Fylkesberedskapsrådet der vi fikk gjort nyttige erfaringer i hvordan håndtere langvarig utfall av EKOM og kompleksiteten i dette.

Vi har gjennomført felles kommunesamling i Trøndelag sammen med FMST, og vi har vært ute i kommunene og gjennomført veiledning i helhetlig ROS, øvelsesplanlegging og hatt opplæring i DSB-CIM.

Effekten av å få tilsatt en ny person med de økte bevilgningene fra Justis- og beredskapsdepartementet, ble for vår del noe redusert av en langvarig sykemelding fra en annen ansatt.

To av beredskapstilsynene måtte flyttes frem til januar 2017, men vi er i rute for å gjennomføre 6 tilsyn pr år i snitt.

Vi har startet arbeidet med revidering med ny ROS Trøndelag og tar sikte på å ha den ferdig i 2018. Det vil også bli laget en egen gradert del av ROS Trøndelag. Vi vil legge mer vekt på å ha en tydeligere og mer konkret oppfølgingsplan i den nye versjonen og med tydelige ansvars plasseringer.

Vi var også arrangør av årets Totalforsvarsmøte og valgte her og ha en del av samlingen på gradert nivå for å bedre kunne utveksle informasjon om trusselbildet for regionen.

Det er gjennomført minst en årlig øvelse av kriseorganisasjonen i (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Det er gjennomført minst en årlig øvelse av kriseorganisasjonen i embetet med grunnlag i ny samfunnssikkerhetsinstruks.

Vi gjennomførte øvelse med Fylkesberedskapsrådet 8.september 2016 med tema landsomfattende utfall av EKOM. Øvelsen ble planlagt og gjennomført i samarbeid med NKOM. Vi hadde spesielt oppmerksomheten rettet mot langvarig utfall av EKOM, hvordan dette påvirket ulike beredskapsaktører i regionen og Fylkesmannen og Fylkesberedskapsrådets rolle ved en slik hendelse

Deler av beredskapsorganisasjonen var involvert i en øvelse (Øvelse Lukas) knyttet til prosjektet Grenseoverskridende kjernekraftulykke. Øvelsen var todelt med en samling i Trondheim 27.september og en del som ble gjennomført hos de enkelte partene 18.oktober. Prosjektet er et samarbeid mellom FMNT, FMST, FMNO, Länsstyrelsen i Jämtland og nasjonale strålevernmyndigheter i Norge og Sverige, samt en rekke andre aktører. Prosjektledelsen ligger hos Länsstyrelsen i Jämtland.

Deler av Fylkesmannens beredskapsorganisasjon ble også øvd under den nasjonale IKT øvelsen i slutten av november.

3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Det er mange ulike tilsynsmyndigheter og aktiviteter fra statlig side, som på ulike måter jobber opp mot de samme tilsynsobjektene. Det har vært en utfordring for oss å kunne opptre samordnet, både hva gjelder når vi gjennomfører tilsyn, metodikk for tilsyn og om det er overlappende tilsynsystematikk. Det er etablert tilsynsforum internt i embetet, hvor vi også har deltakere fra KomRev, for å sikre utveksling, koordinering og samordning av tilsyn og erfaringer. Det er fortsatt behov for å forbedre dette, også i forhold til øvrige statlige tilsynsaktører. Det er imidlertid viktig at denne samordningen starter på overordnet nasjonalt nivå. I 2016 har vi gjennomført flere tilsyn som egenmeldingstilsyn. Dette er evaluert og erfaringen med dette er veldig gode. Kommunene melder tilbake at dette oppleves mer nyttig og skaper større eierskap. Vår vurdering er at dette skaper et langt bedre grunnlag for forbedringstiltak.

Alle tilsyn hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist. (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Ved lovbrudd etter tilsyn, vil kommune, helseforetak eller annen aktuell virksomhet bli fulgt opp. Vi legger da til grunn Helsetilsynet sin veileder angående lukking av lovbrudd etter tilsyn. Fylkesmannen følger nøye opp etter helt konkrete tidsfrister. I noen tilfeller ser vi at det er utfordringer knyttet til å få faktisk kunnskap om at praksis er endret. Ofte må vi gå omfattende inn for å sjekke ut at praksisendring rent faktisk har skjedd. Dette kan for eksempel skje gjennom stikkprøvetilsyn, noe som er relativt ressurskrevende. Dette blir da gjenstand for prioritering, med tanke på å sikre endring av praksis på de mest sårbare områdene. Dette gir oss også utfordringer med ressursbruk, hvor vi da blir stående i et dilemma mellom å følge opp eksisterende avvik/tilsyn og igangsetting av nye.

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der (fra kapittel 3.2.1.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet innen utgangen av 2016.

Det ble gjennomført to systemrevisjoner med kommunenes arbeid med folkehelsearbeid i 2014. Ett tilsyn resulterte i avvik. I tillegg fikk seks kommuner anledning til egenrevisjon etter utsendt egenmeldingsskjema.

Avslutning av tilsyn med folkehelsearbeid

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav.	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav som er avsluttet.
100 %	0 %	100 %	1	1

Gjennomført to kommunale tilsyn med folkehelsearbeid. Et av tilsynene resulterte i avvik.

Krav til gjennomsnittsscore i (fra kapittel 3.2.1.4.3.1 i TB)**Rapportere på**

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse: 75 % svarer "FMs tilsynsvirksomhet er godt eller nokså godt samordnet".

Samordning av tilsyn skjer gjennom et sekretariat knyttet til samordningsseksjonen og i en tilsynsoval med avdelingsvise representanter fra tilsynsmiljøet hos fylkesmannen. Representanter er valgt av avdelingsledere selv, og fungerer som bindeledd mellom fagavdelinger og samordning.

Det er opprettet en egen tilsynskalender som formidles via fylkesmannens hjemmeside. Kalenderen viser gjennomførte og planlagte tilsynsaktiviteter.

Mottatte meldinger fra andre statlige tilsynsetater registreres i et felles system og følges opp ved behov/anledning.

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse - 75 % (fra kapittel 3.2.1.4.4.1 i TB)**Rapportere på**

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse - 75 % svarer at FMs tilsyn "i stor eller nokså stor grad har vært lagt til rette med sikte på læring og forbedring lokalt".

Det legges vekt på at læring og endring av adferd skal være et mål for tilsynet. Dette gjelder for alle typer tilsyn. I noen grad brukes erfaringer fra tilsyn i konferanser, fagnettverk osv.

Det er et potensiale for forbedring av måten vi sprer erfaringer ut til alle kommuner, ikke bare de tilsette kommunene. Det er grunn til å tro at de funnene vi gjør er kritiske punkter i alle kommuner,

3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Vi deltar i pilotprosjektet "Planting av skog på nye arealer som klimatiltak i Nord-Trøndelag". Prosjektet gjennomføres i samarbeid mellom miljø- og landbruksavdelingen. Til sammen 94 felt (1107 dekar) er foreslått for skogplanting siden prosjektstart. Til nå er 5 felt (64 dekar) etablert. 25 felt (266 dekar) blir ikke videreført på grunn av grunneiers manglende interesse, konflikt med jordlov eller feltet oppfyller ikke kriterier for planting. Rutiner for oppfølging av blant annet miljøkriterier utarbeides gjennom prosjektet.

FM har hatt dialog med alle (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)**Rapportere på**

FM har hatt dialog med alle kommuner i fylket og formidlet forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Gjennom uttalelser til samfunnsplaner opplyser vi om forventningene til at kommunene bruker klima- og energiplanen sin inn i andre kommunale planer. Den 16. november gjennomførte vi sammen med KS og fylkeskommunen konferansen: «Klimaarbeid i kommuner - forankring, tiltak og midler». Fokus her var å komme fra klimaplan til handling.

Vurdering av effekt på (fra kapittel 3.2.1.5.2.1 i TB)

Rapportere på

Vurdering av effekt på klimagassutslipp, samt mål og tiltak for å redusere klimagassutslipp og energibruk, skal finnes igjen i alle relevante planer og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven og annet lovverk.

I de planene hvor dette er relevant er dette vurdert jf. STP Klima- og energiplanlegging og STP-BATP.

FM har hatt dialog med kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, blant annet om nasjonale og fylkesvise klimaframskrivninger og den nye nettsiden klimatilpasning.no (fra kapittel 3.2.1.5.3.1 i TB)**Rapportere på**

FM har hatt dialog med kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, blant annet om nasjonale og fylkesvise klimaframskrivninger og den nye nettsiden klimatilpasning.no

Klimaprofil for Nord-Trøndelag er utarbeidet og sendt ut til alle kommuner, samt fylkeskommunen. Kurset "Vær Smart" har vært planlagt, og skal gjennomføres 9.3.2017 for kommunene i Nord- og Sør-Trøndelag.

3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Det har vært stor usikkerhet på området i 2016, særlig knyttet til antall mottak og antall beboere. Fylkesmannen har gjennom tilsyn påsett at enslige mindreårige flyktninger får forsvarlig omsorg, helsehjelp og opplæringstilbud ved opphold i fylkets to omsorgssentre. Ut fra en risikovurdering valgt vi å gjennomføre dobbelt så mange tilsyn enn minimumskravet i oppdraget. Kommunene har vist stor vilje til å være med å realisere behovene for både mottak av flyktninger og videre bosetting. Samtidig er det også stort behov for å understøtte behovet for økt kompetanse og samarbeid. Fylkesmannen har derfor i nært samarbeid med KS etablert læringsnettverk på dette området. Videre er Fylkesmannen representert i «Fagnettverk for migrasjonshelse». Effektivisering av fagutviklingen innen migrasjonshelse ved å samle fagmiljø i Nord – Trøndelag på et større, felles årlig seminar. Brukerrepresentasjon sikres ut fra tema. Fokus på likeverdige helsetjenester, herunder etablering av gode rutiner for bruk av tolketjenester. Fagnettverket samarbeider med IMDI, RVTS, NTNU, NAKMI m.fl. Fylkesmannen vil i kommende år ha særskilt fokus på sårbare grupper, herunder enslige mindreårige flyktninger og barn fra lavinntektsfamilier.

Det har vært mange henvendelser og fylkesmannen har veiledet ut fra å sikre at barn og unge har fått det opplæringstilbudet de har rett til. Det er registrert et stort behov fra sektor med etterspørsel fra flere kommuner om veiledning på feltet, flere kommuner som bl. a for første gang har mottatt asylsøkere og/eller har bosatt flyktninger. Det er tatt et initiativ for å imøtekomme behovet for kompetanse på feltet bl.a. gjennom å etablere et etterutdanningstilbud i samarbeid med Levanger kommune for barnehage og - skoleansatte og ansatte ved voksenopplæringene. Kompetansehevingstiltaket ble planlagt i 2016 og gjennomføres i 2017. Det er under vurdering å opprette tilsvarende kompetansehevingstiltak i norddelen av fylket for å imøtekomme behovet for kompetanse på feltet.

Andel flyktninger som er bosatt (fra kapittel 3.2.1.6.1.1 i TB)**Rapportere på**

Andel flyktninger som er bosatt innen 6 mnd. etter at vedtak om opphold i Norge eller reisetillatelse er gitt: 55 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket. Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Fylkesmannen opplever at kommunene har vist stor vilje til å bosette flyktninger. Alle kommunene i fylket gjorde vedtak om å ta i mot flyktninger i 2016. Nord - Trøndelag lå litt etter de øvrige fylkene i forhold til kapasitetsutnyttelse ved slutten av året, dette skyldes blant annet at IMDI's anmodningstall for enslige mindreårige ble redusert. Det har vært store svingninger i prognosene, noe kommunene har signalisert som utfordrende. Det var bosatt 555 flyktninger per 15.12.2016, ca 87 % i forhold til måloppnåelse. IMDI anmodet kommunene i fylket om å bosette 656 flyktninger, herav 153 enslige mindreårige. Kommunene gjorde vedtak om bosetting av 621, herav 96 EM. Fylkesmannen kjenner ikke til hvor stor andel som ble bosatt innen 6 måneder.

Andel enslige mindreårige som er bosatt: 100 % av IMDIs totale (fra kapittel 3.2.1.6.1.2 i TB)**Rapportere på**

Andel enslige mindreårige som er bosatt: 100 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket.

IMDI anmodet om bosetting av 153 enslige mindreårige flyktninger i Nord - Trøndelag i 2016. Kommunene vedtok å ta imot 96. Flere kommuner rapporterer at de ikke har fått utnyttet hele EM delen av sine vedtak. Dette har sammenheng med lave asylankomster og færre som innvilges opphold. Barn som har vedtak om begrenset opphold blir værende i mottakssystemet. I og med at kommunene ikke har fått bosatt enslige mindreårige flyktninger som forutsatt, er det flere som rapporterer at de har måttet avvike døgnbemannede bofellesskap og rigge ned tjenester

som var planlagt ut fra anmodnings - og vedtakstall. Dette har medført en betydelig merutgift, og har også fått konsekvenser for ansatte som har blitt omplassert/opsagt.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling

Fylkesmannen legger stor vekt på å ha høy kvalitet i veiledning, tilsyn og klagebehandling innenfor alle saksfelt.

På oppvekstområdet er veiledning, tilsyn og klagebehandling gjennomført i tråd med oppdrag. Risiko og sårbarhetsanalyser er lagt til grunn i alle våre utvelgelser i statlige satsinger og lokale tiltak.

Avdelingen har fått svært gode tilbakemeldinger på måten vi jobber med kombinasjonen veiledning og tilsyn, jamfør brukerundersøkelse høst 2016. Ved vurdering fra barnehagemyndighetene gis Fylkesmannen en score på 4,0, landsgjennomsnittet er 3,7.

Skoleeieiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunen ligger på landsgjennomsnittet på 72 % for 2015. I 2016 har vi et snitt på 88 % (Midt- og Nord-Norge).

I 2016 har vi lagt stor vekt på å veilede kommunene om regelverket om motorferdsel i utmark, som er et tema det er stor interesse for i vårt fylke. Vi har fulgt opp prosesser med etablering av snøskuterløyper, herunder behandlet klagesaker. Fire kommuner har etablert løyper, ti kommuner er i prosess med å fastsette løyper eller utvide eksisterende løypenett. Fylkesmannen gjennomførte i 2016 kommunetilsyn om lokal luftkvalitet i tre kommuner, noe som bidro til aktualisering av temaet, og kompetanseheving hos Fylkesmannen og i kommunene.

Minimum 2 tilsyn i hvert fylke per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn i hvert fylke per år.

Gjennomført 2 tilsyn iht. oppdrag. Tema heltid og fulltid. Verdal og Nærøy kommune.

Det enkelte embetets omfang (fra kapittel 3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Det enkelte embetets omfang av tilsyn skal opprettholdes på samme nivå som i 2015, jf. retningslinjer og aktivitetskrav i VØI.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har gjennomført tilsyn i 2016 med omfang noe **over** resultatkravene (totalt 53 poeng; krav 50). 26 av poengene er på FNT og 16 av 53 er for tilsyn på barnehage.

Barnehageeiers, (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeieiers tilfredshet med fylkesmannens tilsyn skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Tilsyn: 72 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet tilsyn som viktig.

Landsgjennomsnittet for skoleeiers tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn lå på 72 % i 2015. Vi har ingen sammenlignbare tall for 2016, men i "Spørsmål til Skole-Norge våren 2016" tabell 8.4 ser vi at vi har et gjennomsnitt på 3,9 når det gjelder skoleeiers samlede vurdering av virkemidlene (inkl. tilsyn) hos Oppvekst- og utdanningsavdelingen (landsgjennomsnittet er på 3,6). I tillegg fremgår det av pkt. 8.3 at skoleeierne svar angående virkemidler i hovedsak er lik svarene i fjor. Da legger vi til grunn at skoleeiers tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn ligger på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

I 2015 ble både barnehageeiere og barnehagemyndigheter spurt i "Spørsmål til Barnehage-Norge", mens det i "Spørsmål til barnehage-Norge" for 2016 kun var barnehagemyndigheter som ble spurt. Vi rapporterer derfor kun på barnehagemyndighetenes tilfredshet. I 2015 var landsgjennomsnittet for barnehagemyndighetenes tilfredshet med Fylkesmannens tilsyn 3,83 (på en skala fra 0-5, hvor 5 er svært tilfreds) og vi lå da under snittet med 3,63. I 2016 ligger vi 0,21 under landsgjennomsnittet for 2015, men på snittet for 2016. Med innføringen av RefLex også på barnehageområdet samt økt veiledningsinnsats fra oss til kommunene i forbindelse med tilsyn med barnehagemyndighetene, forventer vi at tallet for barnehagemyndighetenes tilfredshet vil øke i årene som kommer.

I Sentio Research sin "Evaluering av Fylkesmannen" for 2016/2017 fremgår det at vi ligger over landsgjennomsnittet på spørsmål om hvordan Fylkesmannen har utført oppgaven som rettssikkerhetsmyndighet (omfatter rollen som tilsynsmyndighet). På en skala fra 0 til 100, skårer vi 77, mens snittet på landsbasis er 70. Dette omfatter både tilsyn med skoleeier og barnehagemyndighetene.

Utover dette mottar vi flere konkrete tilbakemeldinger fra kommunene om at tilsyn er lærerikt, som vi også ser på som en bekreftelse på tilfredshet.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens klagesaksbehandling skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Klagesaksbehandling: 52 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet klagesaksbehandling som viktig.

Jf. «Spørsmål til barnehage – Norge høsten 2015», Trøndelag Forskning og Utvikling.

Vi har en klagesak som har tatt veldig lang tid, og som har skapt misnøye hos kommunen som barnehagemyndighet da det har gitt uro i barnehagesektoren i denne kommunen.

Vanskelig å si om det er denne saken som bidrar til at vi ligger 0,1 under landsgjennomsnittet.

For 2015 lå landsgjennomsnittet for skoleeiers tilfredshet med Fylkesmannens klagebehandling på 52 %. Vi har ingen sammenlignbare tall for 2016, men i "Spørsmål til Skole-Norge våren 2016" tabell 8.4 ser vi at vi har et gjennomsnitt på 3,9 når det gjelder skoleeiers samlede vurdering av virkemidlene (inkl. klagesaksbehandling) hos Oppvekst- og utdanningsavdelingen (landsgjennomsnitt er på 3,6). I tillegg fremgår det av pkt. 8.3 at skoleeierne svar angående virkemidler i hovedsak er lik svarene i fjor. Da legger vi til grunn at skoleeiers tilfredshet med Fylkesmannens klagebehandling ligger på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet er på landsbasis på 3,75 og hos oss på 3,9 (skala 0-5). Vi har flere samlinger for barnehageeiere, og mange ulike arenaer for barnehagemyndighetene hvor de kan ta opp utfordringer med oss, og vi bidrar til å løse utfordringene med veiledning jf. regelverket.

Skoleeiers tilfredshet på dette området er på 73 % på landsgjennomsnittet for 2015, mens Sentio sin evaluering av spørsmålet om hvordan Fylkesmannen har utført oppgaven som rettssikkerhetsmyndighet viser at vi ligger på 77 (skala 0-100) for 2016.

Det positive avviket kan skyldes at vi er tilgjengelige, svarer raskt og møter sektor sine behov om veiledning innen ulike deler av regelverket. Vi ser at enkelte regelverksområder utfordrer sektor spesielt: sluttvurdering, tilpasset opplæring, læreplanforståelse, undervisningsvurdering, minoritetsspråklige, realkompetansevurdering og spesialundervisning.

Andel klagesaker som er behandlet innen 12 uker: 100% (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Andel klagesaker som er behandlet innen 12 uker: 100%.

44% av sakene som ble behandlet som klagesaker etter plan- og bygningsloven ble behandlet innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 56 %	44 %	70	31

Langt saksbehandlingstid pga kapasitetsproblem, dvs. bemanning

Andel klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)

Rapportere på

Andel klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, som er behandlet innen 6 uker: 100%.

Det var gitt utsatt iverksetting etter fvl. § 42 i to saker i 2016. De ble behandlet på hhv 6,9 uker og 6 uker.

BOBY - Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 50 %	50 %	2	1

Andel ekspropriasjonssaker i førsteinstans eller som (fra kapittel 3.3.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Andel ekspropriasjonssaker i førsteinstans eller som klageinstans på plan- og bygningsrettens område, som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen hadde ingen slike saker til behandling som førsteinstans eller klageinstans i 2016.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Det var planlagt foretaks kontroll fire foretak/tiltak. Ingen av disse ble gjennomført, men 11 foretak som ikke er på plana er kontrollert. Videre framgår det av kontrollplan at alle foretak som søkte om erstatning for MRSA skulle kontrolleres med hensyn til dyretall. Dette er gjennomført. Ingen avvik avdekket.

Det er gjennomført forvaltningskontroll i 58 % av kommunene. Kontrollene er delvis gjennomført som stedlig kontroll og delvis som dokumentkontroll.

100 % av avvikene under kontroll er fulgt opp.

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan. (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan.

Det er særlig i driftsfellesskapssaker vi ser behov for å hente inn data som ikke er tilgjengelig i egne systemer, og da spesielt regnskapsopplysninger. Dette kan også være relevant for saker der det handler om antall innsatte dyr (eggproduksjon m.m.). I 2016 har vi ferdigstilt en driftsfellesskapssak der vi har hentet inn slik dokumentasjon. Denne saken var en oppfølging fra 2015, og ble derfor også omtalt i årsrapporteringen fra 2015.

Vi har i 2015 og 2016 ikke prioritert kontroll innenfor husdyrkonsesjonsregelverket slik føringene er i rundskriv 2016/17. Bakgrunnen for dette er den økte arbeidsbelastningen som ble påført landbruksavdelingen i forbindelse med LA-MRSA utbruddene i svinebesetninger i Nord-Trøndelag i 2015 og 2016. Her har fylkesmannen en rolle i erstatningssaksbehandlingen av foretak som har fått pålegg av Mattilsynet. Vi har imidlertid gått igjennom alle slaktekyllingforetak i fylket, totalt 123 stykker og funnet at leveransene i 2016 hos samtlige er innenfor det som er gitt anledning til å produsere (både for de med og uten konsesjon).

Det er ikke gjennomført stedlig kontroll hos noen i forbindelse med husdyrkonsesjonsregelverket i 2016

Kontroll av foretak i samsvar med kontrollplan

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A.	Produksjonstilskudd og regionalt miljøtilskudd. Kontrollen er basert på innsendt dokumenter. FM har behandlet saken med hjemmel i forvaltningslovens § 35.	Brudd på PT -forskriftens § 11 og forskrift om miljøtilskudd § 24 ; annet regelverk (forurensningsloven) . Saken har sin bakgrunn i forurensning av elv sommeren 2015.	Hendelsen ble varslet til FMs miljøvernavdeling. Hendelsen ble også omtalt i media. Kommunen fant ikke grunnlag for å avkorte i foretakets produksjonstilskudd og regionalt miljøtilskudd. Fylkesammen overprøvede kommunens vedtak om tilskudd , og gjorde vedtak om avkorting på kr 50 000 av produksjonstilskudd og kr 11 690 av regionalt miljøtilskudd. Foretaket klaget på FM sitt vedtak , FM opprettholdt sitt vedtak og oversendte klagen til Landbruksdirektoratet i oktober 2016.
B	Tidligpensjon.Gjennomført som dokumentkontroll.	Mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV i strid med § 11 i forskriften.	Fylkesmannen gjorde vedtak med krav om tilbakebetaling av kr 34 702. Vedtaket er ikke påklaget. Saken er avsluttet og oversendt Ldir for innkreving.
C	Tidligpensjon. Kontrollen er gjennomført som dokumentkontroll.	Mottatt etterlattepensjon fra NAV , i strid med forskriftens § 11.	Saken er under behandling. Varsel om mulig krav om tilbakebetaling på kr 183 326 er sendt til tilskuddmottaker. .
D	Tidligpensjon . Kontrollen gjennomført som dokumentkontroll	Mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV i strid med forskriftens § 11 og muligens næringsinntekt år 1, § 4	Saken er under behandling. Varsel om mulig krav om tilbakebetaling på kr 240 012 er sendt til tilskuddmottaker .
E	Tidligpensjon . Kontrollen er gjennomført som dokumentkontroll	Mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV i strid med forskriftens § 11 og muligens næringsinntekt år 1,i strid med § 4.	Saken er under behandling. Varsel om mulig krav om tilbakebetaling på kr 160 008er sendt til tilskuddmottaker.
F	Produksjonstilskudd og forskrift om gjødselplanlegging. Kontrollen er gjennomført som stedlig kontroll (se kommentar) og dokumentkontroll. Saken er behandlet med hjemmel i fvl . § 35.	Avvik fra § 3 i forskrift om gjødselplanlegging ; innhold i gjødslingsplan. Plana manglet opplysninger om disponering av innkjøpt husdyrgjødsel.	Kommunen gjorde vedtak om produksjonstilskudd i samsvar med søknaden , dvs. ingen avkorting på grunn av mangelfull gjødslingsplan eller avkorting på grunn av feilopplysninger. FM oppheva kommunens vedtak , og gjorde nytt vedtak med avkorting på kr 7 702 på grunn av mangelfull gjødslingsplan og kr 7 702 på grunn av feilopplysninger om gjødslingsplan. Foretaket klaget på FM sitt vedtak , FM opprettholdt sitt vedtak og sendte klagen til Ldir i mai 2016
G (samme foretak som F)	Forskrift om regionalt miljøtilskudd og forskrift om gjødslingsplanlegging. Kontrollen er gjennomført som stedlig kontroll (se kommentar) og dokumentkontroll. Saken behandler med hjemmel i fvl . § 35.	Avvik fra § 3 i forskrift om gjødselplanlegging ; innhold i gjødslingsplan. Plana manglet opplysninger om disponering av innkjøpt husdyrgjødsel, og avvik fra forskrift om miljøtilskudd § 18 ; grasdekt vannvei.	Kommunen innvilget delvis tilskudd for grassdekte vannveier . Kommunen gjorde ingen avkortinger på grunn av mangelfull gjødslingsplan eller feilopplysninger om gjødslingsplan og antall meter grasdekt vannvei.FM oppheva kommunens vedtak og gjorde vedtak om avkorting på kr 26 970 på grunn av feilopplysning erom grasdekt vannvei og kr 2 964 på grunn av feilopplysninger om gjødslingsplan. Foretaket har ikke klaget på FM sitt vedtak. Saken er avsluttet , og oversendt Ldir for innkreving.
H	Forskrift om regionalt miljøtilskudd. Kontrollen gjennomført som dokumentkontroll Saken behandler med hjemmel i fvl . § 35.1.	Feilopplysning om antall meter grasdekt vannvei (forskriftens § 18)	Kommunen innvilget ikke tilskudd til grasdekte vannvei , men fant ikke grunn til å avkorte tilskudd på grunn av feilopplysninger. FM oppheva kommunens vedtak , og gjorde nytt vedtak med avkorting på kr 53 600 på grunn av feilopplysning om grasdekte vannveier. Foretaket klaget på FM sitt vedtak. FM opprettholdt sitt vedtak , og oversendte klagen til Ldir. Ldir ga klager delvis medhold og reduserte avkortingsbeløpet til kr 20 302.
I	Forskrift om regionalt miljøtilskudd. Kontrollen gjennomført som dokumentkontroll. Saken er behandlet med hjemmel i fvl . § 35.	Feilopplysning om antall meter grasdekt vannvei (forskriftens § 18)	Kommunen innvilget tilskudd til 1576 m grasdekte vannvei , mot omsøkt 3738 m. Kommunen fant ikke grunn til å avkorte tilskudd på grunn av feilopplysninger. FM oppheva kommunens vedtak , og gjorde nytt vedtak med avkorting på kr 210620 på grunn av feilopplysning om grasdekte vannveier. FM sitt vedtak er ikke påklaget. Saken er avsluttet og oversendt Ldir for innkreving.
J	Forskrift om regionalt miljøtilskudd. Kontrollen gjennomført som dokumentkontroll. Saken er behandlet med hjemmel i fvl . § 35.	Feilopplysning om antall meter grasdekt vannvei (forskriftens § 18)	Kommunen innvilget tilskudd til 1576 m grasdekte vannvei , mot omsøkt 3738 m. Kommunen fant ikke grunn til å avkorte tilskudd på grunn av feilopplysninger. FM oppheva kommunens vedtak , og gjorde nytt vedtak med avkorting på kr 21 930 på grunn av feilopplysning om grasdekte vannveier. FM sitt vedtak er ikke påklaget. Saken er avsluttet og oversendt Ldir for innkreving.

K	Kompenasjonstilskudd for deltakelse i prosjektet friskere geiter. Kontrollen er gjennomført som dokumentkontroll.	Mangelfull oppfyllelse av vilkår i forskriftens § 2. Foretaket har ikke reetablert produksjon av geitemelk innen 3 år fra påbegynt saneringsperiode.	FM fattet vedtak med krav om tilbakebetaling av kr 52 500 . Foretaket klaget på vedtaket , og FM opprettholdt sitt vedtak. FM sendte saken til Ldir i september 2016.
L	Forskrift om tilskudd til nærings-og miljøtilskudd i skogbruket ,§ 5 ; vedlikeholdsplikten i 5. ledd	Kontroll er varslet men ikke gjennomført. Vil bli gjennomført i 2017	
M	Forskrift om tilskudd til nærings-og miljøtilskudd i skogbruket ,§ 5 ; vedlikeholdsplikten i 5. ledd.	Kontroll er varslet men ikke gjennomført. Vil bli gjennomført i 2017	
N og O (omtalt som foretak A og B i rapporten for 2015)	Forskrift om produksjonstilskudd og forskrift om avløsertilskudd, og forskrift om miljøplan. Kontrollen er gjennomført som stedlig kontroll (uanmeldt) og dokumentkontroll. Gjelder årene 2012,2013 og 2014.	Avvik fra dagjeldende forskrift § 4 og 5 om produksjonstilskudd og forskrift om avløsertilskudd. Avvik fra forskrift om miljøplan og forskrift om gjødselplanlegging	2012: Fylkesmannen konstaterte driftsfelleskap mellom N og O i 2012, og krevde tilbakebetaling av kr 6080 fra ett av foretakene. 2013:Fylkesmannen gjorde vedtak om krav om tilbakebetaling av tilskudd på hhv kr 22 000 og kr 24 000 fra foretak N og O. Fylkesmannen opprettholdt kommunens vedtak om avløsertilskudd. 2014:Fylkesmannen avslo søknad om produksjonstilskudd for ett av foretakene . Fylkesmannen opprettholdt kommunens vedtak om avløsertilskudd. Fylkesmannen fant ikke grunnlag for å konstatere driftsfelleskap mellom foetakene i 2013 og 2014. Vedtakene er påklaget av ett av foretakene.

Sak B,C,D og E er avdekket under kontroll av lister fra Ldir , og opplysninger fra skatte-etaten. Jfr rapport til Ldir 2.11.2016 ang. kontroll av tidligpensjonsmottakerer. Sak F : FM ble kjent med saken under forvaltningskontroll av kommunen, hvor FM var tilstede under kommunens stedlige kontroll. Sak N og O er også behandlet etter husdyrkonsesjonsregelverket . FM sine vedtak er påklaget av begge partene , og klagen ble oversendt til Ldir i mai 2016. Ut over det som her er kommentert til sakene , gjør FM oppmerksom på at kontrollplan for 2016 viser at FM skulle kontrollere to eggproduksjonsforetak som er kontrollert tidligere år. I påvente av avgjørelse i retten knyttet til tidligere sak , er denne kontrollen utsatt. Saken går for Tingretten 16.-17.februar 2017.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Opplysningene framgår av punkt 3.3.1.2.1.1 i tektdelen

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene. (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Det har blitt gjennomført forvaltningskontroll i 12 av fylkets 23 kommuner, dette tilsvarer 52 % av kommunene.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20% av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Snåsa kommune	Gjennomført som stedelig kontroll , med fokus på forvaltning av NMSK og vedlikehold av gårdskart.	Det ble registrert 3 avvik. 1) Ikke kontinuerlig vedlikehold av gårdskart i årene 2009,2011 og 2013. 2) Avvik fra krav om at 10 % av NMSK -utbetalingene skal kontrolleres. 2,6 % kontrollert. 3) NMSK For få gjennomførte resultatkontroller.6 av 8 gjennomført.	1) Det er gjennomført kontinuerlig vedlikehold i 2014 og 2015. 2 , 3) Avviket lukkes ved at omfanget av kontroller økes .

Høylandet kommune	Gjennomført som stedlig kontroll med fokus avkorting og stedlig kontroll i PT og PMP , forvaltning av NMSK og vedlikehold av gårdskart.	Det ble registrert 10 avvik. 1) Kommunen har ikke levert kontinuerlig ajourhold av gårdskart i 2009,2011,2013 og 2014. 2, 3) Kommunen har ikke vurdert avkorting på grunn av feil opplysninger i 11 PT- og RMP -søknader . 4) Kommunen har ufullstendig arkiv for RMP søknader. Papirsøknader er ikke arkivert i eStil sammen med de øvrige søknadene. 5) Kommunen har ikke dokumentert mottaksdato på RMP-papirsøknader 6) Mangelfull dokumentasjon av muntlig kontakt med søker under saksbehandling. 7) Utplukk til stedelig kontroll av PT og RMP -søknader er ikke riskobasert. 8) Kontrollskjema ble ikke underskrevet av representant for foretaket ved stedelig kontroll. 9). NMSK. Kommunen har lagt inn utgifter til mellomlunning som grunnlag for tilskudd til drift i vanskelig terreng. Har medført at skogeier urettmessig har fått ubetalt 22 000 kr. 10) Kommunen har ikke kontrollert 10 % av NMSK-søknadene. Har kontrollert 6 %	1) Rutine beskrivelse for ajourhold av gårdskart skal utarbeides . 2 ,3) Nye rutiner for vurdering av avkorting er innført fra søknadsomgangen august 2016. Egen rutine -beskrivelse utarbeides. 4,5,6) Utarbeide rutinebeskrivelse og endre praksis. 7) Utarbeide rutinebeskrivelse, og foreta grundigere risikovurderinger for utplukk til kontroll. 8) Søker kom på kontoret dagen etter og signerte skjema. 9) Mere grundig sjekk av dokumentasjon. (FM vurderer krav om tilbakebetaling) 10) Endring av rutiner for å oppfylle kravet om kontroll av minimum 10 %
Vikna kommune	Gjennomført som stedlig kontroll , med fokus på avkorting og stedelig kontroll i forvaltning av PT ,RMP og ajourhold av gårdskart	Det ble registrert 6 avvik. 1) Kommunen har ikke levert kontinuerlig ajourhold av gårdskart i 2014 og 2015. 2) Kommunen har ikke vurdert avkorting i 13 PT og RMP søknader 3) Mottaksdato er ikke notert på 15 RMP-papirsøknader fra 2015. Dato for søkers underskrift er benyttet som mottaksdato. 4) Kommunen har innvilget dispensasjon fra søknadsfristen for RMP-søknader som leveres 1-2 dager etter fristen , dersom søker varsler før fristen. 5 ,6) Kommunen har ingen skriftlig dokumentasjon på muntlig kontakt med søker under saksbehandling av RMP-søknader.	1) Ajourføring og innsending av jordregister blir nå gjort årlig. 2016 er gjennomført 2) Det er gjort flere avkortinger i PT og RMP på søknadsrunden august 2016. 3) Alle RMP -papirsøknader er stemplet i 2016 4) Trekk på grunn av sein levering er gjennomført i 2016. 5 , 6) ved behandling av søknader fra august 2016 er bakgrunn for endringer og endringer begrunnet i eStil.
Steinkjer kommune	Dokumentkontroll med fokus på forvaltning av SMIL	Det ble registrert 7 avvik. 1) Kommunen har innvilget en søknad uten at søknaden inneholder spesifisert kostnadsoverslag. 2a) Kommunen har innvilget tilskudd til et tiltak som var gjennomført ett år før det ble omsøkt. 2b) Kommunen utarbeidet kostnadsoverslag for tiltaket ett år etter at det ble gjennomført. 3) Kommunen har gjennomført sluttutbetaling for et tiltak uten at det foreligger timelister for eget arbeid . 4) Kommunen har gjennomført sluttutbetaling på to saker uten at det foreligger regnskapssammendrag og anmodning om sluttutbetaling. 6) Kommunen har endret søkers kostnadsoverslag i en sak. Har benyttet dekaratsats istedet for søkers detaljerte kostnadsoverslag. 7) Kommunen har gjennomført sluttutbetaling for 3 tiltak uten at det foreligger dokumentasjon på at tiltaket er gjennomført og uten at det foreligger skriftlig anmodning om sluttutbetaling.	1) Kommunen vil heretter stille strengere krav til spesifisering av kostnadsoverslag , basert på plan for tiltaket. 2) Tiltaket var et krisetiltak i etterkant av uforutsett hendelse (flom) . Saksbehandlingstida burde vært kortere. 3) Timelister framgår av regnskapet , men timene er ikke spesifisert på dato. Krav til timelister innskjerpes og innarbeides i rutinebeskrivelsen. 4) Kommunen vil heretter kreve skriftlig anmodning før sluttutbetaling. 5) Det vil heretter bli krevd at sluttregnskap må korrespondere med kostnadsoverslag i søknaden. 6) Kostnadsoverslag fra søker vil for ettertiden bli benyttet som grunnlag for kommunen sin vurdering av tilskuddsandel. 7) krav til dokumentasjon før sluttutbetaling vil bli skjerpet. Disse kravene legges inn i egne rutinebeskrivelser
Overhalla kommune 1)	Kontrollert enhet er Midtre-Namdal samkommune , som består av kommunene Overhalla, Namsos,Fosnes og Namdalseid. Kontrollen er gjennomført som dokumentkontroll med på forvaltning av SMIL - ordningen.	Det ble totalt registrert 6 avvik. 1) Kommunen har behandlet en søknad uten kostnadsoverslag. 2) Kommunen har innvilget tilskudd til tiltak som var gjennomført før de ble omsøkt. 3) Kommunen har foretatt sluttutbetaling og delutbetaling i 4 saker uten at det foreligger skriftlig anmodning. 4) Kommunen har foretatt sluttutbetaling i en sak uten at det foreligger sluttregnskap . 5) Kommunen har innvilga utsatt arbeidsfrist to år utover maksimal frist. 6) Kommunen/samme saksbehandler har både laget kostnadsoverslag for 5 søkere , og behandlet de samme søknadene.	1) Saken er fra 2012. Praksis er endret , og det kreves nå kostnadsoverslag som er utarbeidet av søkeren eller andre. 2) Søkere informeres nå om at arbeidet ikke kan startes før søknaden er ferdigbehandlet av kommunen. 3) Kommunen krever nå skriftlig anmodning både ved delutbetaling og sluttutbetaling. 4) Sluttregnskap finnes i saken , men er enten ikke sendt inn eller oversett av FM. 5) Presisering av krav tas til etterretning 6) Praksisen er endret. Kostnadsoverslag utarbeides av bruker selv eller autorisert entreprenør eller Norsk landbruksrådgivning.

Grong kommune	Kontrollen ble gjennomført som stedelig kontroll i 2015 , men ikke avslutta før 2016. KOnrollen er også med i årsrapporten for 2015 Kontrollen omfattet forvaltning av SMIL, PT og RMP , samt ajourhold av gårdskart	Det ble registrert 11 avvik . 1) PT-papirsøknad underskrevet 28.1 , men kommunen har lagt til grunn at søknaden ble levert innen søknadsfristen den 20.1 2) Kommunen har ikke levert kontinuering ajourhold av gårdskart for årene 2009,2010,2011 og 2012. 3) Kommunen har ikke vurdert avkorting i en PT- sak. 4) Kommunen godtok ufullstendige søknader som grunnlag for å innvilge RMP-tilskudd. Eget kommunalt tilleggskjema erstatter deler av søknaden. 5) Kommunen endret søknadsopplysninger for miljøplan for 15 foretak i 2015 og 2014, uten å dokumentere at foretakene faktisk hadde miljøplan. 6) Kommunen har innvilga tilskudd til 15 tiltak uten at det foreligger skjøtselsplan 7) Kommunen har ikke vurdert avkorting på grunn av feilopplysninger i 2 RMP-søknader. 8) Kommunen har innvilga tilskudd til 3 tiltak som foretakene ikke har søkt om. 9) Kommunen har innvilga SMIL-tilskudd til to tiltak som ikke er innenfor formålet med ordningen (rep. av plansilo og omlegging fra korn til gras) 10) Kommunen har innvilga flere SMIL-tilskudd uten at det foreligger miljøplan trinn 2 og detaljert budsjett. 11) Kommunen har utbetalt SMIL -tilskudd på grunnlag av vedtak fattet i Midtre Namdal samkommune.	1) Rutiner for postføring og saksbehandling skjerpes . 2) Ajourhold utføres vår 2016. Rutiner utarbeides for å sikre at ajourholdet gjennomføres innen utgangen av mai hvert år. 4,5,6) Tar til etterretning for seinere saksbehandling , og rutinene endres 7) det iverksettes informasjon til alle gårdbrukere /søkere om at kommunen etablerer praksis med avkorting i henhold til forskrifter og rundskriv 8)Kommunen vil heretter normalt forholde seg til innlevert søknad, både på omsøkte tiltak og areal 9) Kommunen vil heretter bevilge SMIL-tilskudd til saker innenfor regelverkets rammer. 10) Kommunen vil for ettertiden påse at søknadene er tilstrekkelig opplyst med planer og budsjett før behandling. 11) Rutiner for delegert forvaltning praktiseres som vedtatt.
Inderøy kommune	Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll,uhøstet areal, uttalselse til søknad og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	
Overhalla	Kontrollert enhet er Midtre namdal samkommune som omfatter Namsos, Fosnes, Overhalla og Namdalseid. Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll,uhøstet areal, uttalselse til søknad og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	
Verdal kommune	Kontrollert enhet er Innherred samkommune, som består av Verdal og Levanger. Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll,uhøstet areal, uttalselse til søknad, saksbehandlingstid og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	

Stjørdal	Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll, uhøstet areal, uttalselse til søknad og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	
Snåsa	Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll, uhøstet areal, uttalselse til søknad og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	
Steinkjer	Erstatning for klimabetingende skader . Kommunens saksbehandling med fokus på meldedato, stedlig kontroll, uhøstet areal, uttalselse til søknad og beredskap	Kontroll-rapport ferdigstilles februar/mars 2017	

1) Overhalla kommune/ Midtre Namdal samkommune har lagt ved retningslinjer for behandling av SMIL saker og rutinebeskrivelse .

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 % (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på
Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %

Andel avvik som mer avdekket under kontroller er fulgt opp 100 %

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15% (fra kapittel 3.3.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på
Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%

Det ble gjennomført kontroll i 5 siidaandeler (13 %) i forhold til Forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Ingen avvik ble avdekket.

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%

Sidaandel	Ordninger/omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Foretok dokumentkontroll for krav om oppfylt 50.000 i post 321 i skjema Landbruk 2015. Innlevert dokument ble kontrollert opp mot mottatt tall fra skatteetaten.	Ingen avvik avdekket	Ingen oppfølging
B	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Foretok dokumentkontroll for krav om oppfylt 50.000 i post 321 i skjema Landbruk 2015. Innlevert dokument ble kontrollert opp mot skatteetatens tall.	Ingen avvik avdekket	Ingen oppfølging
C	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Foretok dokumentkontroll for krav om oppfylt 50.000 i post 321 i skjema Landbruk 2015. Innlevert dokument ble kontrollert opp mot skatteetatens tall.	Ingen avvik avdekket	Ingen oppfølging
A	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Foretok dokumentkontroll for krav om oppfylt 50.000 i post 321 i skjema Landbruk 2015. Innlevert dokument ble kontrollert opp mot skatteetatens tall.	Ingen avvik avdekket	Ingen oppfølging
A	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Foretok dokumentkontroll for krav om oppfylt 50.000 i post 321 i skjema Landbruk 2015. Innlevert dokument ble kontrollert opp mot skatteetatens tall.	Ingen avvik avdekket	Ingen oppfølging

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100% (fra kapittel 3.3.1.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100%

Det ble ikke avdekket avvik ifb med kontrollen.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Gjennom brukerundersøkelsen ser vi at vi har stor tillitt blant aktuelle samarbeidspartnere og brukere. Vi legger større vekt på læring fra tilsyn og klagesaker, slik at vi også bistår bl.a kommuner i arbeidet med forbedring slik at både vi og ikke minst de det gjelder faktisk opplever at tjenester blir bedre. vi registrerer at vi i enkelte tilfeller blir bedt om fra enkeltkommuner om å føre tilsyn når det skjer alvorlige hendelser eller er andre tillitsutfordrende situasjoner.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester: 3 per fylke. Dette innebærer 6 revisjoner for FMOA og FMAV (3 per fylke).

Fylkesmannen gjennomførte i 2016 tilsyn med tre barneverntjenester som del av det landsomfattende tilsynet initiert av Statens Helsetilsyn. Dette ble gjennomført som systemrevisjon i en av tjenestene og to tjenester deltok med egenvurdering av sin virksomhet. En av disse var en interkommunal tjeneste. Tjenestene dekket til sammen 6 av fylkets 23 kommuner. Tema var barneverntjenestens arbeid med meldinger og tilbakemelding til melder. På bakgrunn av en risiko- og sårbarhetsvurdering valgte fylkesmannen å gjennomføre et egeninitiert stikkprøvetilsyn ved en av barneverntjenester. Dette etter bl. a flere mottatte klager, både skriftlig og muntlig. Tema for tilsynet var tjenestens iverksetting, oppfølging og evaluering av hjelpetiltak.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barnevernstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
4	0	4

Andel nye tvangstiltak regulert i (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Andel nye tvangstiltak regulert i godkjente vedtak som er fulgt opp med stedlige tilsyn: 100%.

1 nytt tvangstiltak regulert i godkjent vedtak 26.02.16 er ikke fulgt opp med stedlig tilsyn.

Antall stedlige tilsyn i hvert embete skal økes sammenlignet med 2015. (fra kapittel 3.3.2.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Antall stedlige tilsyn i hvert embete skal økes sammenlignet med 2015.

Ingen avvik

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2015	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2016
101 %	79 %	180 %	5	9

Fylkesmannen skal ha tatt kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha tatt kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale.

I 2016 hadde fylkesmannen samtale med 42 av de 69 barna som var registrert ved institusjonene da tilsynene fant sted. Fylkesmannen hilser alltid på de barna som er til stede på institusjonen. Samtlige barn har fått direkte tilbud om samtale. De barn som ikke har ønsket å samtale med tilsynet, har fått informasjon om vår rolle og at de også kan kontakte oss utenom tilsynsbesøkene. Telefonnummer til vår institusjonstelefon er gjort kjent for ungdommene og ansatte.

Fylkesmannen skal ha gjennomført samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.2.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha gjennomført samtale med alle barn som ønsker det.

Fylkesmannen besøker institusjonene på ettermiddagstid, og har i 2016 hatt som mål at vi alltid skal snakke med ungdommene før vi snakker med ansatte. Tilsynet tar selv direkte kontakt med det enkelte barn som er tilstede for å høre om de har anledning til å møte oss. I 2016 har alle barn som ønsker samtale med Fylkesmannen fått dette.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre. (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre.

Helse/omsorg:

Flere store systemsaker har tatt lang tid når det gjelder innhenting av data og ivareta kontradiksjon. Det har medført at 45 % av tilsynssakene har blitt behandlet og avsluttet innen 5 måneder fra mottatt klage.

Sosial:

Sakene (3) er innkommet som rettighetsklager, men har underveis i saksprosessen og på bakgrunn av funn som er gjort underveis, besluttet behandlet som hendelsesbasert tilsyn. Behov for innhenting av nye opplysninger og påfølgende purring på dette, har medført at behandlingstiden er mer enn 5 måneder for alle 3 saker.

Andel tilsynssaker behandlet innen 5 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 5 %	45 %
Sosial	50 %	- 50 %	0 %

Avslutning av klagesaker: minst 90 prosent innen 3 måneder eller mindre. (fra kapittel 3.3.2.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klagesaker: minst 90 prosent innen 3 måneder eller mindre.

Helse- omsorg:

Det er i 2016 behandlet 121 rettighetsklager i helse- og omsorgstjenesten. Dette tilsvarer en økning på ca. 1,1 % når det sammenlignes med tilsvarende saker for 2015.

118 saker er realitetsbehandlet, og 3 saker er avvist/ bortfalt.

87 av de realitetsbehandlede sakene er knyttet til nødvendig helsehjelp og syketransport, mens 31 av sakene er knyttet til kommunenes og helse-omsorg for øvrig.

Sosial:

Det er i 2016 behandlet 61 rettighetsklager. Dette er en nedgang med 1,1 % sammenlignet med tilsvarende saker for 2015.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Helse/omsorg	90 %	2 %	92 %
Sosial	90 %	4 %	94 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt ove (fra kapittel 3.3.2.1.4.3 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: 100%

Ingen avvik

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
100 %	0 %	100 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: 100% (fra kapittel 3.3.2.1.4.4 i TB)**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: 100%

Søknader om dispensasjon fra utdanningskrav avgjøres samtidig med overprøving av vedtak etter hol. kap. 9, og har følgelig samme saksbehandlingstid. Se 3.3.2.1.4.4.

Andel ajourførte tilsyn (fra kapittel 3.3.2.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Andel ajourførte tilsyn (planlagte og gjennomførte) og saker i NESTOR per 31.12, 30.4. og 31.8.: 100%

Alle planlagte tilsyn, gjennomførte tilsyn og saker i NESTOR er ajourførte per 31.12.2016.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 13. (fra kapittel 3.3.2.1.6.6 i TB)**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 13.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har ikke utført 13 systemrevisjoner innen kommunale helse- og omsorgstjenester. Resultatet er 3. Manglende måloppnåelse er et resultat av utført risikovurdering med påfølgende prioriteringer. Statens helsetilsyn er informert om våre vurderinger underveis.

Detet må også sees i sammenheng med at vi har høyere måloppnåelse enn kravet for 2016 når det gjelder systemrevisjoner spesialisthelsetjenesten (Målkrav 6, vi utførte 9)

Fylkesmannen har hatt to tilsyn etter dødsfall i to kommuner. Disse tilsynene har metodemessig vært lik systemrevisjoner og har vært arbeidskrevende. Tilsynene har ikke gitt resultatpoeng, men vi mener det var en riktig å utføre disse tilsynene på en så helhetlig måte, gitt sakenes karakter.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
13	- 10	3

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 3. (fra kapittel 3.3.2.1.7.3 i TB)**Rapportere på**

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 3.

Resultat for 2016 er større enn fastsatt resultatmål, hvor Fylkesmannen har deltatt 3 regionale tilsynsteam, sammen med Sør-Trøndelag og Møre- og Romsdal.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
3	6	9

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester: 4. (fra kapittel 3.3.2.1.8.3 i TB)**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester: 4.

Det ble i 2015 og 2016 gjennomført landsomfattende tilsyn med sosiale tjenester til unge mellom 17 og 23 år. Fylkesmannen kunne velge å dele opp tilsynet i egenvurderingstilsyn og systemrevisjon.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag valgte å gjennomføre egenvurderingstilsyn med 6 kommuner i 2015 (vektning 0,33 per kommune), samt gjennomføre systemrevisjon med 2 andre kommuner (vektning 1 per kommune). I Nestor er registrering av egenvurderingstilsynet satt på 2015, mens systemrevisjonene er registrert på 2016. Til sammen har fylkesmannen gjennomført tilsvarende ca 4 systemrevisjoner i 2015 og 2016, i tråd med veileder til tilsynet.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
4	-2	2

3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende

Vi har nådd resultatmålene bortsett fra på to punkt: alminnelige verger hadde ikke tilbud om å være med på et kurs i løpet av året og vi klarte ikke kravet til saksbehandlingstid når det gjelder oppnevning av representanter for enslig mindreårige asylsøkere. Begrunnelse for at vi ikke klarte nevnte resultatkrav, framgår under rapporteringen på resultatmålene, punkt 3.3.3.1.1.2 og 3.3.3.1.2.2.

Det er oppgaver vi har nedprioritert for å tilpasse gjøremålene til de ressursene vi har tilgang på. Dette gjelder bl.a. kontroll av sluttregnskap (kontrolleres ikke) og oppfølging av en god del av vergeregnskapene vi kontrollerte i fjor som en del av 15%-uttrekket. Videre har vi, for å effektivisere saksbehandlingen, sett oss nødt til å innføre telefontid. Den er fra kl. 12:00 – 15:00 hver dag.

Fylkesmannen skal gi alle nye oppnevnte verger og representanter (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi alle nye oppnevnte verger og representanter opplæring i form av kurs og/eller individuelle samtaler.

Vi har alltid opplæring av nye verger i form av en samtale før de oppnevnes. I tillegg skriver vi i oppnevningsvedtakene at vergen gjerne må ta kontakt med oss når han/hun har lest vedtaket.

Vi har også alltid samtale med nye representanter før de oppnevnes. Vi holdt kurs for representanter for enslige mindreårige asylsøkere 20.01.2016 og 21.01.2016 på henholdsvis Steinkjer og Stjørdal.

Alminnelige og faste verger skal ha tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for verger i løpet av året. (fra kapittel 3.3.3.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Alminnelige og faste verger skal ha tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for verger i løpet av året.

Vi holdt dagskurs for faste verger henholdsvis 06.09.2016 og 20.09.2016.

For alminnelige verger inkludert pårørende verger, hadde vi planer om å holde kurs for alle disse på fire steder i fylket i 4. kvartal 2016. Vi besluttet imidlertid å ikke holde kurs som nevnt på grunn av bemanningssituasjonen. Vi har, som tidligere beskrevet, alltid en samtale med den enkelte verge før han/hun oppnevnes. I tillegg skriver vi i oppnevningsvedtakene at vergen gjerne må ta kontakt med oss når han/hun har lest vedtaket.

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder. (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder.

91% av vedtakene ble fattet innen 2 måneder.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål, andel vedtak fattet innen 2 måneder

Resultat	Resultatmål	Differanse
91 %	80 %	11 %

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder. (fra kapittel 3.3.3.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 90 % av vedtakene skal være fattet innen 5 dager.

46% av vedtakene ble fattet innen 5 dager.

I e-post av 1. desember 2016 fra Statens sivilrettsforvaltning ved Øystein Østraat fikk vi opplyst at det ikke er mulig å «stoppe» saksbehandlingstida mens aktiviteter settes på vent og det er heller ikke mulig å korrigere for helger og helligdager. Dette er noe av forklaringen på at vi ikke klarte kravet til saksbehandlingstid.

Interne rutiner som ikke er gode nok kan også være noe av forklaringen på at vi ikke klarte kravet.

Vissheten om at de enslige mindreårige asylsøkerne som kom til Nord-Trøndelag i 2016 allerede hadde en representant da de kom til fylket, gjør at vi mener at vi hadde en forsvarlig saksbehandling av disse sakene til tross for at vi ikke overholdt kravet til saksbehandlingstid.

Saksbehandlingstid - Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker, 90% innen 5 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
46 %	90 %	- 44 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital -gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 4 uker. (fra kapittel 3.3.3.1.2.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital -gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 4 uker.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 24 dager.

Saksbehandlingstid - Samtykke til bruk av kapital, snitt ikke over 4 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
24	28	4

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter - gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 6 uker. (fra kapittel 3.3.3.1.2.4 i TB)**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter - gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 6 uker.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 40 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter, under 6 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
40	42	2

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av

statlig politikk

3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene

Avdelingen har god måloppnåelse og har i tillegg til resultatmålene hatt fokus på å bedre resultatene på flere nivå.

I dialog med sektor har Fylkesmannen i 2016 hatt fokus på gjennomføring og pedagogisk bruk av nasjonale prøver. I løpet av 2016 har det skjedd en holdningsendring blant lærere, foreldre og skoleeiere. Arbeidet har blitt lagt merke til ut over fylkets grenser. Vi har blant annet hatt innlegg på samlinger i Utdanningsdirektoratet. Resultater tar tid å forbedre, men høsten 2016 viste en liten framgang i fylket.

For å ivareta og utvikle gode læremidler på sørsamisk har Fylkesmannen vært med på å utvikle og utgi Mov 1. gærja - Min første bok - på sørsamisk.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015», Rapport 19/2015 NIFU 76 % av kommunene svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever Oppvekst- og utdanningsavdelingen som en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i barnehagen og opplæringen.

Vurdering fra barnehagemyndighetene: Gjennomsnittet for landet er 3,7, mens Nord-Trøndelag ligger på 4,0. Vi har tett dialog med myndighetene, har flere ulike arenaer hvor vi treffer dem, og de kan formidle utfordringer vi bidrar til å løse.

Skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunen ligger på landsgjennomsnittet for 2015 på 72 %. For 2016 har vi et snitt på 88 % (Midt- og Nord-Norge). Vi møter sektor sine behov.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Sentio research har nylig gjennomført en omfattende undersøkelse, der man evaluerte Fylkesmannens rolle i kommunereformen. Undersøkelsen omfatter også andre viktige oppgaver som Fylkesmannen utfører. Vi får svært gode tilbakemeldinger på begge delene av undersøkelsen. Embetet har best resultat av alle landets Fylkesmenn på områdene tillit, nøytralitet i kommunereformen og utførelse av oppgavene som sektormyndighet, rettssikkerhetsmyndighet og samordningsmyndighet. Videre får vi nest best resultat av alle landets Fylkesmenn på områdene omdømme/totalinntrykk, godt lederskap og informasjon i kommunereformen, samt i utførelsen av oppgavene som regjeringens representant i fylket. Undersøkelsen støtter opp under funnene i brukerundersøkelse som embetet selv utførte høsten 2016, som det rapporteres på under 3.1.6.

Sentiorapporten er lagt ut på våre hjemmesider: <https://www.fylkesmannen.no/nb...>

Vår landbruksavdeling gjennomførte våren 2016 en undersøkelse blant fylkets melkeprodusenter. Dette som en oppfølging av en lignende undersøkelse i 2011. (I 2016 ble undersøkelsen også gjennomført i tre andre fylker).

Svarene i undersøkelsen viser at det har skjedd et skifte i melkeproduksjonen, både i teknologi og i stemming. Undersøkelsen viser at andelen som ville valgt samme yrke på nytt har økt fra 46 % i 2011 til 67 % i 2016. Videre at de som har melkerobot er offensive, og at 60 prosent av dem ønsker større produksjon. Nord-Trøndelag har lavest andel bås fjøs (48 prosent) og høyest andel robotfjøs (33 prosent) av de fire fylkene i undersøkelsen. Undersøkelsen viser også at det er et markert økonomisk skille mellom større og mindre bruk.

3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks

Brakerundersøkelse

Vi gjennomførte en brukerundersøkelse i tidsrommet 04 – 18. oktober 2016 ved hjelp av Questback. Målet med undersøkelsen var å innhente synspunkter fra brukerne om embetets tjenester, vår myndighetsutøvelse og vår kommunikasjon. I alt 586 brukere ble invitert til å delta i undersøkelsen ved å motta en e-post. Utvalget av brukere som ble invitert var basert på uttrekk fra kontaktlister med e-postadresser som de ulike fagavdelingene i embetet sendte til embetets kommunikasjonsrådgiver. Dette var for eksempel e-postadresser til ansatte på kommunenes landbrukskontorer eller ansatte i den kommunale helsetjenesten. Det ble også sendt invitasjoner til alle rådmenn og ordførere i fylket mm. I tillegg til at det ble lagt ut en lenke til undersøkelsen på vår hjemmeside.

Totalt var det 355 respondenter til undersøkelsen. Resultatet av undersøkelsen vil, sammen med resultatet av en tilnærmet identisk undersøkelse for embetet i Sør-Trøndelag, inngå som en del av grunnlaget for å utarbeide en ny kommunikasjonsstrategi for et kommende sammenslått embete i Trøndelag. Undersøkelsen var også en del av vår oppfølging av embetsoppdraget der Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ga embetene i oppdrag om å gjennomføre en brukerundersøkelse.

Lærlinger

Alle statlige virksomheter er nå pålagt å ta inn lærlinger. Vi har tidligere valgt og ivareta vårt samfunnsansvar ved at vi bl.a. siden 2008 har vært en del av en traineordning i fylket. Vår begrunnelse for det har bl.a. vært knyttet til ønske om å bidra til at innbyggere som flytter ut av fylket for å ta høyere utdanning flytter tilbake og etablerer seg i Nord - Trøndelag. Vi har hatt 2 traineer i 2016 og har ikke hatt økonomi til og ta inn lærling

i tillegg. Vi vil imidlertid i 2017 redusere vårt samfunnsbidrag på traineeområdet for i stedet og ta inn lærling.

Digitalisering

Vi har gjennomført nødvendig oppgradering av ePhorte til versjon 5 for å kunne ta i bruk sikker digital forsendelse med fylkes innbyggere. Selv om vi har oppgradert til ny versjon er likevel systemet klar til bruk. Dette jobbes det med hos Fylkesmannen i Nordland og Evry, som er «systemeier» og leverandør.

Vi er raskt ute med å ta i bruk nye digitale tjenester, etterhvert som Fylkesmannen i Sogn og Fjordane digitaliserer embetenes tjenester og skjemaer. Som et eksempel tok vi i 2016 i bruk felles skjemaløsning, med en samling av nasjonale og lokale skjema på ett område på våre hjemmesider.

3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området «Bolig for velferd»

FM er en av flere samarbeidspartnere i læringsnettverket: "Mennesker i sårbare overganger" i regi av Husbanken og med særlig fokus på Housing first-metoden.

Hvordan har FM... (fra kapittel 7.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Hvordan har FM bistått i arbeidet med å koordinere og samordne de boligsosiale tilskuddsmidlene ut mot kommunen/NAV-kontor?

Kunngjøring, vurdering av innkomne søknader, rapporteringer, innstilt søknader, videomøter med AV-dir. for konkludering, skriving av tilsagnsbrev og utbetalingsbrev til kommunene/NAV-kontor.

Hvilke kompetansehevende... (fra kapittel 7.3.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Hvilke kompetansehevende tiltak er gjennomført på det boligsosiale feltet?

Husbanken var ansvarlig for faglig verksted på vår store samling for ansatte fra NAV og andre tjenester som er aktuelle innenfor det boligsosiale feltet, hvor alle tjenester ble omfattet. Videre har vi gjennomført et omfattende forvaltningsstudie, som bl.a har omhandlet de forvaltningsrettslige sider ved det boligsosiale feltet.

Beskriv situasjonen... (fra kapittel 7.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv situasjonen for KVP i fylket, i tillegg:

- Får de som har krav på det, tilbud om program?
- Hva kjennetegner kontor som arbeider godt med ordningen?
- Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP?
- Hva er de viktigste utfordringene for FM i arbeidet med KVP?

Nei, ikke alle som har krav på program får tilbud om det - flere NAV kontor benytter andre tilbud framfor KVP.

God lederforankring og høy fokus på KVP som virkemiddel hos ledere og ansatte. Dedikerte personer ser ut til å virke fremmende for bruken av KVP.

Vi opplever at lederforankring og mangel på prioritering av KVP er fortsatt er en utfordringen i noen av NAV-kontorene. Samtidig er det også en utfordring at KVP "konkurrerer" med andre aktivitets og tilrettelagte tilbud.

Fylkesmannens viktigste utfordring er å nå fram hos lederne og i partnerskapet og derigjennom skape større forståelse for KVP og skape

forståelse for programmet som et godt og viktig virkemiddel for de som fyller vilkårene for et slikt program.

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Det er gjennomført egenvurderingstilsyn initiert av fylkesmannen i 6 av 23 kommuner i N-T, og rapport om resultatet er sendt til Bufetat Midt. Kommunens konklusjoner skal i utgangspunktet ikke overprøves av fylkesmannen, kun dersom vi oppdager åpenbare lovbrudd som kommunen selv ikke har påpekt.

Lukking av egenvurderte avvik vil bli fullført i løpet av mars måned 2017, og der samtlige 6 kommuner har bedt om veiledning fra FM i prosessen fram mot lukking av avvikene. For ytterligere informasjon vises til oversendt tilsynsrapport.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	23
Antall krisesentertilbud i fylket	23
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2014	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2014	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2015	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2015	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2016	6

Krisesentertilbudet - døgn, er organisert som et IKS

Fylkesmannen skal rapportere på status... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på status når det gjelder tilbudet i kommunene til voldsutsatte med problemer knyttet til rus og/eller psykiatri, voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og tilbudet til voldsutsatte menn.

FM har gjennomført egenvurderingstilsyn i 6 av 23 kommuner, og hvor flere melder om avvik med hensyn til tilbudet til voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og tilbudet til voldsutsatte menn. Krisesenteret i fylket jobber med å få til et tilbud til mennesker med rus og/eller psykiske helseproblemer i.f.m. planlegging av at nytt krisesenter skal bygges. Det vil bli jobbet med disse avvikene framover, og målet er lukking i løpet av mars 2017. Det vises for øvrig til oversendt tilsynsrapport for utdypende informasjon.

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det har ikke skjedd nedleggelse eller reduksjon av tilbudet i 2016.

Fylkesmannen skal rapportere på erfaringene... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på erfaringene med gjennomføring av opplæringsprogram og antall deltakere i opplæringstilbudet for ulike faggrupper i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep.

Opplæringen ble gjennomført i samarbeid med RVTS Midt. Det er avholdt 1 kurs i fylket, i Steinkjer. Tilbudet ble i år gitt til ansatte i barnehage, grunnskole og videregående skole som arbeider med barn og unge som har opplevd traumer og vært på flukt. Bakgrunnen for at tilbudet ble rettet mot denne gruppen var tilbakemeldingene som ble gitt i etterkant av de to kursdagene som ble avholdt i 2015.

RVTS hadde også i år ansvar for det faglige innholdet. 50 personer deltok på fagdagen. Det ble uttrykt ønske om en tilsvarende fagdag også i norddelen av fylket, men dette lot seg ikke gjennomføre.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader og fattede vedtak etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen har i 2016 gitt 287 separasjonsbevillinger og 271 skilsmissebevillinger. Det er behandlet 40 saker etter anerkjennelsesloven.

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

FMNT har ikke fattet vedtak etter barneloven i 2016.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling.

Vi har mottatt enkelte henvendelser om regelverket på familieretten sitt område. Hovedsakelig handler dette om samvær og fordeling av kostnader ved samvær. Vi har gitt råd og veiledning, samt vist til informasjonsmateriale utarbeidd av BLD. I stor grad er det foreldre som kontakter oss, men vi får òg spørsmål frå advokater, kommuner og andre offentlige instanser.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen har gitt ut opplysninger om biologisk opphav i 6 saker.

Fylkesmannen skal rapportere på tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på tilsyn med familievernkantorene.

I Nord-Trøndelag ble det gjennomført egenvurderingstilsyn på begge familievernkantorene i fylket (Namsos og Levanger), og konklusjonene fra dette tilsynet er sendt i egen rapport til Bufetat Midt.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkantor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2016	Antall gjennomførte tilsyn i 2015	Antall gjennomførte tilsyn i 2014
2	2	0	0

Fylkesmannen skal gi en kort omtale... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Vi har fortsatt vårt samarbeide med Nord-Trøndelag fylkeskommune om utvikling av arbeidet med universell utforming. Vi har også jobbet med utvikling av temaet i flere kommuner i fylket. Deltakere i gruppen, fortrinnsvis ansatte i fylkeskommunen, er aktivt deltagende i KMD og KS sine nettverk.

Vi mener å se at det er økt bevissthet i kommunene om universell utforming, og at dette gjenspeiler seg i kommunale planer.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Dette blir samordnet gjennom flere av ovalene, dvs. samarbeidsgruppene på tvers av avdelingene og da særlig gjennom planovalen og tilsynsovalen. Vi har i 2016 spesielt hatt oppmerksomhet på universiell utforming i planbehandlingen.

Antall årsverk fordelt... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall årsverk fordelt på ulike personellgrupper og antall personell som har deltatt i kompetansehevende tiltak jf. tidligere års rapporter.

Dette punktet rapporteres felles for alle FM fra Helsedirektoratet

Gi en samlet vurdering av utviklingen... (fra kapittel 7.3.3.1.2 i TB)**Rapportere på**

Gi en samlet vurdering av utviklingen for kompetanse og årsverk for kommunene i fylket for det tidligere Kompetanseløftet 2015s planperiode.

Dette punktet rapporteres felles for alle FM fra Helsedirektoratet

Planlagte tilsyn etter forskrift... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal rapporteres i årsrapport for fylkesmannens tilsyn med barnevernet innen 20. januar 2017, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling, § 14.

FMNT har utarbeidet årsrapport for fylkesmannens tilsyn innen fastsatt frist.

FylkesROS... (fra kapittel 7.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

FylkesROS og oppfølgingsplan:

- Når ble siste analyse gjennomført?
- Foreligger oppfølgingsplan, i så fall når ble den sist oppdatert?
- Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Gjeldende fylkes ROS (ROS Trøndelag) er fra mai 2014. Vi har startet arbeidet med revidering og tar sikte på å ha ny ROS Trøndelag ferdig i 2018. Det vil også bli laget en egen gradert del av ROS Trøndelag. Vi vil legge mer vekt på å ha en tydeligere og konkret oppfølgingsplan i den nye versjonen og med tydelige ansvars plasseringer. Det eksisterer en oppfølgingsplan etter nåværende ROS, men denne har ikke fungert tilfredsstillende og oppdatering har ikke blitt ivaretatt godt nok. Dette skyldes delvis en utfordrende ressursituasjon med en langvarig sykemelding og utskifting av personell hos oss.

FylkesROS og oppfølgingsplan

Når ble siste fylkesROS gjennomført?	Foreligger oppfølgingsplan?	Hvis ja, når ble den sist oppdatert?
2014	Ja	2015

Kort beskrivelse av etablerte ordninger... (fra kapittel 7.3.4.2 i TB)**Rapportere på**

Kort beskrivelse av etablerte ordninger for raskt å kunne motta og videreformidle varsel om uønskede hendelser og beredskapsmeldinger.

Varslene blir mottatt på fmntberedskap@fylkesmannen.no som kommer til flere personer i beredskapsorganisasjonen. Videreformidling til kommuner og andre relevante beredskapsorganisasjoner skjer med bruk av DSB-CIM og i tråd med egen beredskapsplan.

Meldinger på gradert samband håndteres også fortløpende, og fungerte tilfredsstillende under den nasjonale IKT-øvelsen 30.november.

Gjennomført revisjon... (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

Gjennomført revisjon av beredskapsplan.

Vi har startet arbeidet med revisjon av beredskapsplan, men klarte pga ressursituasjonen ikke å komme helt i mål i 2016 med dette. Vi vil ferdigstille en mindre revisjon i starten av 2017, men vil legge mest vekt på å arbeide mot å få til en ny felles beredskapsplan for Fylkesmannen i Trøndelag, gjeldende fra 01.01.2018.

Gjennomført revisjon av beredskapsplan

Når ble siste revisjon av beredskapsplanen gjennomført?

2015 eller tidligere

Vi har startet arbeidet med revisjon av beredskapsplan, men klarte pga ressursituasjonen ikke å komme helt i mål i 2016 med dette. Vi vil ferdigstille en mindre revisjon i starten av 2017, men vil legge mest vekt på å arbeide mot å få til en ny felles beredskapsplan for Fylkesmannen i Trøndelag, gjeldende fra 01.01.2018.

Hovedfunn fra øvelse av kriseorganisasjonen... (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Hovedfunn fra øvelse av kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan følges disse opp.

Øvelsen for Fylkesmannen og Fylkesberedskapsrådet 8.september viste oss behovet for å ha en tydelig avtale på at Fylkesberedskapsrådet samles automatisk på Statens hus i Steinkjer hvis alt av EKOM er borte. Utfall av EKOM påvirker aktørene ulikt. De enkelte aktørene har behov for å sette seg mer inn i hvordan de vil bli rammet og det er også viktig å klarlegge bedre konsekvenser av det samlede utfallet i regionen og hvordan en aktør påvirkes av problemene hos andre aktører.

Hovedfunn fra øvelse i kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan disse er fulgt opp

Når ble siste øvelse med embetets kriseorganisasjon sist gjennomført?

2016

Øvelse Fylkesberedskapsråd og FM 8.september og GSK øvelse 27.september og 18.oktober. Nasjonal IKT øvelse 30.november.

Status revisjon av underliggende planverk... (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

Status revisjon av underliggende planverk i regionen knyttet til nasjonale beredskapstiltak

Deltok med to personer på kompetansehevingsdag arrangert av DSB i Oslo 30.mars 2016. Mottatt ny SBS i 2016 og brukt denne på den nasjonale IKT øvelsen i slutten av november 2016. Vi avventer føringer fra DSB og fra utvalg med representanter fra Fylkesberedskapssjefskollegiet som skal jobbe med tilpasning av embetenes planverk opp mot SBS.

Økonomi- og tilskuddsrapportering... (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Opplys hvilke tiltak som er gjennomført i tabellen for prioriterte skipsverft i 2016. Kommentarer til de ulike lokalitetene må legges i den store tekstblokka.

Annen rapportering knytta til økonomi må ved behov gjøres i den store tekstblokka.

Det er ingen prioriterte skipsverft i vårt fylke.

Prioriterte skipsverft

Navn på prioriterte skipsverft	Undersøkelser	Behov for tiltak	Tiltaksplan land	Tiltak land	Tiltaksplan sjø	Tiltak sjø
--------------------------------	---------------	------------------	------------------	-------------	-----------------	------------

Det er ingen prioriterte skipsverftlokaliteter i Nord-Trøndelag.

Fylkesmannen skal med samme frist... (fra kapittel 7.3.6.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal med samme frist som årsrapporten, sende en egen rapport om sikkerhetstilstanden til KMD. Rapporten skal særskilt redegjøre for oppfølgingen av de eventuelle mangler og avvik som embetet har identifisert ved forrige rapportering. Fylkesmannen må vurdere nivå på sikkerhetsgradering på rapport om sikkerhetstilstand som sendes KMD.

Det er utarbeidet egen rapport som vil bli oversendt KMD. Rapporten er gradert.

Det skal rapporteres særskilt... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK. Det skal rapporteres om bruk av skjønnsmidler til ROBEK-kommunene.

Leksvik ble meldt ut av Robek i juni 2016. Kun Verran kommune hadde i 2016 gjenstående udekket merforbruk(underskudd) fra 2014. Ingen kommuner fikk merforbruk i 2015. Gjennomgang av budsjetter og økonomiplaner viste at kommunene hadde anstrengt økonomi, men alle hadde balanse i budsjett/økonomiplan for perioden 2016-2019.

Vi har hatt 3-4 kommuner under observasjon i fht meldinger om mulige budsjettoverskridelser. Etter hvert som signalene kom om høyere skatteinntang i 2016, ble det mindre sannsynlig at noen kommuner ville få merforbruk i 2016. Foreløpige tall og informasjon fra kommunene tyder på at det kanskje ikke blir merforbruk i noen kommuner i fylket i 2016. Økonomiplanene viser store investeringer i noen kommuner, og det meldes at økonomien blir strammere i årene som kommer.

Kommunelovens krav til økonomisk styring og planlegging, og formidling av god praksis er gjennomgående tema på kurs, konferanser rettet mot politikere, rådmenn og økonomisjefer.

Informasjon om økonomisk sårbarhet har vært et tema i fbm med kommunereformarbeidet.

Robek-kommunen Leksvik har ikke fått skjønnsmidler knyttet til Robek-status i 2016. Kommunen har fått skjønnsmidler på 1.6 mill til en treårig nedtrapping av kompensasjon for arbeidsgiveravgiftstap. I tillegg har kommunen fått skjønnsmidler på ca 0.5 mill kr til barnevern og til geografiske utfordringer.

Spesifikk omtale... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)**Rapportere på**

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling og modernisering i kommunene, bruk av skjønnsmidler til formålet og formidling av resultatene.

Fylkesmannen har fordelt 11,3 millioner kroner til i alt 21 fornyings- og innovasjonsprosjekter i 2016. Om lag halvparten av søknadene innvilges. En forutsetning for tildeling av midler er at erfaringer fra prosjektene stilles til rådighet for andre kommuner, slik at en sikrer erfaringsutveksling og læring mellom kommuner. Erfaringsutveksling skjer gjennom kontakt mellom kommuner og orienteringer i ulike samlinger. Fylkesmannen ser allikevel et forbedringspotensial knyttet til mer systematisk arbeid med erfaringsutveksling.

Innovasjon har vært på dagsorden i flere samlinger i fylket gjennom året, og høsten 2016 arrangerte også Fylkesmannen i samarbeid med KS og Trøndelag Forskning og utvikling utviklingsverksted for kommunene i fylket, der også Forskningsrådet deltok med informasjon om det nye forskningsprogrammet "For kommune". Fylkesmannen har tett dialog med både KS, kompetansmiljøene i Nord-Trøndelag, og også regionalt forskningsfond, og prøver både å veilede og legge til rette for at kommuner kan delta i forsknings- og utviklingsarbeid.

Vi har over flere år nedlagt et tverrfaglig utviklingsarbeid på realisering av en ressursportal for styring og analyse rettet mot kommunene. Portalen skal formidle statistikk, visningsverktøy for statistikk, analyser, rapporter, lenker til statistikkbanker osv. Målet er å digitalisere vårt veiledningsarbeid mot kommunen og effektivisere vår egen forvaltning av veiledningsressurser. Arbeidet har foregått på flere fagområder og med flere ulike samarbeidspartnere. Innenfor helse er prosjektet finansiert av Helsedirektoratet, og har en rekke samarbeidspartnere innenfor helse- og velferdsetater regionalt. Herunder helse hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Innenfor kommunal økonomi og samordning er det etablert et samarbeid med Nord-Trøndelag fylkeskommune om å utvikle ressursportalen til å dekke fagområdene som ligger utenfor helse. Herunder regional planlegging og folkehelse hos fylkeskommunen, og oppvekst, landbruk og miljø hos fylkesmannen. Ressursportalen har en grunnstruktur som er tilpasset bruk både nasjonalt og regionalt, og på tvers av fagområder og organisasjoner. Lenke til portalen: <https://ressursportal.no/>

Det skal rapporteres... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres om hvilke låneformål og hvilket låneomfang som godkjennes, og i hvilken grad fylkesmannen har nektet godkjenning av lån.

Vi har godkjent låneopptak til Leksvik kommune og til ett IKS med en deltakende Robek-kommune. Låneopptaket er godkjent i sin helhet.

Tilsyn med kommunenes lånesøknader - formål og omfang

Type søknad	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall lånesøknader	2	2	0	0
Omfang lånesøknader	0			

Antall og omfang... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)

Rapportere på

Antall og omfang av godkjente garantier, samt antall garantier som ikke ble godkjent.

Som vist i tabell.

Godkjente garantier etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Saksområde	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall garantisøknader	7	7	0	0
Omfang garantisøknader	0			

Fylkesmannen skal... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på hvordan veiledningsarbeidet har blitt utført.

Veiledning er utført ved å besvare løpende innkomne spørsmål, levere på bestilte foredrag om kommunelov, nytt inntektssystem, økonomistyring, informert om kommuneøkonomi på samlinger i regi av KS og kommunerevisjonen, konferanser i fbm kommuneprop og statsbudsjett, økonomiforum, informasjon delt med kommunene via hjemmeside og ressursportal osv.

Kommunene er informert om plikter til å sende inn dokumenter, og kommuner har ved behov fått tilbakemeldinger på styringsdokumentene. Sviktende kontraktkvalitet innenfor byggforvaltning, momsproblematikk kulturhus har vært tema på økonomiforum.

Vi har levert på alle bestillinger og har hatt utadrettet virksomhet på aktivitetsnivå med tidligere år. Nytt inntektssystem har naturligvis utløst mye veiledningsarbeid.

Kort om fordelingen... (fra kapittel 7.3.6.6.2 i TB)

Rapportere på

Kort om fordelingen av skjønnsmidler, herunder rapportering i ISORD.

Rammen for skjønnsmidler for Nord-Trøndelag i 2016 var 55,8 millioner kroner. 34,3 millioner av dette ble fordelt i forbindelse med statsbudsjettet. Sentrale og lokale retningslinjer for skjønn legges til grunn for fordelingen. Både Fylkesmannens fagavdelinger, arbeidsgruppe nedsatt av KS og rådmannsutvalget bistår i prosessen for å identifisere hvilke lokale utfordringer av hhv ettårig og flerårig karakter som det fordeles skjønnsmidler til. Barnevern og levekår/regionsenter er blant annet formål som det gis skjønnsmidler til.

Av de tilbakeholdte skjønnsmidlene, som i 2016 utgjorde 21,5 millioner er dette fordelt til krise, ressurskrevende tjenester, kommunereform og utviklings- og innovasjonsprosjekter. Det er også gitt skjønnsmidler til enkelte kommuner knyttet til etablering og avvikling asylmottak. ISORD er tatt i bruk for søknadsbehandling av utviklings- og innovasjonsprosjektene, der vi har praktisert 2 søknadsfrister i året.

En kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

En kort beskrivelse dersom enkelte fagområder framstår som særlig problematiske å samordne i embetets samordningsarbeid.

Fylkesmannen vil ikke peke på noe spesielt fagområde som er vanskelig å samordne. Samordningsoppgaven ivaretas gjennom løpende dialog med kommuner (også kommunebesøk), arrangere og legge til rette for møteplasser mellom kommunene og regional stat. Hvert år arrangerer vi en nyttårskonferanse.

Fylkesmannen har nært samarbeid med KS, med blant annet felles presentasjon av kommuneproposisjon og statsbudsjett. I plansammenheng

samarbeider vi tett med fylkeskommunen og andre sektoreter, bl. annet gjennom felles planforum, men også i enkeltsaker. Det er også etablert samarbeid med Fylkeskommunen vedrørende tilrettelegging av offentlig statistikk.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som skal viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.
- Det skal gis en kortfattet omtale i årsrapporten av hvor mange klager fylkesmannen har mottatt etter kommuneloven § 60d fjerde ledd, hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om samt bruk av interkommunalt samarbeid i fylket, med særlig vekt på bruk av vertskommunemodellen.

Ingen av sakene hadde habilitet eller lukking av møte som vurderingstema.

Vi hadde ingen klager etter kommuneloven § 60d, fjerde ledd.

Det veiledes særlig på habilitet.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	2	1	3
På eget initiativ			0

Fylkesmennene skal... (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Det er behandlet tre klager over avslag på krav om innsyn etter off.l. En av disse ble gitt medhold. Det er behandlet to klager over avslag på krav om partsinnsyn etter fvl. Den ene klagen ble tatt delvis til følge.

Embetet rapporterer... (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn det har gjennomført.

Forklaring:

- Det bes om ett tall for alle tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv.
- Det rapporteres samlet for kommunene og fylkeskommunen(e)
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter planlagte tilsyn (som landsomfattende/nasjonale tilsyn) og hendelsesbaserte tilsyn uavhengig av tilsynsmetodikk og hvor ressurskrevende tilsynet var.
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter ikke forundersøkelser, sjølvmeldingstilsyn og dokumentgjennomganger uten oppmøte (fysisk eller videokonferanse) på tjenestestedet eller i kommunen/fylkeskommunen.
- Det bes ikke om tall for avvik eller pålegg.
- Det bes ikke om verbalrapportering om samordningsarbeidet.

Opplæringsloven: 12 planlagte tilsyn, hvorav 7 av disse er felles nasjonale tilsyn

Barnehageloven: 4 planlagte tilsyn

Introduksjonsloven: 2 planlagte tilsyn

Nav : 2 systemrevisjoner

Helse- og omsorg: 3 kommunale tilsyn, 9 tilsyn spesialisthelsetjenesten

Barnevern : 4 systemrevisjoner

Familievernkontor: tilsyn med begge to kontorene i fylket

Fylkesmannen skal... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal føre en oversikt over behandlede plansaker, omfang av innsigelser, klager fremmet av fylkesmannen og meklinger.

Vi har i 2016 ikke laget en egen oversikt som viser antallet saker, innsigelser, klager og meklinger. Alle slike saker journalføres og er lett tilgjengelig gjennom arkivsøk.

Fylkesmannen skal i årsrapporten for 2016... (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten for 2016 rapportere hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker, hvor stor overskridelsen var, hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. [pbl. § 21-8 andre ledd](#), hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Det har i løpet av 2016 og spesielt høsten 2016 vært kommunalavdelingens høyst prioriterte oppgave å redusere antall restanser og redusere saksbehandlingstiden innenfor klagesaksbehandlingen. Dette har vi lyktes med, slik at vi ved utgangen av året hadde normal saksbehandlingstid og vi hadde halvert antall saker på restanselisten.

Statistikken fanger ikke opp at vi hadde nådd dette målet pr. årsskiftet. Vi håper dette nå vil komme til uttrykk gjennom rapporteringen i 2017.

I 2016 var saksbehandlingstiden i 39 saker lengre enn 12 uker. Overskridelsen var fra 0,3 uker til 44,9 uker. Det er ikke ført oversikt over de sakene hvor det var forhold hos kommunen/innhenting av opplysninger hos andre som var årsaken til lang saksbehandlingstid. Det er ikke gjort forlengelser etter forskriften § 7-3. 3. ledd. Lang saksbehandlingstid skyldes manglende kapasitet pga bemanningssituasjonen. Ved årsskiftet var etterslepet tatt unna, slik at saksbehandlingstiden var innenfor 12 uker.

Rapportering om saker etter plan- og bygningsloven

Hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker	39
Hvor stor overskridelsen var i sakene som ikke ble avgjort innen 12 uker	10
Hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd	0
Hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i	0
Hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse	0

spm to: gjennomsnittstid i uker

Kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynsamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynsamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Det er gitt tilskudd for 15 trossamfunn i Nord-Trøndelag i 2016. Disse mottar tilskudd for 1770 personer. Det er ingen trossamfunn som er slettet i 2016. To nye er registrert i 2016. Det er ikke ført tilsyn med noen trossamfunn eller forstandere i 2016.

Oversikt over antall... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det er avgjort 32 søknader om askespredning i 2016. En av disse ble avslått, resten innvilget. Det er ikke behandlet andre saker etter gravferdsloven i 2016.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det er avgjort tre søknader om dispensasjon for søndagsåpent. To av disse ble innvilget og en avslått. Det er behandlet en søknad om forskrift om typisk turiststed. Denne ble avslått.

Rapportering av tilsyn... (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (jf. metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke kilder, hva kildene viser og hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har utledet fra disse.

Tilsynsteamet (består av alle som deltar på tilsyn) hadde jevnlig interne møter høsten 2015 og utover i januar 2016 der vi samordnet kunnskap om kommunene som bidrag til ROS-analyse og gjennomgikk datagrunnlag for ROS-analyser.

For barnehage er det årlige spørreskjemaet vi sender ut til kommunene samt vår egen gjennomgang av rapporteringene fra BASIL de viktigste grunnlagene for å velge tilsynsobjekt. I tillegg kommer henvendelser og informasjon fra ulike kilder og i møter med kommunene og barnehagene. Etter gjennomgangen konkluderte vi med at tema for årets tilsyn måtte knyttes til kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning) etter bhgl § 8 (1) jf. § 18 og § 2 (3) samt hvilke kommuner som da pekte seg ut gjennom analysen.

På opplæringsområdet ble det utarbeidet omfattende statistikk/oversikt over resultater på eksamen, nasjonale prøver (andel på laveste nivå), grunnskolepoeng samt fra spørsmål om Vurdering for læring (VfL) i Elevundersøkelsen (hentet fra Skoleporten, Rapporteringsportalen, Statistikkportalen og PAS). Skoler som hadde særlig dårlige tall på VfL ble satt opp på lista for FNT etter fellesdelen. Skoler som samtidig hadde lav score på NP, eksamen eller grunnskolepoeng ble prioritert på lista. Ved ellers like forhold, ble store kommuner/skoler prioritert foran små for at tilsynet kunne nå/omfatte flest mulig elever. Samtidig har vi satt opp en tentativ fordeling av kommunene slik at alle skal få FNT i perioden 2014-2017. Kommunene er informert om denne og den virker dermed også styrende på valg av *kommune*.

Dårlige resultater fra NP, eksamen og lave grunnskolepoeng ble også brukt som grunnlag for å velge skoler som skulle ha tilsyn med skolebasert vurdering. Vi valgte også å gjennomføre 4 dokumenttilsyn med kommuner og skoler som ikke hadde gjennomført nasjonale prøver etter retningslinjene inkludert registrering av resultater og status på elever.

I tillegg har vi i samarbeid med sosial og helseavd. ført 2 hendelsesbaserte tilsyn med grunnskoletilbudet til enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssenter etter meldinger om at dette ikke alltid var på plass.

Vi har også i 2016 gjennomført både barnehagetilsyn og noen tilsyn på opplæringsområdet som en «tilsynsturné». Et tilsynsteam drar ut sammen og gjennomfører tilsyn med flere kommuner/skoler i geografisk nærhet etter hverandre. Dette er en *effektiv* måte å gjennomføre tilsyn på i et langstrakt fylke og kan også gi en ekstra effekt ved at en kan sammenligne kommuner – forutsatt at tilsyn er gjennomført på samme område/tema. Dette er en metodikk vi ønsker å videreføre.

Rapportering på FNT – forvaltningskompetanse

Kontrollspørsmål																							
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Ingen tilsyn på dette området i 2016

Gjennomførte tilsyn - Barnehage

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Vikna	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Bhgl § 8 (1), jf § 18 samt bhgl § 2 (3)	4	Endelig rapport	3	3	0
Leka	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Bhgl § 8 (1), jf § 18 samt bhgl § 2 (3)	4	Endelig rapport	2	1	0
Nærøy	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Bhgl § 8 (1), jf § 18 samt bhgl § 2 (3)	4	Endelig rapport	3	2	0
Verran	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Bhgl § 8 (1), jf § 18 samt bhgl § 2 (3)	4	Foreløpig rapport	2	0	0
			16		10	6	0

Gjennomførte tilsyn - Opplæring

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Stjørdal	Lånke skole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Enkeltvedtak med pålegg	1	1	1
Stjørdal	Halsen barneskole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Enkeltvedtak med pålegg	3	3	1
Inderøy	Sakshaug barneskole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	4	4	0
Nord-Trøndelag Fylkeskommune	Verdal vgs	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	2	0	0
Nord-Trøndelag Fylkeskommune	Steinkjer vgs	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	1	0	0
Verdal	Verdalsøra barneskole	FNT	Skolebasert vurdering		3	Endelig rapport	1	1	0
Leksvik	Testmann Minne	FNT	Skolebasert vurdering		3	Enkeltvedtak med pålegg	1	1	1
Grong	Grong barne- og ungdomsskole	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	0	0	0
Lierne	Stortangen	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	2	2	0
Namdalseid	Namdalseid	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	2	2	0
Levanger	Åsen BU	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	1	1	0
Snåsa	Snåsa skole	Egeninitiert	Spesialundervisning	Tilsyn med kommunen som vedtaksmyndighet spes.u. privat skole	3	Foreløpig rapport	2	0	0
					37		20	15	3

I tillegg 2 tilsyn sammen m SHB med 2 omsorgssenter (grsk.tilbud)

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
					0		0	0	0

Ingen i kategorien.

Rapportering på FNT – skolebasert vurdering

		Kontrollspørsmål					
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5
Verdal	Verdalsøra barneskole	19.02.2016	1	0	0	0	0
Leksvik	Testmann minne		1	1	1	1	1

Rapportering på FNT – skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

		Kontrollspørsmål																						
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Stjørdal	Lånke skole	19.02.2016	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stjørdal	Halsen barneskole	19.02.2016	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Inderøy	Sakshaug barneskole	01.06.2016	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Trøndelag Fylkeskommune	Verdal videregående skole	10.02.2016	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Nord-Trøndelag Fylkeskommune	Steinkjer videregående skole	10.02.2016	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016 (Barnehage)

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
			0		0	0	0

Ingen aktuelle.

Fylkesmannen skal gi... (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en egen vurdering av i hvilken grad embetet har gjennomført en koordinert innsats mot kommuner og fylkeskommunen, særlig der det er avdekket mangelfullt samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge. Vurder også hvilke tiltak som har vært mest effektive for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Koordinert innsats for barn og unge (0-24 samarbeidet)

Overordnet har barnekonvensjonen og barns medvirkning vært styrende for målsetting og innhold.

Risikoområder ble vurdert ut fra flyktningssituasjonen i Nord-Trøndelag etter tilstrømming av enslige mindreårige i 2015. Områder ble vurdert ut fra mulighet for mangelfullt tjenestetilbud og ut fra kjennskap til sektor og etter henvendelser fra kommunene.

Prioritert tiltak i 2016 fra Sosial, helse og barnevern- (SHB) og Oppvekstavdelingen (OU):

Tverrfaglig tilsyn med enslige mindreårige i omsorgssenter:

Tilsyn med barneverninstitusjoner jf. lov om barneverntjenester § 2-3, fjerde, § 2-3 b tredje ledd og samme lov kapittel 5. Oppvekst- og utdanningsavdelingen deltok i tilsynet ut fra å se at elvenes rett og plikt til opplæring jf. opplæringsloven § 2-1, § 8-1 og § 2-8, ble ivarettatt.

Det ble avdekket lovbrudd, FM veiledet ut fra funn for å få endret praksis.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har gjennom tverrfaglige tiltak samlet deltakere fra ulike tjenesteområder i kommunene til ulike fagsamlinger for å understøtte sammenheng mellom tjenester for å oppnå bedre samordning i faktisk tjenesteyting.

Bla a:

«Barn og unge i vekst» Folk først konferansen som gjennomføres årlig, to fagdager for ulike målgrupper som arbeider med utsatte barn og unge.

«Morgendagens elever går i dagens barnehage»: Årlige samlinger og veiledning for ansatte i barnehager og skoler i Nord-Trøndelag. Tema 2016: «Den vanskelige barnesamtalen», denne gangen i samarbeid med RVTS.

Det var høy deltakelse på samlingene, med gode tilbakemeldinger på bl.a. aktuelle tema og at de fungerer som en god arena for samhandling mellom ulike instanser i kommunene som medvirker til å sikre et helhetlig og samordnet tilbud for utsatte barn og unge og deres familier.

Vi ser at dette krever et godt systematisk og kunnskapsbasert arbeid over tid, noe vil videreføres til 2017, men vi ønsker å prøve ut nye arbeidsmetoder og tiltak for å bli bedre på å koordinere innsatsen internt i embetet, overfor kommunene og i samarbeidet med embetet i Sør-Trøndelag.

Fra 2018 skal embetene i Nord- og Sør-Trøndelag slås sammen. Det er innledet et forberedende samarbeid på området.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (SHB og OU) har gjort den digitale veilederen om samarbeid mellom skole og barnevern kjent i sektor og bidratt til implementering gjennom bl.a. i møter med barnevernsledere og ledere for barnevernsinstitusjoner. Det er videre gjennomført fagsamling for ledere, OT, NAV, PPT, spes.ped. og sos.ped.koordinatorer.

Forsøk med NAV-veileder i skole er fulgt opp etter de retningslinjer som er gitt. Det arbeides med erfaringsdeling og forankring som blir svært viktig bidrag til et bedre tilbud til utsatte unge ved alle videregående skoler i fylket.

Fylkesmannen har også bidratt i arbeidet med regeletterlevelse i skolen knyttet til barn og unge med fatigue.

Fylkesmannen skal redegjøre... (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for den gjennomførte egevalueringen av kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet innenfor barnehage og grunnopplæringen. I egevalueringen skal det gjøres rede for styrker og utfordringer, samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet i klage-, tilsyns- og veiledningsarbeidet.

Fylkesmannen har gjennomført intern kompetansekartlegging i 2016. En pedagog ble pensjonist og ble etter kompetansebehovvurdering erstattet av jurist. Avdelingen har nå to jurister og ser at dette er viktig for å ivareta rettsikkerhet både internt og under veiledning og tilsyn.

Avdelingen arbeider i team som gjerne settes sammen av jurist og pedagog.

Overføring og ivaretagelse av kunnskap og kompetanse når medarbeidere slutter, er krevende. Tilsettingsprosesser tar ofte lang tid, så derfor er det viktig å planlegge nyrekruttering i så god tid som mulig.

Fylkesmannen skal rapportere... (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen.

Flere klagesaker på skyss i 2016. Det skyldes en omlegging av fylkeskommunen sin organisering av skysstilbudet. Når det gjelder klager på standpunkt karakter, ser vi at hovedutfordringen for sektor ligger i å beskrive kompetansen til elevene, noe som har ført til en ekstra veiledningsinnsats fra oss til kommunene.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	36	0	5	31	0
Standpunkt i orden og oppførsel	2	1	1	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	7	2	4	1	0
Bortvisning, § 2-10	1	0	1	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	0
Skoleplassering, § 8-1	7	2	5	0	0
Skyss, § 7-1	27	5	22	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	7	1	5	1	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	2	0	2	0	0
Sum	90	11	46	33	0

Stor økning i klager på skyss i 2016. Skyldes omlegging av transport-tilbudet

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	8	2	5	1	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
	8	2	5	1	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Ingen klager.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Ingen klager.

Klagebehandling - Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	2	0	2	0	0
	2	0	2	0	0

Forholdsvis få saker på dette området.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	2	1	0	1	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	3	0	0	3	0
	5	1	0	4	0

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker... (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender seg på nytt til fylkesmannen hvor skoleeier /barnehageeier /barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket.

Ingen saker er mottatt.

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak... (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Skjemaet er fylt ut.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	520 962	25	13	12
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	400 000	50	20	30
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	100 000	15	11	4

Fagbrev barnehage: Ny modell i 2016. Kombinert nettbasert og samingsbasert. Samlinger på to forskjellige steder i fylket, med samme tema. På den ene samlingen kunne også andre assistenter og fagarbeidere fra samme kommune som elevene, delta. Positive tilbakemeldinger, og etterspørsel etter nye tilbud. Mov 1. gærja/Min første bok - en bok som er laget av to sørsamisktalende barnehagelærere. Denne boka kan bidra til at sørsamisk blir tema i barnehagene og at en dermed kan fange opp de samiske barna. Boka bidrar også til å synliggjøre det samiske språket i Nord-Trøndelag, og blir slik en påminning til barnehagemyndighetene og barnehageeierne.

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	3 590 884
Antall barnehagemyndigheter som har fått midler	23
Antall kommunale barnehager som deltar i tiltak	91
Antall ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	75
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	130
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	113
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	62
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særskilte behov	100
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	130
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	84
Antall barnehager deltatt på tema: annet	46

Uklare føringer fra Udir bidro til litt forvirring og at midlene kom sent ut til barnehagemyndighetene og barnehageeierne. Etter fylkesmannens vurdering er midlene benyttet godt i tråd med kompetansestrategien.

Kompetansetiltak tabell 3

	Midler brukt
Regionale rekrutteringsnettverk og fagsamlinger	60 000

Kompetansetiltak tabell 4 - Hordaland

	Kompetansemidler til ikke-kommunale barnehageeiere
Midler søkt	
Antall barnehageeiere som har søkt midler	
Antall barnehageeiere som har fått midler	
Antall fylker som har deltatt	
Antall kommuner som har deltatt	
Antall barnehager som har deltatt	
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særtilte behov	
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	
Antall barnehager deltatt på tema: annet	

Fylkesmannen skal gi en kort skriftlig... (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort skriftlig kvalitativ vurdering av arbeidet med kompetanseutvikling i fylket. Dette gjelder både for strategi for etter- og videreutdanning og for strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT.

Kompetanse for kvalitet

Strategien Kompetanse for kvalitet (KfK) er statens håndreking til sektor for å gi flest mulig lærere kompetanse i tråd med kompetansekravene til undervisning. Vi ser at incitamentet med høyere tilskuddssats i matematikk og naturfag, samt klare føringer på hvilke fag (norsk, matematikk og engelsk) som blir prioritert i søknadsbehandlingen, dreier sektor i en ønsket retning. Statlig politikk virker. Det er imidlertid grunn til å stille noen kritiske spørsmål til denne sterkt styrte retningen, og da tenker vi ikke på mulig bortvalg av andre undervisningsfag. Disse er spesielt omtalt i strategien med en merknad om at partene vil utarbeide en plan med en rullerende prioritering. Vi har tillit til at de andre fagene ivaretas gjennom en slik plan.

Det som bekymrer mer er hvorvidt studienes innhold er knyttet opp mot styringsdokumentene våre, som læreplaner i fag, øvrige deler av Kunnskapsløftet, vurderingsforskriften og forståelsen av de grunnleggende ferdighetene, og at egne studietilbud i de grunnleggende ferdighetene får manglende oppslutning. De grunnleggende ferdighetene er en forutsetning for all læring, både for demokratisk deltakelse – og for å lykkes i skole og arbeidsliv. OECD har i rapporten Key Competences beskrevet de grunnleggende ferdigheter som nøkkelkompetanser, og to av delrapportene i EvalKL06, «Kunnskapsløftet - tung bør å bære» og «Underveis, men i svært ulikt tempo» har pekt på at sektor ikke har forstått hvordan de grunnleggende ferdighetene er en forutsetning for læring i alle fag. Fra at studiet «Lesing og skrivning 1» og «Lesing og skrivning 2» var det studietilbudet med høyest deltakelse i Nord-Trøndelag, så har det nå dreid til å være et av de tilbudene som meget få velger. Vi forstår hvorfor. Det gir ikke høy tilskuddssats, det er ikke prioritert i søknadsbehandlingen – og det bidrar heller ikke til å oppfylle krav om undervisningskompetanse. Situasjonen er derfor helt som forventet, men den er sterkt beklagelig sett i lys av strategiens overordnede mål fra partenes avtale; «Vi ønsker å styrke elevenes læring for at elevene skal være godt rustet for livslang læring, for fremtidig arbeidsliv og til aktiv deltakelse i samfunnet».

Til tross for at vi kjenner til at Utdanningsdirektoratet stiller eksplisitte krav til videreutdanningsstudienes innhold, blant annet når det gjelder læreplanforståelse, arbeidet med de grunnleggende ferdighetene, tilpasset opplæring etc., får vi tidvis meldinger om blant annet manglende læreplanknytning til studier i undervisningsfag. Vi stiller oss derfor spørsmål om hvordan disse kravene blir forstått – og dermed etterlevd i praksis.

Etter 6-åringens inntog i norsk skole, vet vi at mange førskolelærere fulgte med. Et flertall av disse har blitt i grunnskolen. Førskolelærerne skal også være en del av den samlede kompetanseplanleggingen i skolen. Å konvertere deres fag i grunnutdanningen til grunnskolelæreres grunnutdanning, for å se hvordan de kan bygge sammen til det antallet studiepoeng som kreves, er krevende. Flere skoleeiere etterlyser spesielle studier som målrettes mot førskolelærergruppen som arbeider i skolen. De skal også oppfylle krav til undervisningskompetanse.

Strategien Kompetanse for kvalitet løfter fram betydningen av kollektiv læring og utvikling av profesjonsfelleskap på den enkelte skole. Vi ser av Deltakerreporten at dette er et område som utfordrer. Dette er også det punktet som oftest kritiseres i den nasjonale videreutdanningssatsingen; satsingen mot enkeltlærere, framfor skolen som organisasjon. I Utdanningsdirektoratet sin kravspesifikasjon til UH, står det at studiene skal inneha ett eller flere arbeidskrav som fører til kunnskapsdeling i eget kollegium. Dette ser imidlertid ikke ut til å være tilstrekkelig som føring for å lykkes med å sette videreutdanning av enkeltlærere inn i en større skolebasert kompetanseutviklingskontekst. Vi anbefaler at Utdanningsdirektoratet ser nærmere på hvordan man kan øke effekten av videreutdanning av enkeltlærere.

Partssamarbeidet har vært helt vesentlig i arbeidet med strategien; fra nasjonalt hold, men også ned på regionalt nivå. Bakgrunnen for et partssamarbeid er at en felles innsats skal styrke kvaliteten i skolen. I den siste strategien har vi fått en dreining over mot regionale tilbud. Dette

fordrer et regionalt samarbeid. I Trøndelag har vi et godt samarbeid i styringsgruppa for etter- og videreutdanning. Her er KS, skoleeiere, UH-institusjonene og Fylkesmannen representert. Samlet har vi en god oversikt over sektoren her i Trøndelag, og en slik struktur vil gjøre det mulig å koordinere og planlegge for regionale tilbud i vår region. Gjennom strukturendringer i UH-sektoren aktualiseres nye regioninndelinger. Dette vil *ikke* tjene vårt gode regionale samarbeid omkring planlegging og organisering av videreutdanning for lærere i vår region. Det vil tvert i mot gjøre et partssamarbeid krevende, og vi ser ikke helt hvordan vi kan skape oss gode strukturer for å bidra inn mot regionale tilbud i sektor.

Rapporten «Spørsmål til skole-Norge» omtaler blant annet stipendordningen i et eget kapittel. Ikke overraskende svarer skoleeierne at denne finansieringsordningen gir dem den nødvendige fleksibiliteten til å få flere lærere med på videreutdanning. Dette er som forventet. Det som er mer spennende er å se hvorvidt gjennomføringen er tilsvarende høy som på vikarordning. Gjennomføring er tross alt resultatmålet. Tre av fire frafall på stipendordningen forklares ut fra at studenten opplever studiene som for omfattende ved siden av jobb. Dette kan være en indikasjon på at stipendordningen ikke er en like bærekraftig modell for gjennomføring som vikarordning. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har også mottatt signaler fra sektor om at enkelte skoleeiere krever at lærere som trenger videreutdanning velger stipendordning hvis de vil bli prioritert framfor kolleger. Det er fullt lovlig av skoleeier, men vi ber Utdanningsdirektoratet om å følge godt med på gjennomføringstall opp mot de valgte finansieringsmodellene. Både gjennomføring og bærekraft er viktige prinsipper i en så stor statlig satsning.

Kompetanse for kvalitet er et av de største nasjonale tiltakene vi har for å løfte kvaliteten innenfor skolesektoren. Sektor er gitt 10 år for å planlegge og gjennomføre en storstilt kompetansedugnad. Rapporten «Spørsmål til skole-Norge» viser at 8 av 10 skoleeiere har kartlagt lærernes kompetanse. En slik kartlegging er en forutsetning for å kunne planlegge for kompetanseutvikling. Slik kartlegging er dessuten ferskvare, og skoleeiers oversikt over dette feltet, betinger derfor kontinuerlig arbeid og planlegging. Det er betryggende med gode tall i rapporten, men vårt inntrykk er nok at ikke alle skoleeiere har denne oversikten – og at de derfor strever med å ha oversikten over kompetansebehovene på sikt. Skoleeier skal ha en plan for kompetanseutvikling for sine ansatte, men det er grunn til å stille spørsmål ved hvordan denne følges opp. Nasjonale myndigheter bør derfor ha trykk på dette punktet.

Etter- og videreutdanning for ansatte i PPT

Etter- og videreutdanning for ansatte i PPT er gjennomført i tråd med de gitte retningslinjer gitt i tildelingsbrev for 2016/17. Ordningen bidrar til økt kompetanse innen områder sektor etterspør.

Fylkesmannen skal gjøre rede... (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad de kommuner med lav kvalitet og kompetanse på barnehage- og grunnskoleområdet som er fulgt opp, har økt sin kvalitet og kompetanse, og videre hvilke virkemidler og tiltak som har hatt god effekt.

På barnehageområdet har vi foretatt risiko- og sårbarhetsvurderinger ved gjennomgang av BASIL og andre indikatorer vi har til bruk på barnehageområdet; henvendelser, klagesaker, kapasitet på kommunenivå etc. Vi har fulgt med på hvem som deltar på samlinger i regi av Fylkesmannen og hvem som deltar på ulike nasjonale satsinger. Vi har ført tilsyn med kommuner, og vi har invitert kommuner/regioner til å delta på de regionale konferansene om kvalitet i barnehagen.

Vi har også konsentrert en satsning om fagbrev i barnehagen i to regioner for å heve kompetansen for ufaglærte.

Samtidig har vi også et øye på kommuner vi mener kan trenge ekstra veiledning i sin forståelse av regelverk og nasjonale satsninger. Vi tar kontakt på telefon eller initierer møter med kommuner. Vi gir da skreddersydd veiledning.

Hvorvidt dette har hatt effekt er vel tidlig å si. Vi har skapt en enda tettere kontakt med kommunene og barnehagene som vi tenker trenger bedre oppfølging, en kontakt som kan bidra til at vi kan oppleves som en støtte i arbeidet som foregår i sektoren. Kommuner som vi har fulgt opp, tar oftere kontakt, og dette ser vi positivt på.

Vi gjennomfører vurdering av kommunenes kvalitet og kompetanse på grunnskoleområdet i flere sammenhenger i løpet av året. Vi bruker data fra nasjonalt kvalitetssystem sammen med kunnskap om kommunene via henvendelser, klager, tilsyn, deltakelse i kompetanseutviklings tiltak og kunnskap om kapasitet på ledernivå. Vi har god kunnskap om sektor i fylket.

Vi er av den oppfatning at sektor øker sin kompetanse og kvalitet gjennom de tiltak som er iverksatt. Dette erfarer vi gjennom dialog, klagesaksbehandling og tilsyn med sektor. Det å kunne se resultater i nasjonalt kvalitetssystem vil naturlig nok ta tid.

Av tiltak som sees i sammenheng med dette området, nevner vi:

Veilderkorps - to kommuner ble anbefalt å søke veiledning. Gjennom dialog med kommunene skisserte vi hvorfor de burde søke veiledning. Begge søkte og fikk tildelt veilederkorps fra 2016. Vi har over år hatt gode tilbakemeldinger fra kommuner som har fått dette tilbudet om veiledning.

Læringsmiljøprosjektet – en kommune har veiledning på dette området nå. Vi har fulgt opp enkeltkommuner/skoler med høye mobbetall, og vi har vurdert tall for fylket for å sette i verk tiltak opp mot nye skoler/kommuner. Deltakere i dette tiltaket melder om gode erfaringer. Samtidig har vi erfart at ikke alle kommuner takker ja til å få veiledning på dette området til tross for vår anbefaling.

Nasjonale prøver – lave skår på nasjonale prøver for fylket som helhet, gjorde at vi iverksatte tiltak for sektor. Det ble arrangert en samling for skoleeiere og skoleledere om oppfølging av resultater på nasjonale prøver og en samling for ledere og lærere om pedagogisk bruk av nasjonale prøver. Manglende oppfølging av resultater bl.a. av nasjonale prøver, var grunnlag for utvelgelse av to kommuner til tilsyn med skolebasert vurdering.

Tilsyn – gjennomføres med kommuner med utgangspunkt i ROS-analyser. Tilsynsmetodikken som omfatter veiledning, fører til at vi følger kommunene tettere inntil eventuelt påviste regelverksbrudd er rettet.

Vurdering for læring – vi har med deltakere i alle puljer fra 5 til 7. Deltakere velges ut med grunnlag i behov i sektor. Vi bidrar til at nettverk som metode benyttes for de skoler/kommuner som deltar i denne satsingen.

Veiledning til sektor – sektor følges opp med veiledning etter behov. Vi har hatt en stort omfang av veiledning til regioner, kommuner og skoler på områder de selv melder behov om eller som vi erfarer at det er behov for. Dette er spesielt på områdene sluttvurdering, læreplanforståelse, spesialundervisning, minoritetsspråklige og tilpasset opplæring.

Videreutdanning for voksenopplæringene - rundt 90 % av deltakerne i voksenopplæringen har innvandrerbakgrunn. Nesten 50 % av lærere som underviser i norsk for voksne innvandrere, har ikke formell kompetanse i norsk som andrespråk. Dette er nasjonale tall fra rapporten «Voksenlæreres kompetanse og kompetansebehov» fra 2015. Situasjonen er nok ikke vesentlig ulik på regionalt nivå. Over år har vi i samarbeid med Vox, lagt til rette for enkeltstående fagdager og etterutdanningskurs. Slike dager kan være motiverende og gi input til lærerne, men vi stiller oss allikevel spørsmålet; får det noen effekt i klasserommet? Blir deltakerne bedre i norsk? Integres de bedre i det norske samfunnet? Vi har i dialog med sektor, og i samarbeid med Vox (Kompetanse Norge), og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, brukt en andel av midlene på dette området til å planlegge og organisere et studietilbud i Norsk som andrespråk. Tilbudet er samlingsbasert, og sees i sammenheng med den årlige regionsamlingen for sektor. 30 studenter fra Trøndelag tar 15 studiepoeng på Nord Universitet, Levanger. Vi mener dette er riktig vei å gå – og håper å kunne legge til rette for en ny pulje høsten 2017.

Fylkesmannen har i samarbeid med KS gjennomført Den gode skoleleder med fokus på skoleledelse, utvikling og bedre regeletterlevelse.

Vi gjennomfører mange tiltak som skal bidra til økt kompetanse og kapasitet i sektor. Vi jobber videre med å se samlet på tiltak og virkemiddelbruk i denne sammenhengen. Det er utfordringer knyttet til sektor sin erkjennelse av eget ståsted. Det er også behov for å bli tydeligere på hvilke tiltak eller hvilken støtte vi kan bidra med og hvilken oppfølging sektor kan forvente fra oss.

Tiltaket må få virke over tid før vi kan si om vi har en langsiktig effekt av det.

Fylkesmannen skal gi tilbakemelding... (fra kapittel 7.3.8.9 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi tilbakemelding på kontroll av foreløpig rapport fra BASIL av antall minoritetsspråklige barn i barnehage – tall per 15.12

Rapporteringskravet utgår, jf. e-post av 26.01.17 fra Udir.

Rapporter på antall årsverk... (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på antall årsverk i fylkesmannens landbruksavdeling per 31.12.2016, og antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2016, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

Pr 31.12.16 har landbruksavdelingen 19,4 årsverk tilsatt.

Fylket har på samme tid 19 landbrukskontor, med samlet 48,95 årsverk.

Rapporter på bruk av midler... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på bruk av midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig fremstilling.

Kapittel 1144 post 77 er i 2016 benyttet til regiongruppemøter og fagdager for kommunene innenfor jordbruk, skogbruk, bygdeutvikling og areal/plan/eiendoms/jus. Videre er det gjennomført 2 todagers samlinger, den årlige samlinga for hele landbruksforvaltninga i Nord-Trøndelag arrangert i Namsos, og den årlige BU- og miljøsamlinga, som i 2016 sammen med det regionale partnerskapet ble arrangert i Lierne.

71 244,00	Høstsamling i Namsos
1 500,00	Foredrag BU-samling
9 891,00	Kurs for kommunene i tilskuddsforvaltning 28.1.16
3 396,00	Regiongruppemøte Steinkjer 10. februar 2016
605,00	Regiongruppemøte Kolvereid
3 470,00	Regiongruppemøte Namdalskommunene
6 811,00	Kommunesamling areal/plan
1 875,00	Honorar befaring BU- og miljøsamling 2016
8 910,00	BU-samling
9 360,00	Regiongruppemøte
51 975,00	BU-og miljøsamling
1 500,00	Foredragsholder BU-samling
16 470,00	Regiongruppemøte oktober 2016
9 949,00	Kurs RMP og PT
3 044,36	Harstad, Odd Magne, Snåsasamlinga
200 000,36	SUM

Gi en kort beskrivelse av arbeidet... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Gi en kort beskrivelse av arbeidet med saker etter naturmangfoldloven, verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Landbruksavdelingen legger prinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-12 til grunn for saker hvor Landbruksavdelingen fatter vedtak. Ved forvaltningskontroller er også kommunenes rutiner mht dette tema. Det er ikke avdekket avvik. Det er forøvrig et tett samarbeid med Miljøvernavdelingen om håndtering av saker etter naturmangfoldloven.

Det har vært få verneplaner og energisaker i 2016, og ingen har representert store problemer for landbruket.

En del konsekvensutredninger i tilknytning til kommunedelplaner for jernbane og E6 har vært og er under arbeid. Landbruksavdelingen er tett på i disse planprosessene, og har vært tydelig på hva som må utredes. Dette er krevende planprosesser for jordvernet, men vi opplever at planleggerne i samferdselsetatene viser respekt for jordvernet, inviterer til god dialog, bidrar til gode konsekvensutredninger og også valg som viser at jordvernet vektlegges.

Rapporter på omfanget... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Rapporter på omfanget av skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Disponibel ramme for skogbruksplanlegging har i 2016 vært:

Tildelt 2016	kr 4.000.000,-
Overført fra 2015	kr 127.257,-
Inntrukket i 2016	kr 141.959,-
Sum	kr 4.269.216,-

Det ble innvilget kr 2.792.247,- til nye skogbruksplanprosjekter i 2016.

Forsinkelser i planlagt områdetakst i Flatanger er årsaken til at Nord-Trøndelag fikk ubrukte midler ved utgangen av 2016. Godkjenning av takstopplegg og tilskudd vil skje første halvår 2017.

Det ble i 2016 igangsatt skogbruksplanprosjekt med revidering av miljøregistreringer i Grong og Høylandet kommuner. Videre er det i 2016 inngått avtale mellom lokal prosjektgruppe og takstselskap om skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i Leka. Dette er et fellesprosjekt med flere kommuner i Nordland. Prosjektene som er igangsatt har fått innvilga tilskudd basert på de søknader som foreligger og med den rammen som er omforent.

Områdetakst i Namsos ble avsluttet i desember 2016. Områdetaksten i Verdal som var planlagt avsluttet i 2016 er noe forsinket på grunn av sen laserdataleveranse. Forventet avslutning er februar/mars 2017. Områdetakst i Leksvik (fellesprosjekt med Bjugn og Rissa i Sør-Trøndelag) som ble igangsatt i 2015 har en framdrift som planlagt og skal avsluttes i 2017.

Beskriv kort arbeidet med klimatilta... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort arbeidet med klimatilta innenfor landbrukssektoren, og gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.

Det gis miljøtilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel i ett område som en prøveordning. Tiltaket har fått bra tilslutning og ordninga vurderes utvida i nye RMP. Storparten av Regionale klima- og miljømidler er prioritert brukt til informasjon om tiltak for redusert utslipp av klimagasser og tiltak for klimatilpassing. Det forventes at informasjonstiltaka på sikt gir redusert utslipp av klimagasser og redusert tap av jord til vann.

Den årlige fagsamlinga for kommunene som FM har i november var i fjor i stor grad via tiltak for redusert klimautslipp.

Vi er et av pilotfylkene med planting av skog på nye arealer som klimatilta. Det treårige prosjektet er godt i gang og rapporterer jevnlig til landbruksdirektoratet og miljødirektoratet etter eget opplegg for det nasjonale prosjektet.

Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske... (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll:

Fylkesmannen kontroll av kommuner og foretak er i hovedsak gjennomført i henhold til kontrollplan. I tillegg har Fylkesmannen overprøvd kommunens vedtak i 6 saker , jf. tabell.

Vi har i flere år både i forbindelse med forvaltningskontroll og veiledning overfor kommunene, hatt sterkt fokus på avkorting på grunn av feilopplysninger .Dette arbeidet ser nå ut til å gi resultat , både i form av antall avkortinger og kvaliteten på saksbehandling (begrunnelse for å avkorte / ikke avkorte). Omfang av avkorting framgår av egen tabell. De fleste kommuner har en del saker som framgår av PT 4100 C (avvik mellom søknad og kommunedata) som ikke er vurdert for avkorting.

I løpet av 2016 har kommunene og Fylkesmannen behandlet 11 saker på bakgrunn av brudd på dyrevelferdslovgivninga. Dette viser at samarbeidet mellom kommuner/Fylkesmann og Mattilsynet om informasjonsutveksling er i ferd med å gi resultater.

Gi en oversikt over gjennomførte kontroller... (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Gi en oversikt over gjennomførte kontroller og hvordan avvik er fulgt opp, og gi en vurdering av kontrollresultatene. Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer.

Oversikt over gjennomførte kontroller og oppfølging av avvik framgår av tabellen. Ut over dette følges avvik opp gjennom kontinuerlig dialog med kommunene om forvaltningspraksis , hvor resultat av forvaltningskontroll er viktige element. Forvaltningskontrollene viser at kommunene har utfordringer med å foreta en risikobasert utplukk til sine stedlige kontroller av PT- og RMP-søknader. Omfanget av stedlige kontroller er på 5 %.

Tabellen viser at 14 personer har jobba med kontroll. Av disse har 3 slutta i løpet av året , og 3 begynt i løpet av året.

Utarbeid oversikt... (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Utarbeid oversikt over og gi en vurdering av klager og dispensasjonsøknader behandlet av fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.

Vi viser her i sin helhet til tabellen.

Avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	5	2

Det er gitt fire dispensjoner fra krav til næringsinntekt , og en dispensasjon fra søknadsfrist

Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	2	15	1	0

Ingen av klagen gjelder avløsertilskudd. Klage på vedtak om avkorting er gjentakende, både avkorting på grunn av manglende gjødslingsplan og feilopplysninger. To klagesaker med utgangspunkt i vedtak fra mattilsynet (dyrevelferd)

Regionale miljøtilskudd

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	2	6	0	4

Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer

Antall personer	14.0
Antall årsverk	1.8

Av 1.8 årsverk er ett årsverk utført av 3 personer

SMIL

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	3	1	0

To av klagen er fra samme foretak og er klage på kommunen saksbehandling og forskjellsbehandling. En klage på tilbaketrekking av tilskudd på grunn av ulovlig veibygging. En dispensasjon gitt til beitelag som ikke søke produksjonstilskudd.

Tidligpensjon for jordbrukere

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	1	0	0

Klage på fastsettelse av referanseinntekt.

Øvrige tilskuddsordninger

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
1	2	5	0	0

Gi en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.9 i TB)**Rapportere på**

Gi en oversikt over

- Antall mottatte redegjørelser fra kommunen for avkorting av tilskudd (kopi av brev som er sendt søker), samt antall kommuner som har sendt dette.
- Antall mottatte redegjørelser fra kommunene i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse skal sendes FM i PT-4100B), samt antall kommuner som har sendt dette.

For søknadsomgangene august 2015 og januar 2016 er det fortatt avkortinger i utbetaling av produksjonstilskudd for 160 foretak.

Viser for øvrig til tabell

Avkortning av tilskudd

	Antall mottatte redegjørelser	Antall kommuner som har sendt redegjørelse
Redegjørelse fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt til søker)	120	18
Redegjørelse fra kommunen i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse i PT4100B)	40	16

Tallene gjelder søknadsomgangene august 2015 og januar 2016. 60 saker på PT 4100 A med feilopplysninger som kunne ha ført til feil utbetaling og som ikke er avkortet. FM har mottatt begrunnelse for hvorfor kommunen ikke har avkorta i 40 av de 60 sakene.

Innenfor regionalt... (fra kapittel 7.3.9.10 i TB)**Rapportere på**

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det gis en oversikt over:

- Hvilke tiltak som er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.
- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

a. Tiltak som er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet:

Deltakelse i fylkets Geodatautvalg for samarbeid om kartlegging og vedlikehold av kartdata i fylket.

Søknad til NIBIO om midler til finansiering av landbrukspartens andel av kostnadene til geovekst prosjektene.

Samarbeid med skogbruksetaten om del finansiering av skogbruksplaner i geovekstprosjekter.

Søknad om medfinansiering fra Fylkesmannen i forbindelse med digitalisering av gamle flyfoto.

Kursarrangement i samarbeid med NIBIO og kartverket for kursing av gårdskartansvarlige i kommunene. I 2016 ble det holdt 1 feltkurs, og det ble gjennomført 1 kursdag for Røyrvik kommune som ikke hadde anledning til å delta på feltkurset. Vi har holdt ajourføringskurs hvert år unntatt i 2016. I 2016 vurderte vi i samarbeid med NIBIO at alle kommunene hadde vært på ajourføringskurs i løpet av de siste årene.

Det er foretatt forvaltningskontroll i 3 kommuner hvor gårdskart var et av kontrolltemaene. Ellers har vi jevnlig kontakt med kartverket, NIBIO og kartansvarlige i kommunene personlig, via telefon og epost.

b. Evt. kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret.

Ikke ajourført AR5 2016, i parentes siste ajourføring:

Namsos(17.11.15), Namdalseid (17.11.15), Lierne (01.06.15), Røyrvik, Namsskogan, Overhalla (17.11.15), Fosnes (22.01.15), Flatanger.

Ikke sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret iht. NIBIO tabell:

Steinkjer

Nærøy, kart ajourhold 02.09.16, filer sendt høsten 2016. Kommer i tabell 14. februar.

Flatanger: Tekniske problemer vår 2016. Sendt på nytt høsten 2016. Kommer i tabell 14. februar.

c. Utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5):

Mannskapsmangel og mangelfull organisering i kommunen for gjennomføring av arbeidet.

Prioritering av tid.

Varsel fra grunneiere om arealendringer: Gjengroing, forsumping, omdisponering av jordbruksareal til skog, veg, bygninger o.l. Nydyrking og rydding til innmarksbeite.

Kartsamarbeid

Rapporteringskrav	Kort redegjørelse (stikkord)
a. Hvilke tiltak er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.	Deltakelse i fylkets geodatautvalg, finansiering av landbrukspartens andel i kartprosjekter, forvaltningskontroll gårdskart, jevnlig kontakt Kartverket, NIBIO og kartansvarlige i kommunene
b. Eventuelle kommuner som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).	Ikke ajourført i 2016, i parentes siste ajourføring: Namsos (171115), Namdalseid (171115), Overhalla (171115), Fosnes (220115), Lierne (010615), Røyrvik, Namsskogan og Flatanger. Ikke sendt nye jordregister til landbruksregister iht. NIBIO tabell: Steinkjer, Nærøy og Flatanger.
c. Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5)	Mangelfull organisering i kommunene. Varsel fra grunneiere om arealendringer

Rapporter på andel godkjente bruksregler... (fra kapittel 7.3.9.11.1 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner

Alle distriktene i Nord-Trøndelag har godkjente bruksregler. Ingen endringer av bruksregler er behandlet i 2016. For ett distrikt har Jordskifteretten opphevet beitebruksreglene iht reindriftslovens § 59, fjerde ledd. Fylkesmannen har ikke kommet i posisjon til å få satt i gang arbeid med nye beitebruksregler.

Fire distrikter har utarbeidet nye distriktsplaner iht til reindriftslovens § 62. Ett distrikt er ut fra eget utsagn i ferd med å utarbeide ny plan, men har en eldre plan utarbeidet etter gammel lov. Fylkesmannen har fram til nå vurdert at eksisterende plan fyller minimumskravet i § 62. Ett distrikt har ikke utarbeidet distriktsplan.

Rapporter på oppfølging... (fra kapittel 7.3.9.11.2 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på oppfølging av brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Fylkesmannen har ikke registrert brudd på bruksregler i noen av reinbeitedistriktene i 2016.

Det er ikke behandlet noen saker vedrørende ulovlig oppsatte gjeterhytter, gjerder eller anlegg i 2016. Vi har satt i gang et arbeid med å få oversikt over og status for alle gjeterhytter og gjerder i reinbeiteområdet.

Gi en kort oversikt... (fra kapittel 7.3.9.11.3 i TB)**Rapportere på**

Gi en kort oversikt over arbeidet i samarbeidsforumet med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget, samt dialogen med reindriftsnæringen.

Det er i løpet av året avviklet ett dialogmøte mellom NRL, Sametinget og Fylkesmannen. Følgende tema ble diskutert på møtet:

Sammenslåing av fylkesmannsembetene i Trøndelag, med spesiell fokus på reindriftsforvaltningens innplassering.

Hvordan sikre god medvirkning fra reindriften i arealsaker.

Vindkraft og reindrift m/utgangspunkt i byggestart for vindkraftprosjekter på Fosen.

CWD.

Fylkesmannen har også i 2016 arrangert Reindriftskonferansen, der målgruppen er fylkets reindriftsutøvere. Godt besøkt og gode tilbakemeldinger. Alle siidaandeler ble invitert til et møte før slaktesesongen startet, der vi gikk gjennom fjorårets slakteresultater og aktuelle forskriftsendringer mv. Vi inviterte Mattilsynet til å orientere om og svare på spørsmål vedrørende CWD/skrantesjuka. Ellers foregår kontakten med reindriftsutøverne løpende og etter behov. Vi prøver å være tilstede ved en del gjerder, men greier ikke fullt ut å prioritere dette. Vi prioriterte å delta på noen kalvemerking, etter oppmoding fra aktuelle reineiere.

3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Fylkesmannen har i 2016 samlet disponert kr. 75 989 000 på eget driftskapittel, kap 0525 01. I tillegg kommer tildelinger og fullmakter fra andre

fagdepartement og direktorat som vi har disponert jfr. Bevilgningsrapporten.

Vi har i 2016 et mindreforbruk på kap 0525 01 på kr 292 000, som søkes overført til 2016 jfr. Note B.

Det er en kontinuerlig utfordring å balansere ressursbruken for å dekke de krav og forventninger som stilles til oss. Sterk økning i rettsikkerhetsoppgaver på flere fagområder skaper utfordringer i forhold til å klare å være tilstrekkelig aktiv med utviklingsoppgaver, ivareta pådriverrollen og råd og veiledningsbistand. Vi har god og bred kompetanse i embetet, men er sårbare både på kapasitet og på fagområder hvor vi er få medarbeidere. For å kunne ha en naturlig autoritet er det viktig at vi oppleves som praksisaktuelle og ikke bare blir medarbeidere som har autoritet utelukkende gjennom rollen som fylkesmann. Vi skulle derfor på enkelte fagområder gjerne ha hatt mulighet til å være mere tilstede der tjenestene utøves. For å få dette til er vi avhengige av å i større grad kunne prioritere oppgavene selv og ha mindre omfang på oppgaver gitt fra ulike direktorat og departement.

Vi fikk et mindreforbruk i 2016 på om lag 300 000,- Gjennom de siste 4 årene har vi redusert det akkumulerte mindreforbruket for hvert år, noe som tilsier at vi reelt sett har hatt underskudd i forhold til de årlige bevilgningene. Vi fikk i 2016 også en ekstra kompensasjon på kr. 540 000 knyttet til MVA reformen i staten. I 2017 blir derfor de økonomiske utfordringene store gjennom en kombinasjon av økte kostnader knyttet til fusjoneringen med Sør – Trøndelag, nye akkumulerte effektivitetskrav gjennom avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen og at bufferen knyttet til tidligere års mindreforbruk er minimal.

I 2016 ble det gitt en bevilgning på kr. 6 379 000 på vergemålsområdet inkludert en ekstrabevilgning på kr 445 000. Foreløpig rammetildeling for 2017 viser en bevilgning på kr 5 031 150 dvs. over 1,3 millioner kroner mindre enn i 2017. I tillegg kommer pensjonskostnader inkluder arbeidsgiveravgift på vergemålsområdet på kr 715 000. Innenfor vergemålsområdet er derfor omstillingsbehovet ekstra stort.

Til og med 2016 var vi tildelt en ekstra ressurs for å følge opp våre oppdrag i forhold til kommunereformen. For vår del utgjorde dette 1,3 mill.kr. i 2016. Det har fortsatt vært og vil være oppgaver som må følges opp i reformarbeidet. For embetet hadde vært svært positivt med en videreføring av denne ressursen, slik at vi kunne beholdt kompetanse og kapasitet i utviklingsarbeidet. Særlig i en situasjon hvor samla ramme reduseres og hvor vi får store utfordringer med prosjektfinansieringen av vergemål er dette krevende.

Reindriftsavdelingen var også i 2016 finansiert gjennom belastningsfullmakt. I forhold til optimal ressursbruk var det utfordrende at endelig budsjett-tildeling først skjedde like før sommerferien. I hovedsak har ressursbruken vært i tråd med budsjett og tidligere år. Det er ingen større endringer i oppdrag og oppgaver som tilsier endringer.

I forhold til kap 1142 post 45 (*større utstyrskjøp og vedlikehold*) er det et underforbruk i forhold til tildelt budsjett fordi en større faktura ifb med vedlikehold av grensegjerdet i Børgesjøen kom så sent på året at det ikke ble regnskapsført i 2016. I tillegg har det pga manglende søknader ift forskrift om fjerning av gamle gjerder i Nord-Trøndelag, ikke vært behov for helikopterbefaringer.

Det er selvfølgelig ikke noe mål å ha mindreforbruk men vi ser at fusjoneringen medfører ekstra pukkelkostnader som vi ikke kan påregne og få fullt ut kompensert.

Vi har forsøkt å bruke tildelte midler på best mulig måte for å oppnå resultatkravene som har fulgt med midlene.

På kapittel 0525 post 01 (senere kalt «drift») økte ressursbruken med 1 % noe som er mindre enn lønns- og prisveksten i 2016.

Ressursbruken på andre fagdepartementer (senere «Fagdep») gjenspeiler bare bruk av lønnsmidler. Korrigerer vi for feil i rapport fra 2015 er økningen her på 13%, men da grunnlaget er mindre vil endring i tallstørrelser få større utslag.

Klima- og miljødepartementet

Endringene er så små at det er vanskelig å kommentere dette på generelt grunnlag. Miljøvern avdelingen leverer detaljerte rapporter om bruk av midler og måloppnåelse.

Landbruks- og matdepartementet

Under «Fagdep» ble ikke Reindrift på kr. 2.500.911 synliggjort i rapport fra 2015. (Ble kommentert i årsrapporten for 2015.) Bevilgningen økte litt i 2016. Fra 2017 er reindrift overført til vårt driftskapittel.

Justisdepartementet og Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 470 – Integrering av innvandrere ble overført fra BLD til JD i 2016. Beløpet er ikke så stort at det får store utslag for rapporteringen.

Økningen under «Fagdep» for Justisdepartementet skyldes økningen økte tildelinger på Vergemålsområdet.

Kunnskapsdepartementet

Små endringer. Nedgang på «Drift» skyldes i sykmeldinger/permisjoner som det ikke har blitt kompensert for i perioder. Oppgavene er likevel utført.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Bruken av ressurser på administrativt område på ordinær drift gikk ned. Skyldes i hovedsak reduksjon i ansatte samt økt overheadinntekt. Området har endringer mellom konti fra år til år, men det er av naturlig karakter så vi kommenterer ikke dette ytterligere.

På ordinær drift styrka vi arbeidet opp mot planlegging, bolig og bygningsrett. Samtidig ser det ut som vi reduserte arbeidet med «andre områder». Dette stemmer ikke da bevilgningen på «Fagdep» økte tilsvarende.

Arbeids- og sosialdepartementet

Ingen større variasjon.

Helse- og omsorgsdepartementet

Endringen på driftsområdet skyldes at vi fikk tilført midler for å styrke arbeidet med pasient og brukerrettighetsloven på området 880 (tidligere 76 og 77) «Kvalitet og samhandling og andre oppdrag». Disse midlene fikk vi i 2015 via fagdepartementet. Denne posten gikk ikke ned tilsvarende og det skyldes økt bevilgning i forhold til arbeidet med ressursportalen.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2016	Fagdep. 2016	Kapittel 0525, 2015	Fagdep. 2015
Arbeids- og sosialdepartementet	948 393	1 309 079	656 701	1 519 334
Barne- og likestillingsdepartementet	2 706 206	569 015	3 172 158	463 985
Helse- og omsorgsdepartementet	9 617 561	2 901 047	8 647 602	3 261 804
Justis- og beredskapsdepartementet	2 561 867	6 610 471	2 067 538	4 848 852
Klima- og miljødepartementet	9 311 059	3 396 430	9 085 505	3 089 159
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	29 567 552	1 179 077	30 517 951	586 343
Kunnskapsdepartementet	7 118 890	1 432 239	7 470 267	1 322 984
Landbruks- og matdepartementet	13 544 820	2 559 135	12 937 418	0
Andre	4 011	0	0	0
Sum	75 380 359	19 956 493	74 555 140	15 092 461

Landbruks- og matdepartementet hadde ikke med kr. 2.500.911 under Fagdep. 2015. Dette gjelder reindrift. Under "Kap 0525" for 2015 viser tabellen kr. 312.696 for lite på Barne- og likestillings- og inkluderingsdep. og tilsvarende for mye på Justis- og beredskapsdepartementet.

3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de gitte økonomiske fullmakter i 2016 mener vi at embetet løser samfunnsoppdraget på en god måte.

For nærmere redegjørelse for ressursbruk se kap. 3.3. For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6

3.5 Andre forhold

Miljøvernavdelingen er avhengig av fagmidler tildelt av Miljødirektoratet. Vi har i 2016 hatt en midlertidig ansatt som har arbeidet med forvaltningsplaner for verneområder.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Vi videreførte i 2016 våre rutiner for planlegging og oppfølging. Vi ser imidlertid at omleggingen av struktur i VØI og tildelingsbrev gjør at vi må foreta en gjennomgang av virksomhetsplanleggingen. Når departementene i større grad samkjører sine forventninger i tverrdepartementale oppdrag er det viktig at fylkesmannen klarer å videreføre dette slik at vi ikke unødig sektoriserer og fragmenterer. Det er naturlig og se dette i sammenheng med utvikling av nye rutiner for virksomhetsplanlegging for FM Trøndelag.

Budsjettmidler til avdelingene blir fastsatt i februar som rammetildeling. Avdelingsdirektørene er resultatansvarlige for sine områder. Det er ikke foretatt omdisponeringer mellom avdelingene i 2016. I 2015 ble deler av bevilgningen holdt tilbake for å kunne ha midler å sette inn for å styrke områder hvor midtveisevalueringen viste potensiale for svikt. Dette ble ikke gjort i 2016 men det ble holdt av midler for å ha en buffer i forhold til den usikre flyktningsituasjonen ved inngangen til 2016. Nå fikk vi ikke den flykningetilstrømmingen som ble spådd, men vi valgte likevel å bruke en halv stilling i 2016 på å bistå kommunene bl.a. med råd og veiledning i forbindelse med bosetting og integrering samt opprettelse av læringsnettverk på tvers.

4.1.1 Embetets risikostyring

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er godt tilpasset den risiko og vesentlighet vi potensielt kan utsettes for.

Tildelingsbrev og VØI gir en samlet oversikt over forutsetninger, rammer og oppgaver.

Med utgangspunkt i tildelingsbrev og VØI og det som evt. blir identifisert som embetsvise fellessatsinger blir det utarbeidet avdelingsvise virksomhetsplaner. I 2016 var bosetting og integrering av flykninger og kommunereformen to satsingsområder som således ble gjort avdelingsovergrepene og ble gjort til faste punkter på det ukentlige ledermøte for å følge utviklingen på disse områdene tett. På slutten av året har etableringen av FM Trøndelag vært et slik fast punkt.

Det legges godt til rette for ansattes medvirkning i utarbeidelsen av virksomhetsplanene og man skal gjennom denne prosessen identifisere områder med risiko for svikt og aktuelle tiltak for å minimere sannsynlighet for at svikt inntreffer. Vi har nå i flere kjørt en VP prosess der vurdering av risiko er en systematisk del av VP planleggingen knyttet til alle mål på alle avdelinger. På den måten integrerer vi risikostyring og virksomhetsplanlegging og vi synes en slik integrert måte og gjøre det på er nyttig for oss. Avdelingsledelsen har ansvar for at mål nås, og det rapporteres gjennom året til ledermøte på hvordan avdelingene ligger an som en del av internkontrollen.

I tillegg er «ledelsens gjennomgang» egne temamøter i ledergruppen i løpet av året der man redegjør for hvordan man ligger an i forhold til avdelingens bidrag til embetsoppdrag og VØI. Vi har en grundigere halvårsgjennomgang i juni – der alle avdelinger melder på hvilke områder man evt. ligger an til avvik så langt i året og hvilke tiltak man vil iverksette for å komme i mål. Eksempler på dette innenfor administrasjonsavdelingens område ved halvårsgjennomgangen var arkiv og IKT som pekte seg ut som kritiske områder på det tidspunktet og hvor det ble tatt grep som gjorde at tjenesteproduksjonen på de områdene ble tilfredsstillende i løpet av høsten 2016.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Det har blitt jobbet godt på flere avdelinger de siste årene med gjennomgang og oppdatering av rutiner i forbindelse med arbeidet med først det elektroniske kvalitetssystemet EK som ble innført og så utfaset når Risk Manager kom. I stedet for å velte internkontrollen til FMNT over til Risk Manager vil vi legge rutinen til FM Trøndelag inn i Risk Manager. Det må settes i gang et omfattende arbeid i 2017 med kartlegging av rutiner og praksis for og ta stilling til hva som skal gjelde i FM Trøndelag. Erfaring fra andre fusjonsprosesser tilsier at dette kan bli et utfordrende prosess for enkelte fordi det innebærer avlæring av internaliserte måter å utføre arbeidet på. Vi har avviksskjema som ansatte kan benytte for å melde avvik fra rutiner og god praksis.

Ledelsen vurderer at styringssystemene fungerer godt, og at det er god styring og kontroll i virksomheten. Vi har da hensyntatt:

- Embetet sin evne til å nå de mål og resultat som er satt i tildelingsbrev og embetsoppdrag
- Embetet sin evne til effektiv ressursbruk innenfor tildelte midler
- Økonomistyring i embetet
- Kontroll med at risiko er innenfor akseptabelt nivå

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Utviklingen med økt antall rettighetsklager på flere fagområder har fortsatt også i 2016. Det er flere saker og mange saker er komplekse og omhandler flere områder. Dette utfordrer vår kapasitet samtidig som det også setter større krav til egen samordning og bred faglig tilnærming. Vi har mange medarbeidere med meget god faglig bakgrunn, men utfordringene er størst med tanke på å sikre at vi er praksistruverdige nok. Våre prioriteringer utfordres, hvor vi da som hovedregel må legge mindre vekt på utviklingsoppdrag, planlagte tilsyn og ekstern tilstedeværelse. Vi har da bevisst forsøkt å prioritere kontakt med førstelinjen, noe som da har medført mindre tilstedeværelse på sentrale samlinger, møter og arrangement på enkelte fagområder.

Fylkesmannen har hatt en betydelig nedgang i turnover, fra 10,49 % i 2015 til 4,75 % i 2016. Om dette skyldes den bevisste satsingen vi hadde fra 2013 til 2015 med å øke lønningene, andre interne forhold, eller endringer i det eksterne arbeidsmarkedet vet vi ikke, men det er uansett

gladelig og registrere da kontinuitet er viktig for tjenestekvalitet.

Fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag valgte å innføre ansettelsesstopp på alle faste stillinger når vedtaket om FM Trøndelag kom, for å gi oss selv handlingsrom. Det vil si at alle stillinger hos oss er utlyst som midlertidige stillinger frem til senest 31.12.17. På tross av dette opplever vi at vi får godt kvalifiserte søkere på alle typer stillinger.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Fylkesmannen leier 5.236 M² av Statsbygg Midt-Norge i Statens Hus Steinkjer. Leieavtalen gjelder til 2031. Vi opplever god samhandlingen med Statsbygg når det gjelder behov for vedlikehold både for eget leieareal og fellesarealene i Statens Hus. Fylkesmannen koordinerer bruken av fellesarealene og tilhørende utstyr knytta til disse på vegne av alle leietakerne på Statens Hus.

Fylkesmannen har også ansvaret for fellestjenestene på «huset». Disse omfatter bl.a. ekspedisjon, renhold, internvaktmester, husvert og tjenester knytta mot felles IKT-tjenester og kurs- og konferanseaktiviteter. Dette medfører at Fylkesmannen har arbeidsgiveransvar for ca. 11 årsverk knyttet til dette området.

Administrasjonsavdelingen har oversikt over alle eiendeler innen drift/inventar og IKT.

Reindriftsavdelingen leier lokaler av Samien Sietje i Snåsa kommune. Lokalene vurderes å være i bra stand og det er fornyet en del inventar de siste årene. Reindriftsavdelingen disponerer egen leiebil, eget feltutstyr inkludert snøscootere, kjelker, og bilhengere. Snøscootere fornyes ved behov og avhengig av tildeling på post 45. Ny scooter ble innkjøpt i 2016. Tyngre feltutstyr oppbevares i leid lagerbygg.

Vi leier kontorer/arbeidsplasser for nasjonalparkforvalterne i Røyrvik og Lierne. Disse er i tilknytning til andre kontorfellesskaper som gjør at de har tilgang til nødvendige kontorfasiliteter. Fylkesmannen leier «Sklinna Fyr» av Kystverket Midt-Norge. Formålet med denne leien er forskning og kartlegging i samarbeid med universitetene i Trøndelag. Leieavtalen opphører i juli 2021.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Som tidligere redegjort er virksomhetsplanen med risikovurderinger gjenstand for avdelingsvise og ledergruppegjennomganger i løpet av året. Dette som en del av vårt internkontrollsystem. Gjennom dette foretas justeringer og prioriteringer mellom fagområder gjennom året.

Riksrevisjonens beretning ang. 2016 er ikke klar enda. Vi fikk ingen merknader i 2016 knyttet til Riksrevisjonens gjennomgang av årsregnskapet for 2015. Ernst & Young gjennomførte revisjon av vergemålsregnskap i oktober 2016. Embetet fikk en god tilbakemelding, samt noen råd til videre oppfølging og forbedring.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag starta i 2016 arbeid med styringssystem basert på «Risk Manager». Styringssystemet ivaretar de overordnede føringene for styring og kontroll ift. sikkerhetsmål som er beskrevet i vår overordnede Policy for risikostyring og informasjonssikkerhet. I tillegg er rutiner for innsyn og utlevering av opplysninger i henhold til personopplysningsloven dokumentert i arkivplan for embetet.

Embetet har et nedsatt et sikkerhetsutvalg som følger opp sikkerhetsarbeidet ved embetet. Dette utvalget har mandat til å ivareta sikkerhetsarbeidet på både gradert og ugradert materiale. Sikkerhetsutvalget er tverrfaglig sammensatt, ledes av administrasjonsdirektør og rapporterer direkte til embetsledelsen.

Det er utarbeidet en egen retningslinje for informasjonssikkerhet som gjelder all informasjonsbehandling som skjer internt i embetet og som embetet har ansvar for eksternt. Retningslinjen omfatter all behandling, lagring og kommunikasjon av informasjon både muntlig, på papir og digitalt. All bruk av IKT-verktøy er også inkludert.

I forhold til informasjonssikkerhet baserer embetet seg på å sikre integritet, konfidensialitet og tilgjengelighet i prioritert rekkefølge. Dette gjelder også digitale tjenester vi selv er systemeier av.

I embetets styringssystem for informasjonssikkerhet er det stilt krav til embetets digitale beredskap i forhold til uønskede hendelser. Embetet arbeider kontinuerlig for å modernisere og styrke infrastrukturen med tanke på redundans og sikkerhetsmekanismer for å unngå at enkeltpunkter eller enkeltfeil får store konsekvenser. Fylkesmannsembetene har satsset på økt redundans/robusthet og har styrket infrastrukturen ved etablering og tilrettelegging av flere datasentre. Det er også økt fokus på tiltak og prosedyrer for styrket objektsikring i forhold til sentrale virksomhetskritiske bygninger/datasentre.

Embetet benytter DSB-CIM som støtteverktøy for håndtering av alvorlige hendelser.

Embetet gjennomfører øvelser på flere plan for å kunne best mulig håndtere situasjoner der IKT infrastrukturen helt eller delvis faller ut. Det gjennomføres bl.a. tester på at UPS og nødstrøm fungerer ved strømutfall. Det innebærer at infrastruktur og mange basistjenester fungerer umiddelbart dog med noe redusert kapasitet.

Embetet arbeider med sikkerhetskultur som et element i kulturbygging og satser på informasjonstiltak og opplæring av alle ansatte i forhold til risikostyring og informasjonssikkerhet. Dette skjer gjennom introduksjonsprogram som skal sikre at ansatte har, eller tilegner seg, kompetanse om informasjonssikkerhet, nyheter og artikler på embetets intranett, tilbud om kurs/seminarer samt informasjon på allmøter. For øvrig tas viktige saker som har med risiko å gjøre opp i møter med embetsledelsen fortløpende.

Embetet har i 2016 hatt særlig oppmerksomhet på ansattes holdning til informasjonssikkerhet og holdninger til trusler bl.a. på Internett. Vi har i den sammenheng brukt informasjonsmateriell utarbeidet av NORSIS hvor våre ansatte har deltatt bl.a. spørreundersøkelser og fått informasjon om sikkerhetsspørsmål.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har en personalpolitikk på linje med statens føringer, og vi har et godt samarbeid med fagorganisasjonene i embetet. Vi har en vernetjeneste som er i tråd med reglene i arbeidsmiljøloven, og saker tas opp med tillitsvalgte i tråd med Hovedavtalen og lokal tilpasningsavtale til Hovedavtalen.

Vi har et kombinert Arbeidsmiljøutvalg og Samarbeidsforum der vernetjenesten deltar sammen med hovedtillitsvalgte, embetsledelsen og arbeidsgiverrepresentanter. Der tas saker opp som er av felles interesse og ivaretar medbestemmelsen til de tillitsvalgte. Embetet er også tilknyttet bedriftshelsetjenesten IHMS med god tilgjengelighet for de ansatte. De gir nyansatte tilbud om samtale, de bidrar også med vernerunder, psykososiale støttesamtaler, oppfølging av sykmeldte og andre tjenester ved eventuelle behov. Vår kontaktperson i bedriftshelsetjenesten deltar på 1-2 møter i året i AMU/Samarbeidsforum, og ellers ved behov.

For å ivareta arbeidsgiverrollen på en god måte og for å kunne ha en likeverdig praktisering av personalpolitikken i embetet, etablerte vi i 2016 Personalforum for avdelingsdirektørene i embetet. Dette har vist seg som nyttig.

Vi har ikke hatt meldinger om avvik i forhold til det psykososiale arbeidsmiljøet eller særlige forhold knyttet til HMS/arbeidsmiljø. Fysisk tilrettelegging av arbeidsplassen gjøres fortløpende og er et tilbud til alle nyansatte ved embetet. Det systematiske HMS-arbeidet skal revideres når vi fra 01.01.18 slås sammen med fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Det skal da etableres elektronisk kvalitetshåndbok (Risk Manager) der HMS-systemet vil inngå som en del av dette.

Vi har siden 2008 vært medlem av den regionale trainee-ordningen Intro Trainee der vi har årlig hatt traineer som har jobbet hos oss i perioder fra 8 måneder til ett år. I 2016 hadde vi 2 traineer en som var tilsatt i administrasjonsavdelingen, og en i oppvekst- og utdanningsavdelingen og i september 2017 får vi en ny. Dette er en ordning vi har hatt svært positivt utbytte av. Vi mener det er viktig og ta samfunnsansvar gjennom og delta i traineeordningen i et kompetansefattig fylke som Nord – Trøndelag, og dette har for vår del gått på bekostning av lærling. I 2017 vil vi derfor også ta inn lærling.

Sykefravær

I vår IA-avtale har vi et mål om at sykefraværet på årsbasis ikke skal overstige 4,2 %. For 2016 var det totale sykefraværet 5,95 % (legemeldt og egenmeldt). Kvinners fravær var totalt 6,2 %, mens menn hadde et totalt fravær på 1,5 %. Sykefraværsstatistikken rapporteres kvartalsvis til ledermøtet og til AMU/Samarbeidsforum for å avdekke om årsaken til fraværet er jobberelatert. Den er også et tema i Personalforum (for avdelingsdirektørene) der diskusjon av sykefraværsoppfølging, tiltak og praksis er tema. Dette er viktige kommunikasjonskanaler i tillegg til sykefraværsoppfølgingen og samtalen med den enkelte

Medarbeiderundersøkelsen 2016

Medarbeiderundersøkelse gjennomføres annethvert år og ble gjennomført høsten 2016. Vi har høy deltagelse ved slike undersøkelser, 87 % deltok i 2016. Vårt resultat var gjennomgående positivt, og lå stort sett over snittet for virksomheter vi blir sammenlignet med. Våre høyeste resultater finner vi på følgende spørsmål:

- Jeg er villig til å gjøre en ekstra innsats ved behov (4,6)
- Jeg er stolt over å være ansatt i min virksomhet (4,4)
- Jeg føler meg trygg på at jeg får relevant informasjon om omstillingen (4,4)
- Jeg vet hva som forventes av meg i jobben min (4,3)
- Jobben min er så interessant at den i seg selv er motiverende (4,3)

Omstillingsprosessen fylkesmannen i Trøndelag

Vi fikk oppnevnt en lokal omstillingsgruppe i tråd med KMD sitt mandat som hadde sitt første møte i november med til sammen 8 tillitsvalgte og 6 ledere og med eksternt innleid prosjektsekretær. Lokal omstillingsgruppe skal være arenaen for å ivareta informasjon, drøfting og forhandling etter Hovedavtalen knyttet til FM Trøndelag.

Omstillingsprosessen knyttet til sammenslåing av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ført til at vi i 2016 har hatt hyppige møter med både tillitsvalgte og verneombud, utover møtene i AMU/Samarbeidsforum. En av utfordringene i fusjonsprosessen er samtidighet i informasjon. Vi har derfor koordinert med fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomført månedlige møter mellom embetsledelsen, vernetjenesten og hovedtillitsvalgte m/varaer. I tillegg ble det i 2016 gjennomført allmøter for alle ansatte ca. annenhver måned. Målet har vært å sikre god kommunikasjon og samtidig informasjon til alle ansatte i begge embetene. Vi har også laget en felles intranettside hvor vi søker og legge informasjon om sammenslåingen.

I september 2016 gjennomførte vi også kick-off samling for alle ansatte i Åre. Det faglige programmet inneholdt arbeid med mål, verdier og visjoner for det nye embetet. I desember 2016 arrangerte vi i samarbeid med Fylkesmannen i Trøndelag fellessamling for utvidet ledergruppe, tillitsvalgte og vernetjenesten i begge embetene. Her var sammenslåingsprosessen og ansattes rettigheter og plikter under omstilling tema.

Ytre miljø

Fylkesmannen er en del av «grønn stab», der vi bl.a. har laget en reisepolicy som skal sikre at ansatte reflekterer over miljøbevisst transport. Vi

er en del av et innkjøpssamarbeid med Nord-Trøndelag Fylkeskommune som over år har jobbet med miljøkriterier som en del av innkjøpspolitikken knyttet til de rammeavtalene vi er en del av.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Å bygge et nytt embete har selvfølgelig hatt fokus i 2016. Vi har lagt stor vekt på medvirkning i prosessen, både gjennom embetssamling i august, allmøter, avdelingsvise innspill til oppgavekartlegging og organisering o.a. Fordelen med dette er selvfølgelig knyttet til eierskap og kvalitet på prosess og produkt, ulempen er at det er ressurskrevende og har en alternativkostnad i forhold til tjenesteproduksjon. Vi synes vi har greid å balansere dette bra i 2016, men er selvfølgelig usikker på hvorvidt vi vil greie det i samme grad i 2017.

2017 vil bli sterkt preget av gjennomføring av reformer på alle forvaltningsnivå. Det skal etableres nye gode samarbeidsrelasjoner regionalt. Kommune skal gjennom en reorganisering med utgangspunkt i at vi får flere kommunesammenslutninger i fylket. Flere av endringene er også fylkesoverskridende. Store endringer i andre etater, som Politiet og NAV, vil også berøre Fylkesmannsembetet i stor grad. Et eksempel på dette er Lokal redningssentral, LRS, som har vært en svært nær og god samarbeidsaktør i Fylkesmannens beredskapsarbeid. Et annet eksempel er landbruksområdet der det foregår også tilsvarende omstrukturering i deler av det regionale partnerskapet (eks. fylkeskommunene og Innovasjon Norge). Å finne frem til hensiktsmessige samarbeidsstrukturer i det nye Trøndelag vil også kreve noe ressurser fra landbruksavdelinga side.

I kommunesektoren vil endringene i kommunestruktur medføre behov for gjennomgang av en rekke interkommunale og regionale samarbeidsløsninger. Dette innebærer at det går mange parallelle endringsprosesser og at det samtidig med nærmere avklaringer av interne spørsmål i den enkelte virksomhet, er stort behov for å utvikle samarbeidsrelasjonene. I en periode der det skjer stor omlegging av kommuner og regioner skal man være oppmerksom på at det samtidig er et stort tilsynstrykk fra flere statlige organer. I kommunene kan tilsynstrykket være tyngende samtidig med at store reformer gjennomføres. I 2017 planlegges fra eksempelvis oppvekst- og utdanningsavdelingen samme mengde tilsyn som i 2016 selv om vi har bedt om reduksjon ut fra at sammenslåingsprosessen vil ta mer tid i 2017 enn i 2016.

Resultatmessig har vi de siste 2-3 årene hatt en god utvikling på barnevernsområdet. Måltrettet satsing på ledelse, eierskap, verdigrunnlag og faglighet sammen med bl.a. Bufetat, RKBUE og mitt liv fra Forandringsfabrikken har gitt resultater, noe vi forventer vil fortsette i årene fremover. Vi ser det som særlig viktig at vi i større grad klarer å få frem brukernes stemmer både i vårt eget arbeide men også i den tjenesteyting som skjer i kommuner og hos andre aktører. Dette fordrer imidlertid også tett oppfølging fra fylkesmannen overfor både tjenestene selv, ledelsen og eierne. Vi har også sterk tro på at når vi nå endelig har fått en fylkesdekkende barnevernsvakt, vil vi se at dette også gir gode og trygge tjenester til barn og unge, samtidig som det også vil gi bedre mulighet for de enkelte barnevernstjenesten til å utvikle seg videre og i mindre grad styres av kriser og akutfokus.

Vi registrerer et økende antall barn som bor i lavinntektsfamilier. I enkelte kommuner ser vi at over 20% av barna vokser opp i vedvarende lavinntektsfamilier. Dette øker og legger betydelig press på den enkelte familie, barn og de som jobber med integrering. Også enslige unge ser ut til å øke i denne oversikten. Iverksetting av tiltak for å redusere utenforskap trenger stor oppmerksomhet videre fremover om vi skal klare å motvirke de negative sidene av dette.

Tillit mellom næringen og forvaltningen er en forutsetning for å lykkes med mange av de oppdragene fylkesmannen får. Dette gjelder også på reindriftsområdet.

Fylkesmannen mener derfor den viktigste utfordringen innenfor reindriftsområdet vil være å følge opp og utvikle dialogen og samhandlingen med reindriftsutøverne. Fylkesmannen har som mål å være mer synlig på reindriftens praktiske arenaer, noe som er ressurskrevende.

Manglende kompetanse om samiske rettigheter og internasjonale folkerettskonvensjoner og bruk av disse i forvaltningssammenheng er utfordrende både ift Fylkesmannens egen forvaltning og kommunenes forvaltning. I tillegg er det pr i dag ingen regional samordning av statlig forvaltning opp mot det sørsamiske samfunnet.

Klimautfordringene er på dagsorden, og arbeidet med klima er en stadig viktigere del av fylkesmannens oppgaveportefølje. Det vil det være også framover, og det må settes av tilstrekkelig med ressurser på dette området.

Kommunene spiller en viktig rolle innenfor flere av Miljøvernavdelingens fagområder. Kommunene er gitt mye myndighet, ansvar og mange oppgaver på miljøfeltet. Kommunenes prioriteringer er avgjørende for den totale måloppnåelsen. Fylkesmannsembetet bør bidra til kommunenes oppgaveløsning på miljøområdet, ved bl.a. kompetanseoppbygging.

Kunnskapsgrunnlaget er avgjørende for å kunne ta miljøhensyn framover. For på kunne ta vare på natur er det avgjørende med kunnskap. Det må derfor settes av tilstrekkelig med ressurser til naturkartlegging. Konflikter mellom bruk og vern av natur finnes i vårt fylke, noe som påvirker arbeidet bl.a. på områdene forvaltning av rovdyr og verneområder. I tillegg ser vi et utbyggingspress bl.a. i strandsonen, noe som påvirker allmennhetens adgang til friluftsliv, landskapsverdiene og det biologiske mangfoldet.

Et styrket fagmiljø som følge av sammenslåing av fylkesmannsembetene i Sør- og Nord-Trøndelag vil kunne gi et forbedret grunnlag for å løse framtidige utfordringer.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Forhold i embetet som kan påvirke vår evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt er bl.a. hvordan oppgaveløsningen i FM Trøndelag vil bli. På den positive siden gir dette muligheter for å bygge sterkere fagmiljø, som både kan gjøre oss mindre sårbare samt gi oss muligheter til mer spesialisering som gjør oss mer fagkompetente. På utfordringssiden er faren for uønsket turnover av ansatte, økte avstander som medfører mindre kjennskap til og kontakt med kommuner, næringsliv, innbyggere og andre nøkkelinteresenter.

Det er KMD som beslutter hvordan den fremtidige organiseringen skal se ut og en avklaring på dette forventes i mars 2017. Embetsledelsen i begge embetene har imidlertid hatt som ambisjon at ansatte som ikke har lederansvar skal som utgangspunkt slippe og sette seg på toget de 2,5

timene hver vei mellom lokasjonene 01 januar 2018. Vi har som målsetting å bygge det nye embetet gradvis mot 2021 noe som gir ansatte rimelig tid til omstilling. I målbilde 2021 er det oppgavens art som danner utgangspunkt for ønsket oppgavefordeling, dvs på de områder det vurderes som kritisk å ha kompetansen på begge lokasjonene foreslås dette, der f.eks oppgaven er mer stedsuavhengig foreslås det å samle denne på en av lokasjonene. På denne måten søker vi å utnytte fordelene fusjonen kan gi og minimere de potensielle utfordringene.

På alle tre fagområdene til sosial- helse og barnevernsavdelingen er det mange tjenester som skal yte hjelp og bistand til befolkningen. Mange av disse tjenestene er organisert i interkommunale tjenester og tjenesteområder, spesielt på NAV og barnevern. Fortsatt er det mange små og sårbare tjenester som skal gi faglige forsvarlige tjenester til deler av befolkningen som er spesielt sårbare og vanskeligstilte. Dette stiller store krav til kompetanse og tilgjengelighet, viktige elementer for å sikre rettsikkerheten til enkeltborgerne. Selv om vi nå har fått noen kommuner som har gjort vedtak om å slå seg sammen, er det fortsatt mange usikkerhetsmomenter når det gjelder fremtidige tjenestyring og ivaretagelse av rettsikkerhet. Hvorvidt økt interkommunalt samarbeide er veien å gå kan godt være en god løsning for flere av kommunene og tjenesteområdene. Uavhengig av dette ser vi allerede nå utfordringer i forhold til å både rekruttere og beholde kritisk kompetanse, spesielt på helse og barnevernsområdet. Dette fordrer aktivt arbeide med å bygge attraktive tjenester og fagmiljøer, som tiltrekker seg relevante fagpersonell. Da må det også legges godt til rette for at vi kan tiltrekke oss mennesker som vil bosette seg der det er tjenestebehov. Således er dette utfordringer som ligger langt utover hva den enkelte fagtjeneste selv kan ta ansvar for. Her er et aktivt og bredere samarbeid med både utdanningsinstitusjonene, helseforetak, KS og aktuelle fagdirektorat viktig. Initiativet som KS i Nord-Trøndelag har tatt med å se hele fylket under ett for å utvikle relevante tjenester som skal være tilgjengelige og av god nok kvalitet for alle barnevernstjenestene i fylket er et godt eksempel på at det er mulig og viktig å tenke innovativt for å fylle både eksisterende og kommende utfordringer.

Ressurstilgangen er avgjørende for å kunne løse samfunnsoppdraget framover. For lite ressursbruk på klimaområdet, vil kunne medføre at klimamålene ikke nås. Et mangelfullt kunnskapsgrunnlag og utbyggingspress vil kunne medføre tap av viktige naturverdier, både når det gjelder arter, naturtyper, landskap og friluftsliv.

5.3 Andre forhold

5.3.3.3

Fylkesmannen skal gi råd og veiledning til politiet, vegmyndighetene, helsepersonell og publikum i spørsmål om helse i henhold til trafikkikkerhet. Fylkesmannen skal behandle søknader om dispensasjon fra førerkortforskriftens helsekrav, samt ta imot meldinger om helsesvikt i forhold til førerkortforskriftens helsekrav og vurdere om politiet skal tilrås inndragning av førerkortet. Førerkortsakene skal registreres i registreringssystemet Trafikk. (**Helsedirektoratet**)

Ingen avvik

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Nord-Trøndelag.pdf](#)